

Lovisa Nylanders PATENT.

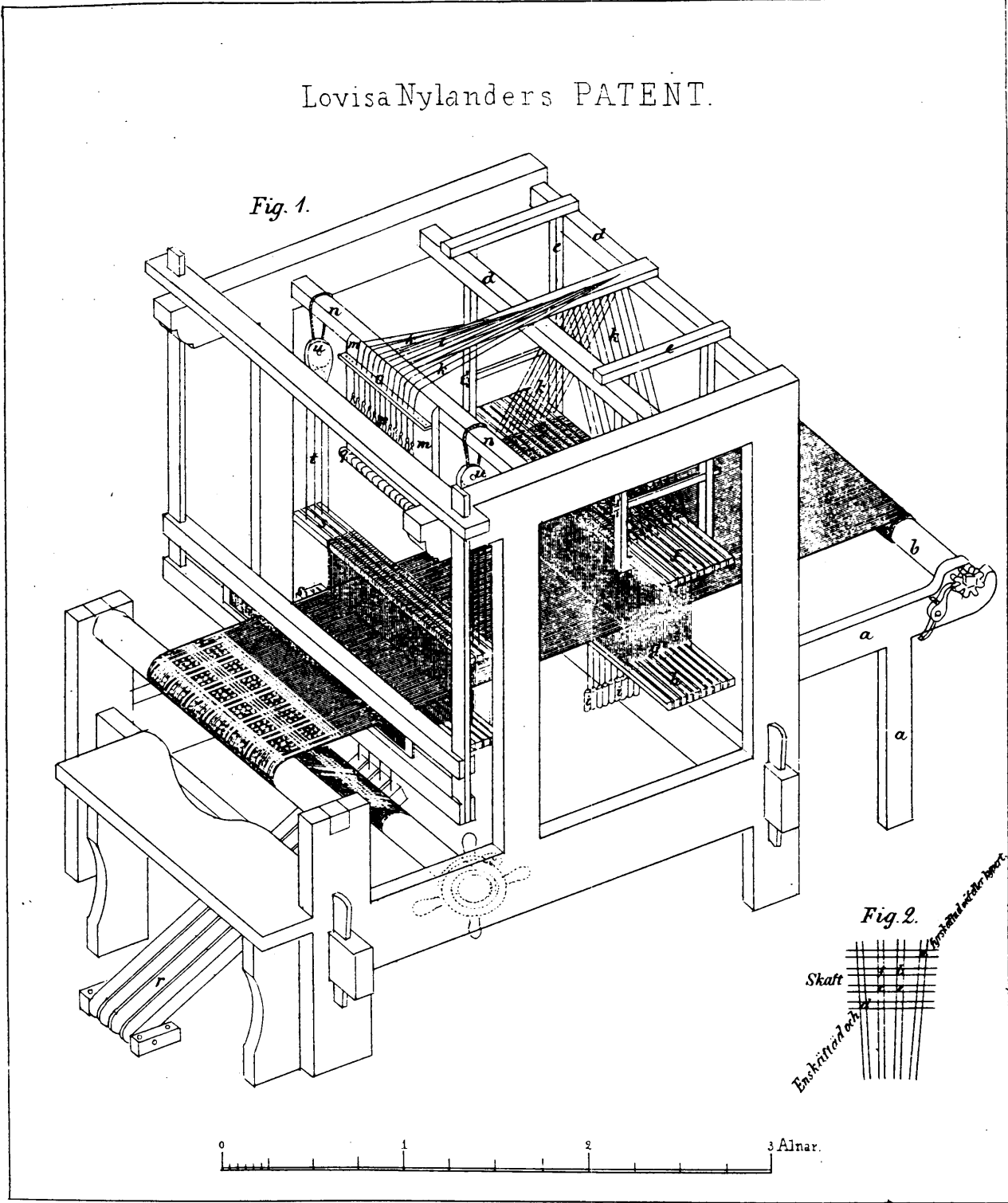
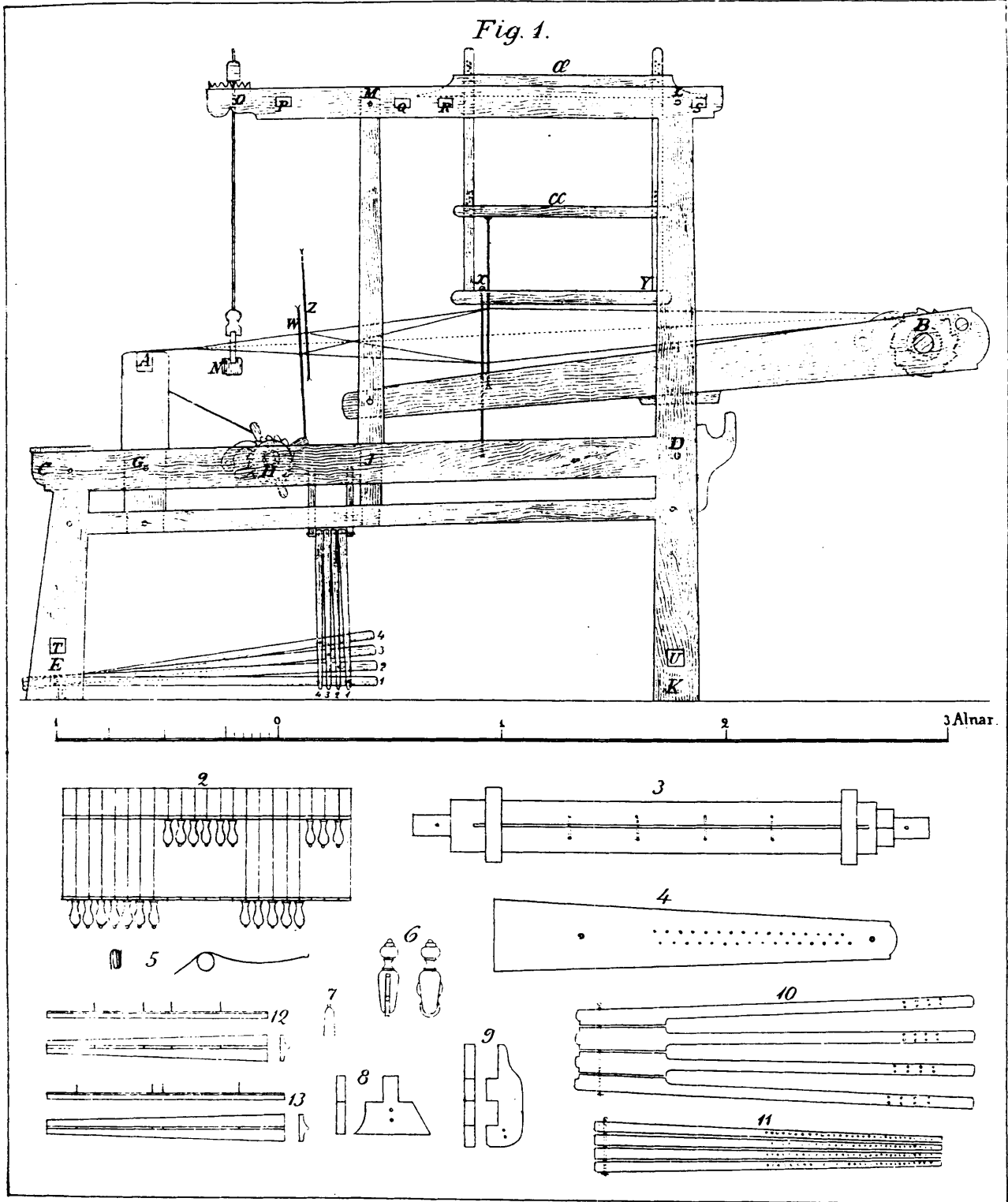
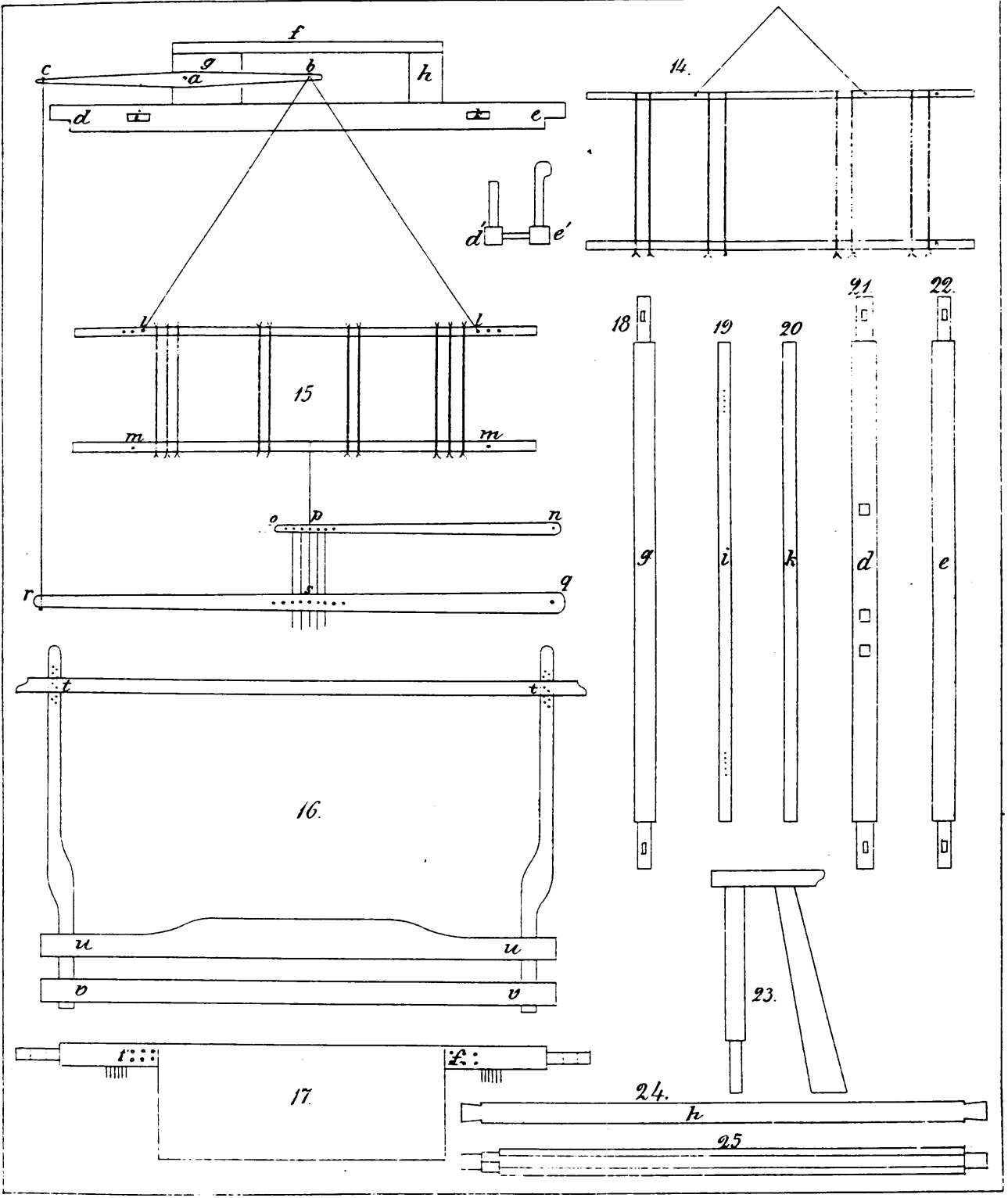

Fig. 1.

Fasonssällningar.

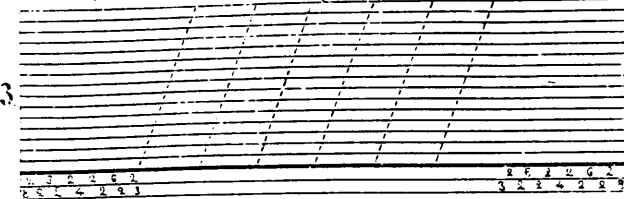
Kvarfsällning.

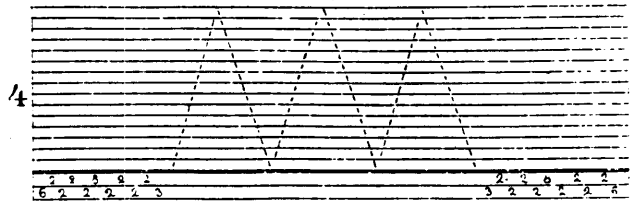
Dubbelsällning.

Kvarfsällning med hårder (bigeringar) på ömse sidor.

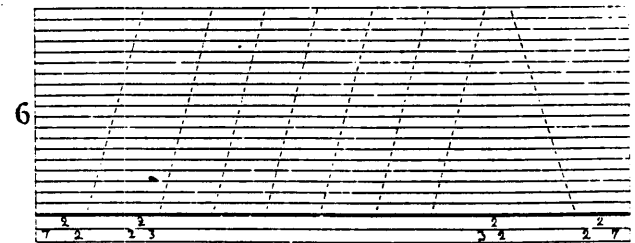
Dubbelsällning med hård.

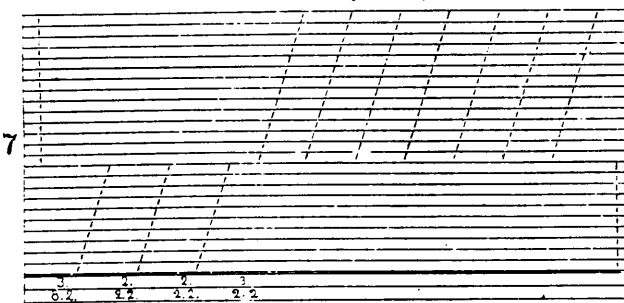
Blommig bård, eller stil (namn) m. m. samt stjernbesydd bollen.

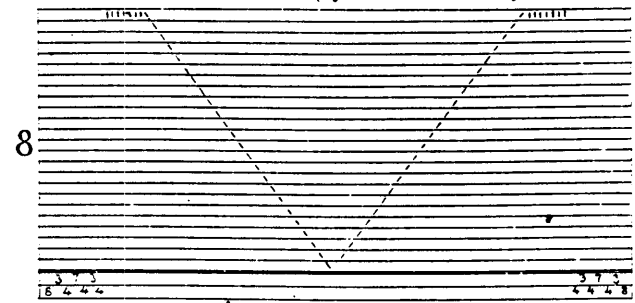
Blommig bård och botten å samma fasonkappor.

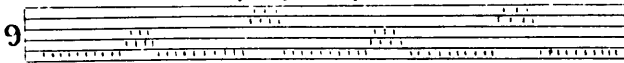
Fäll Sebalat, Duktyger och Fäcken.

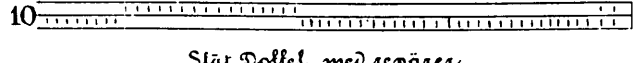
Större kransar midt i tyget samt liksidiga fasoner.

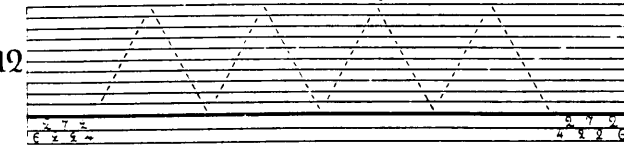
Fäll Zigzagrutig Dräll.

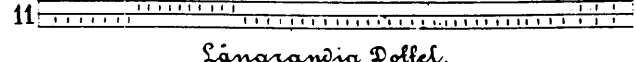
Sebalat.

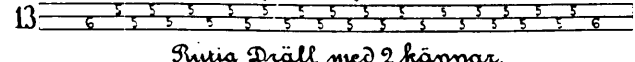
Små kransar och liksidiga fasoner m. m.

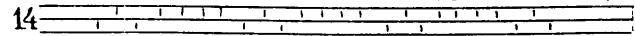
Stät Doffel med revärer.

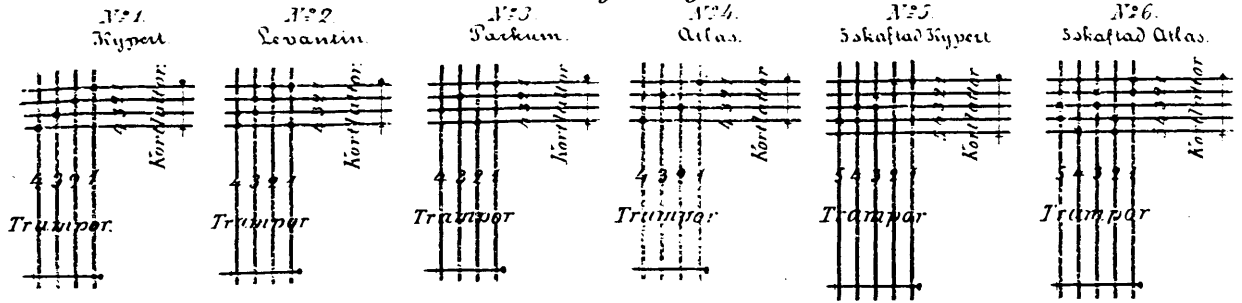
Långrandig Doffel.

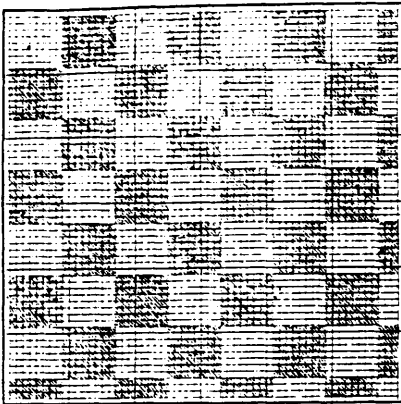
Rutig Dräll med 2 häppar.

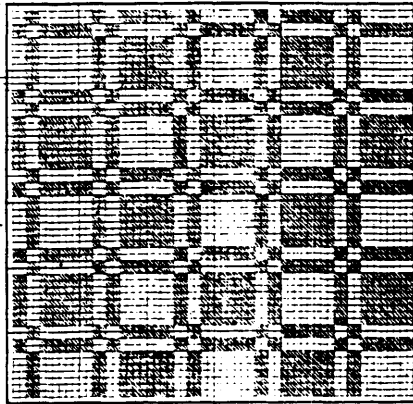
Uppknytningar.

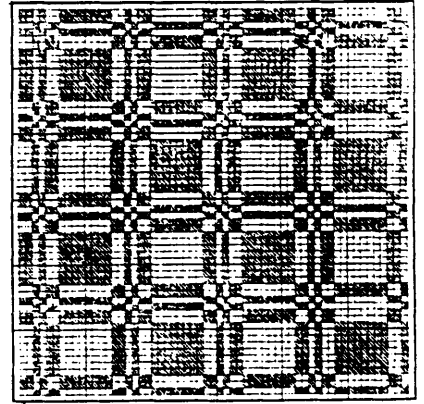
N°1 Drällmönster.

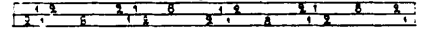
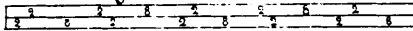
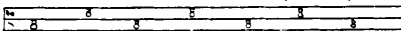
N°2 Drällmönster.

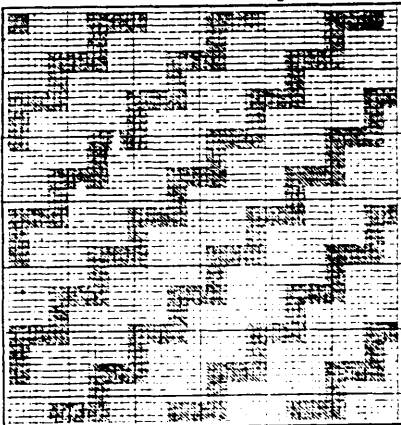
N°3 Zigzagsutlig Dräll.

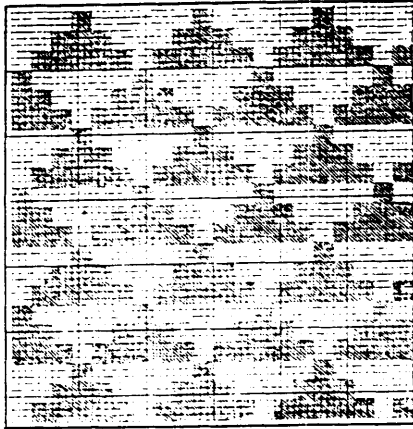
S ä l f n i n g s o r d n i n g e n.

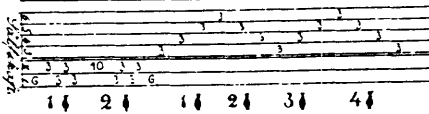
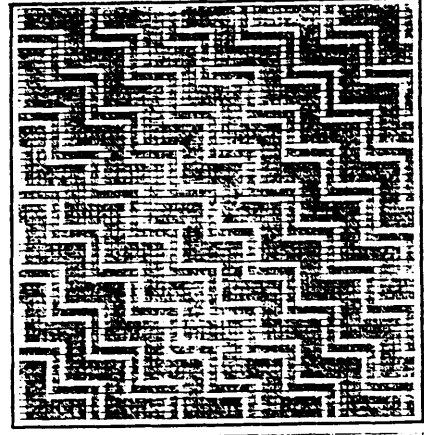
N°4 Stora Wandingsmannen.

N°5 Natt och Dag.

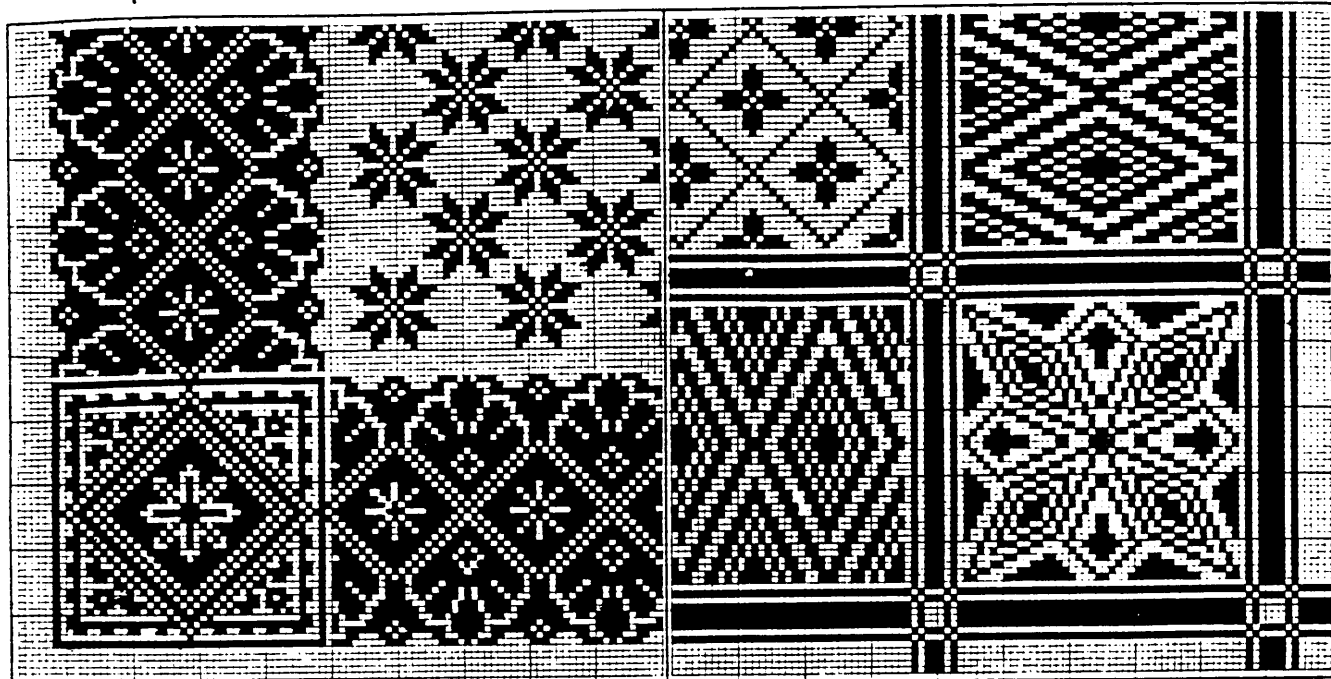

N°6 Lilla Wandingsmannen.

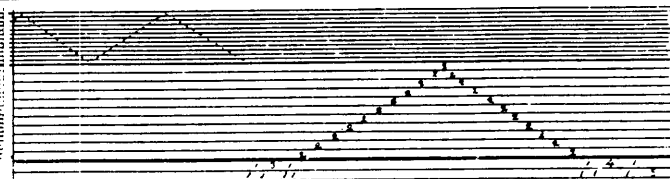
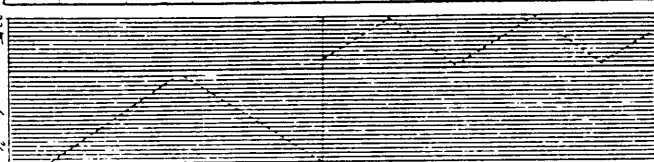

Nº 1. Damastmönster.

Nº 2. Mönster.

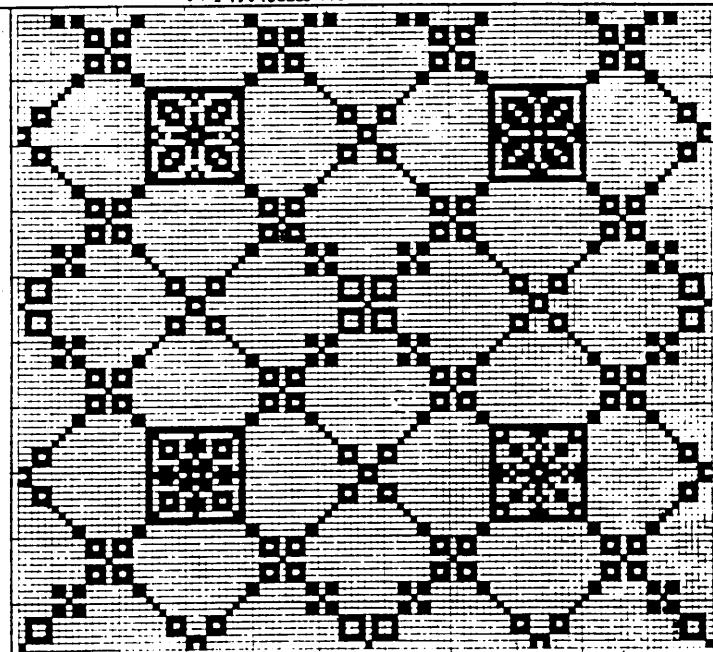
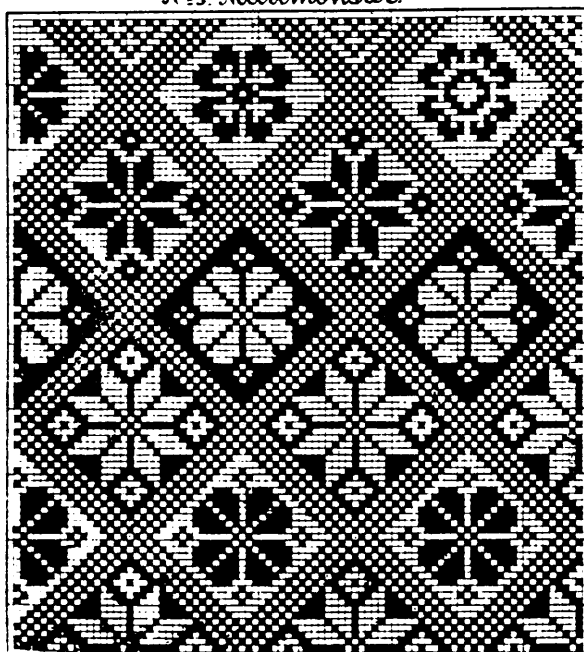
33 Färdanskniv

35 Färdanskniv

Nº 3. Mattmönster.

Nº 4. Mattmönster.

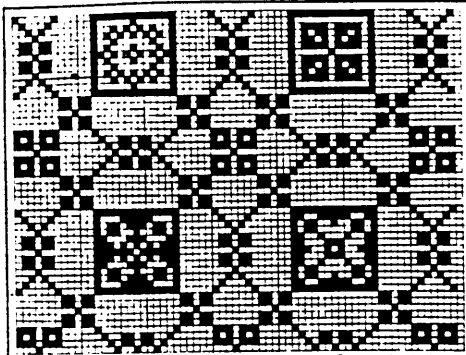

36 med 16 Färdanskniv, dubbelsälfring

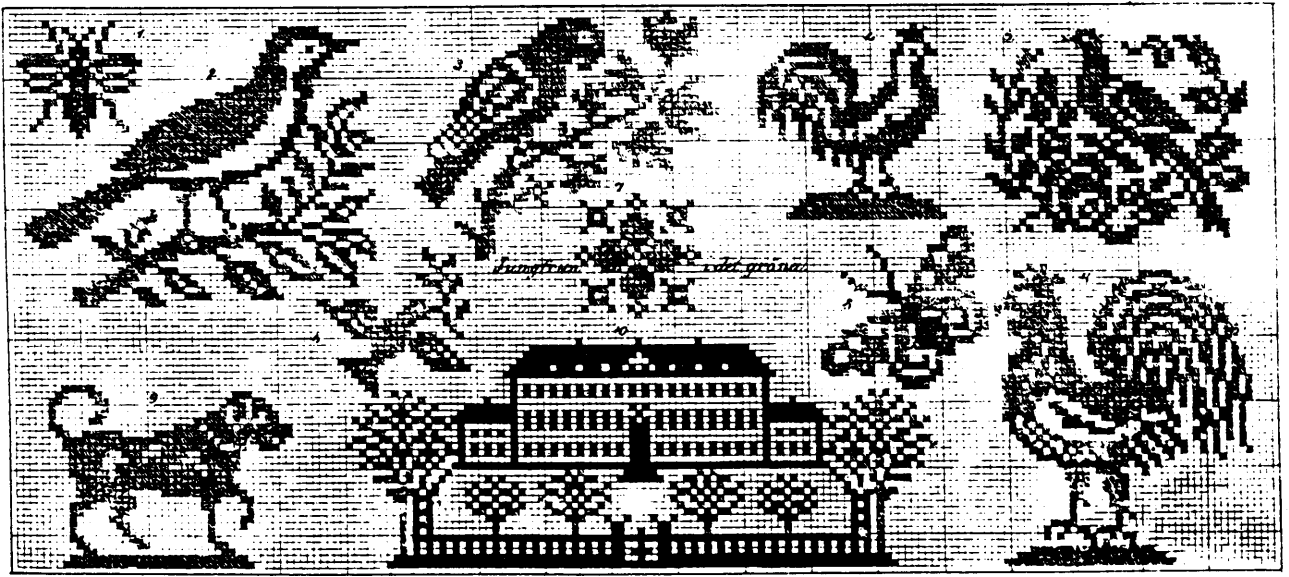
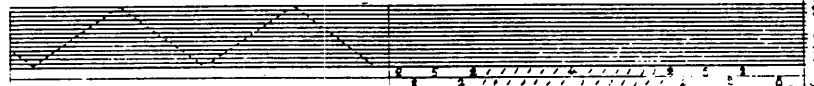
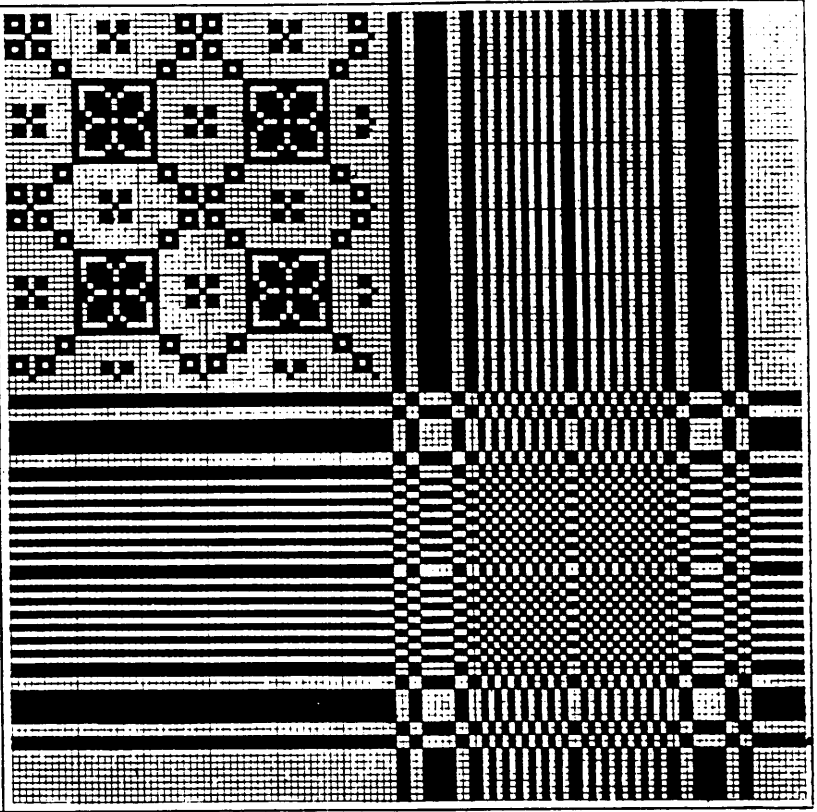
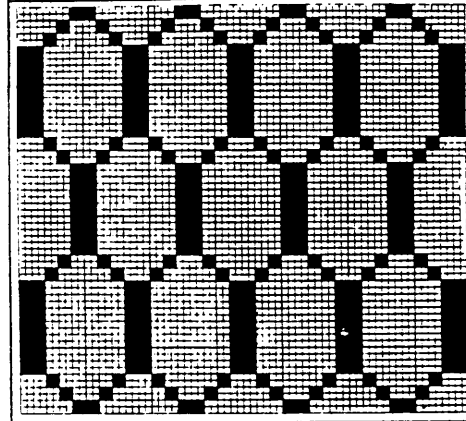
37 med 27 Färdanskniv, dubbelsälfring

*N° 1.
Botten till Drällsmönster.*

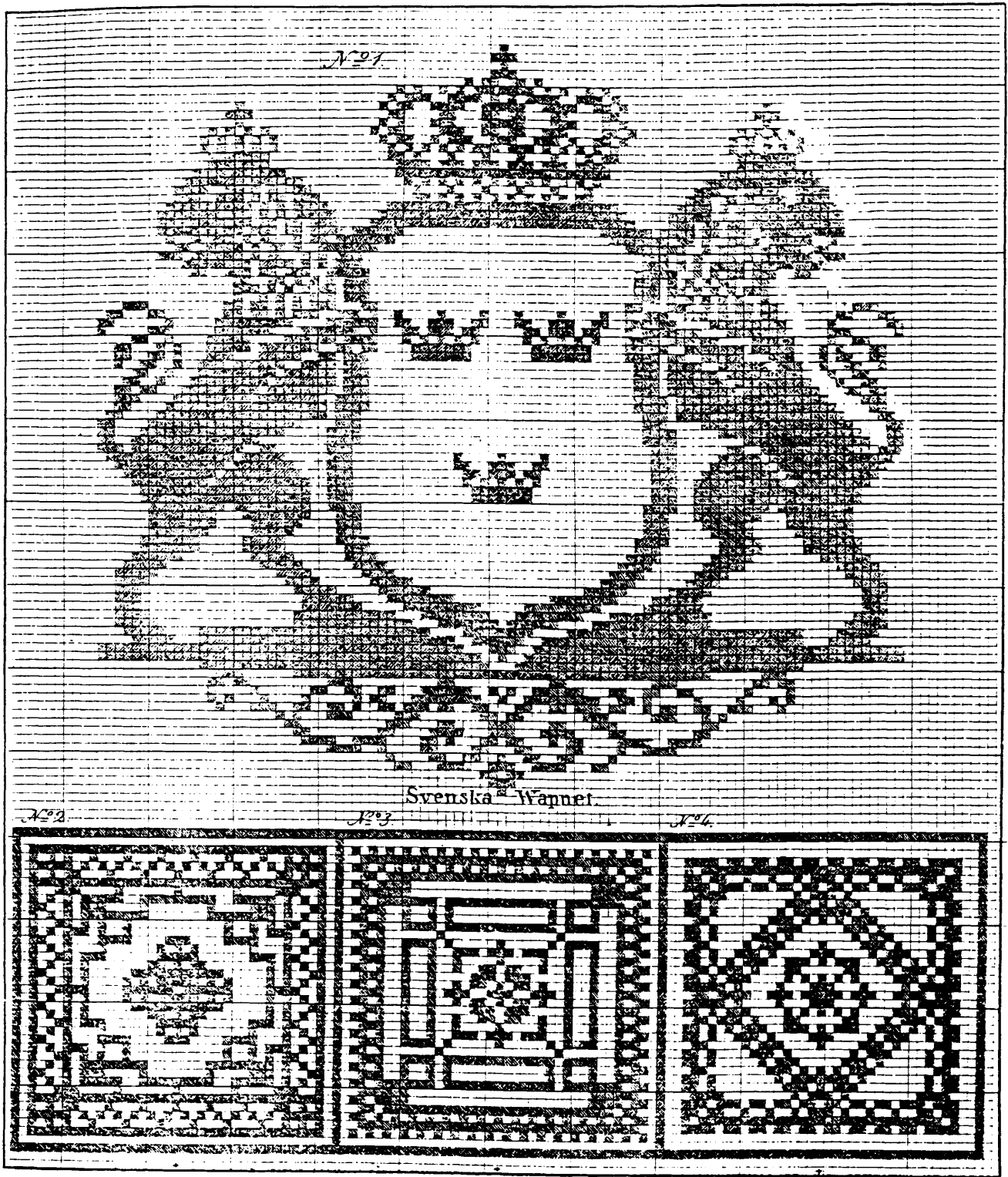
*N° 2.
Drällsmönster.*

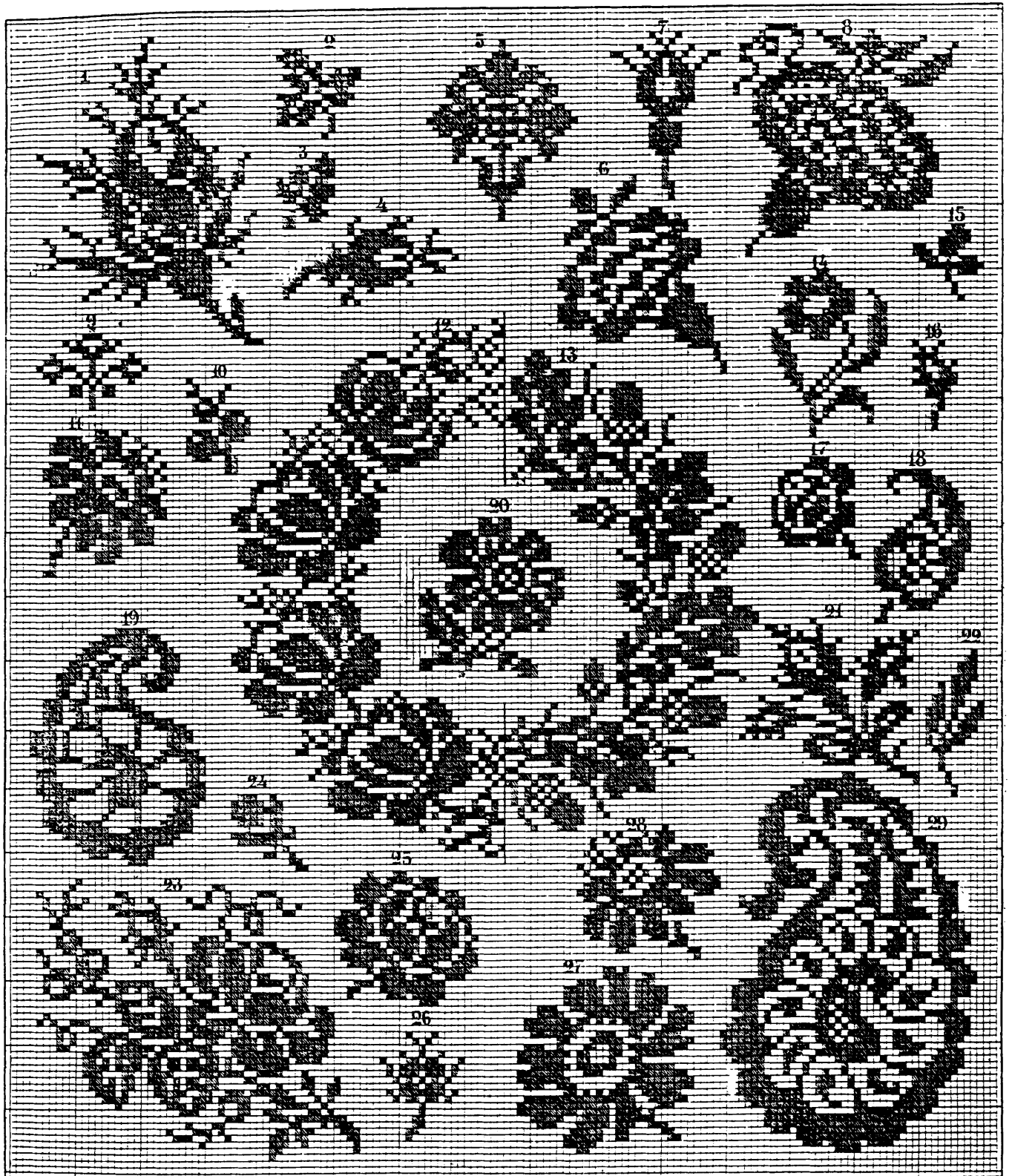
183 litron mönster

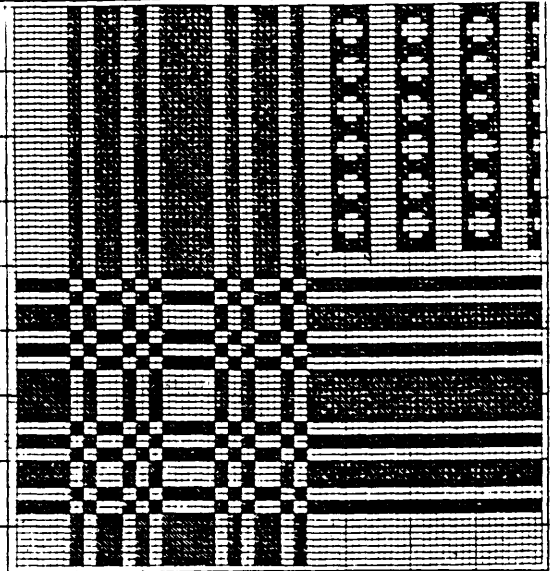
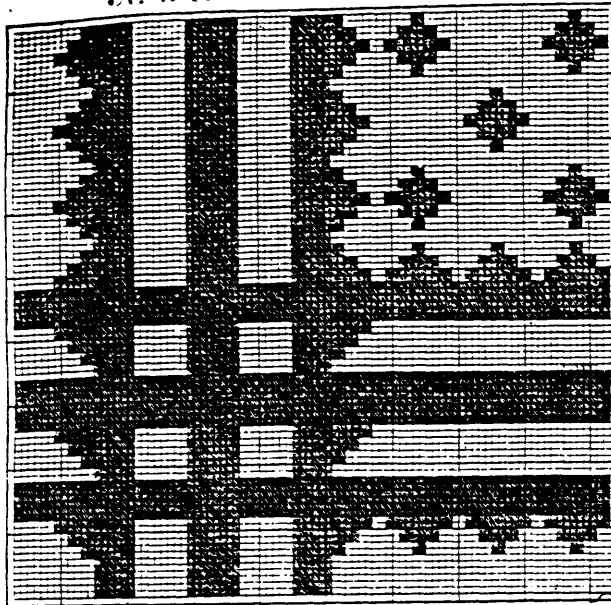

Damast-Mönster.

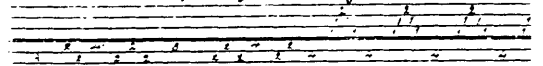
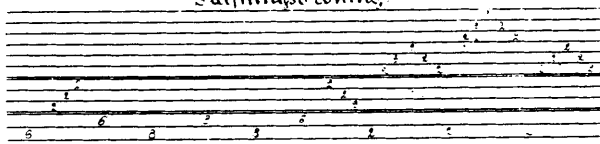
Nº 1. Damast Drälls-Mönster.

2. Bård. 3. Randigt Drälls-Mönster med nuckbet.

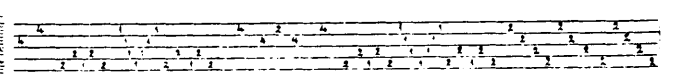
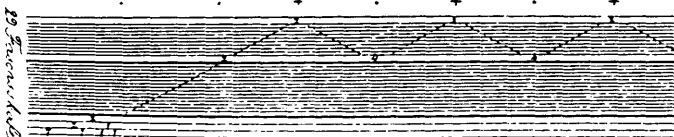
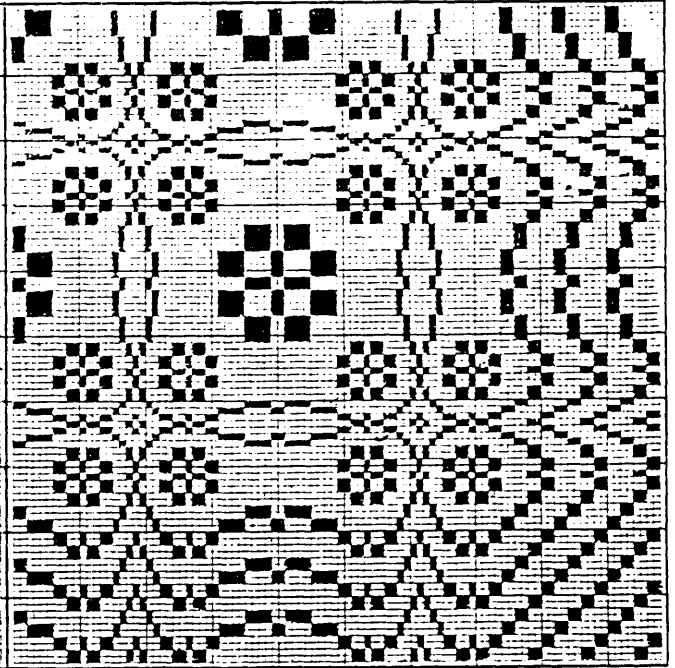
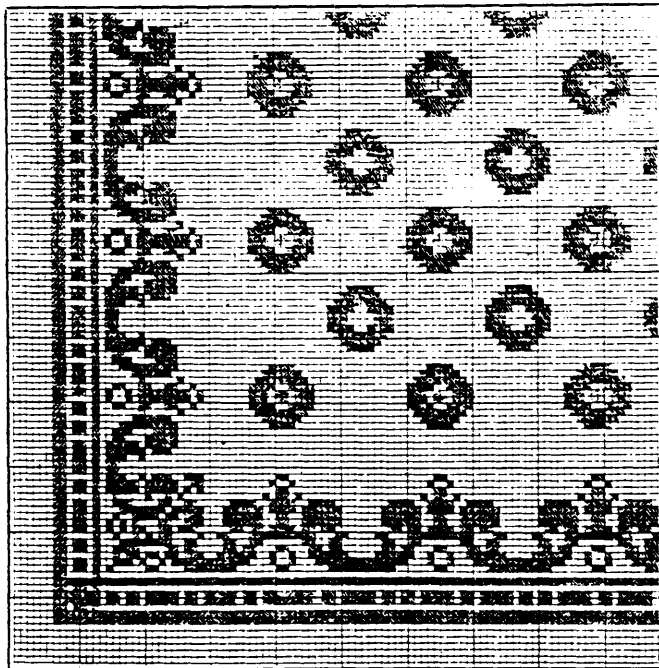
Sälfningsordning

Sälfningsordning

Nº 4. Damast-Drälls-Mönster.

Nº 5. Drälls-Mönster.

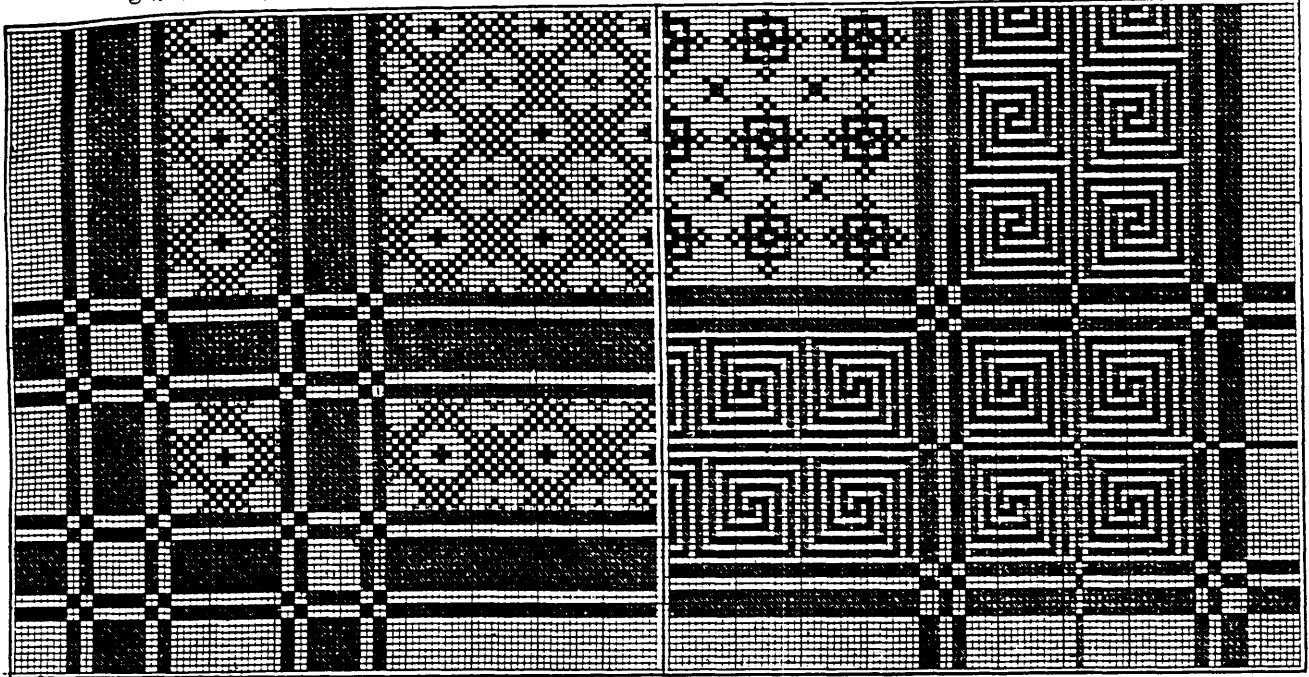

1♯	2♯	3♯	4♯
2.2qr.	1.2qr.	4.2qr. osv.	3.2qr.

19. Färdskild

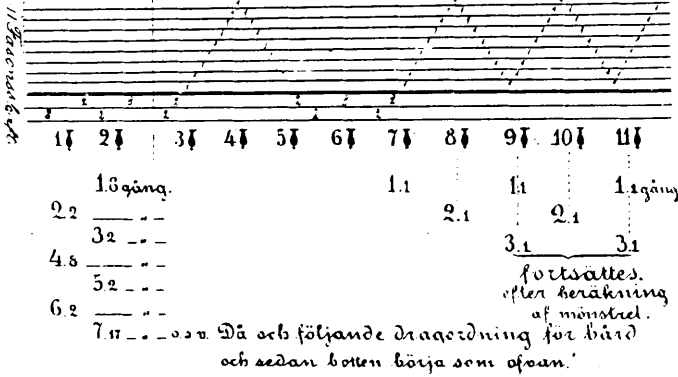
N° 1. Damast-Drälls-Mönster.

N° 2. Damast-Mönster med à la grèque bård.

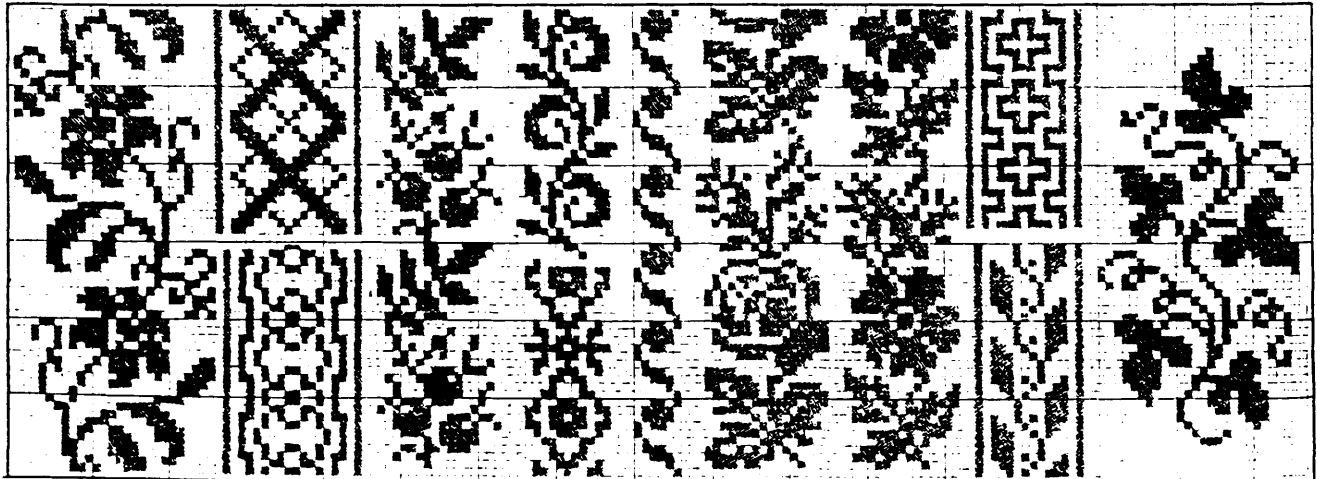
Sättningsordningen.

Sättningsordningen.

33. 1800 mm 6. 4. 2.

3. 4. 6. 7. 9. 10. 11. 12. 14.

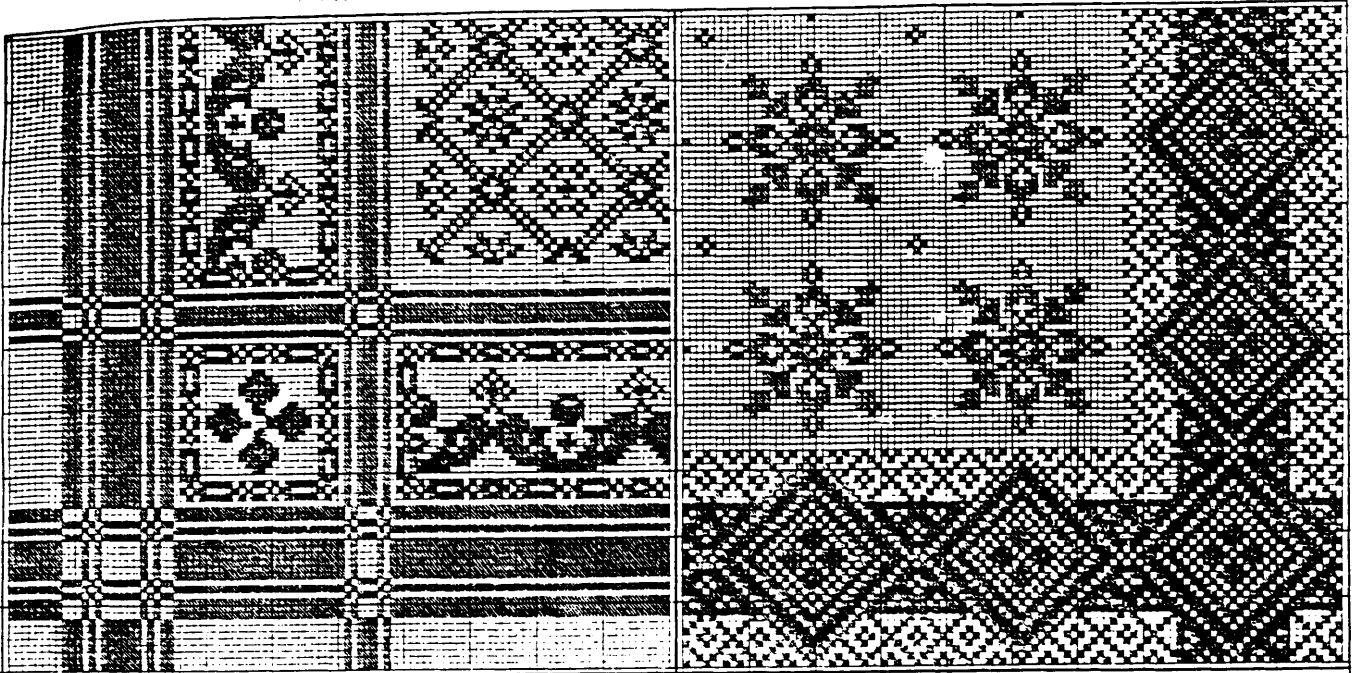

5. 8. 13.

№1.

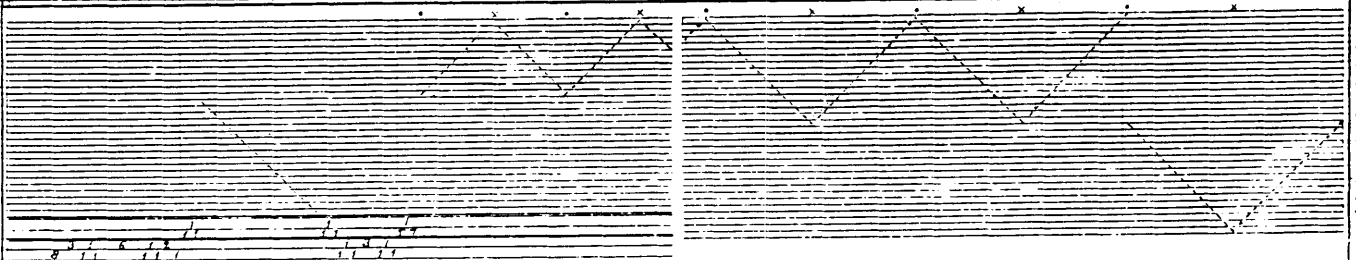
Damast-Mönster:

№2.

37. Kuvastuorokirja

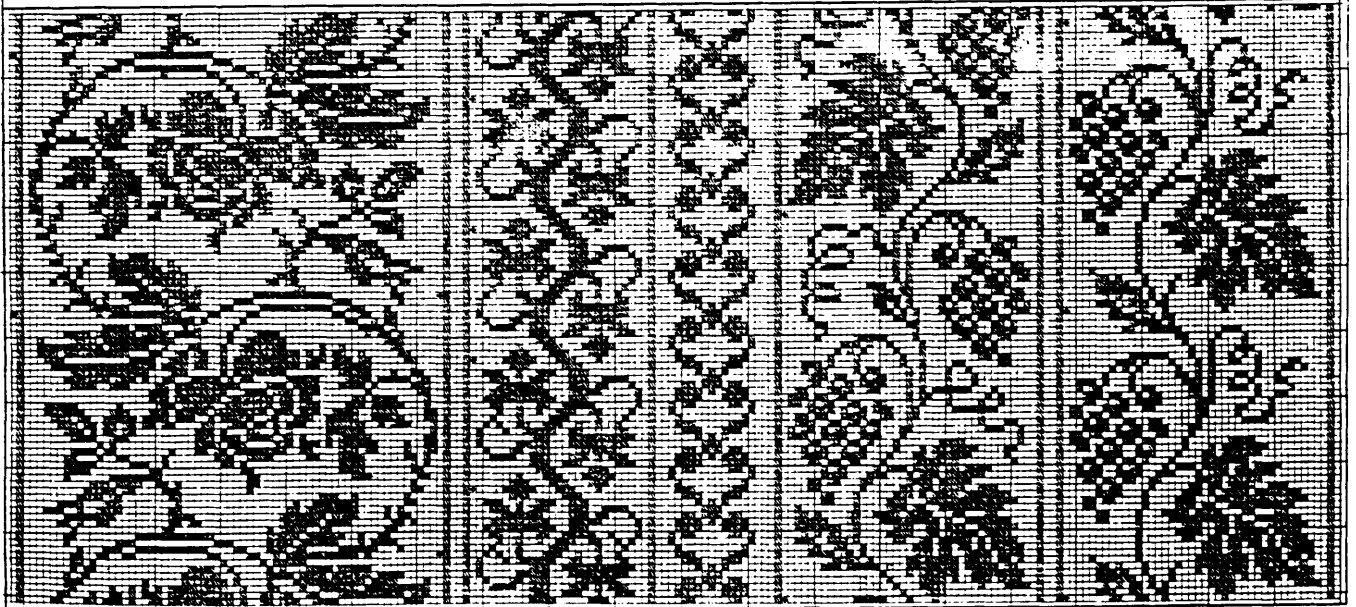
37. Kuvastuorokirja

3. Föruos-bärd.

4. Klöfverranka. 5. Bärd.

6. Vindrus-rankor. 7.

Linné 62 F. skatt.

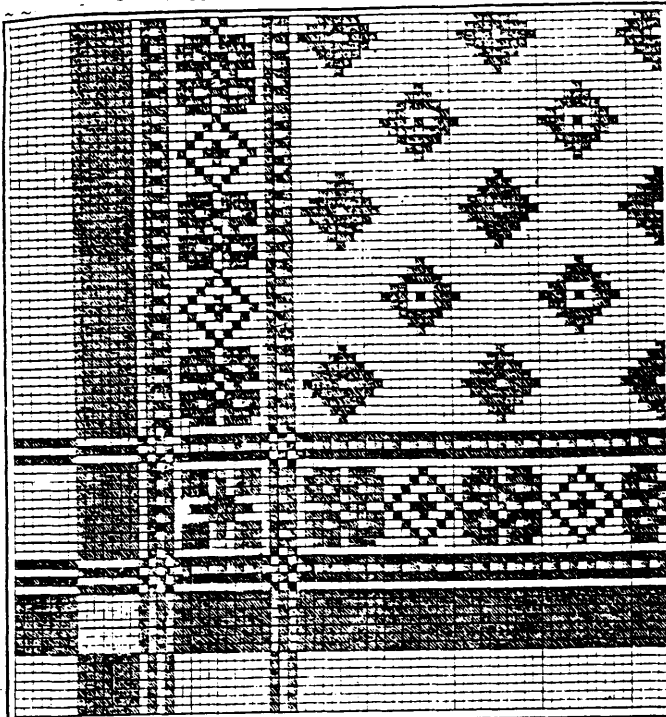
25

26

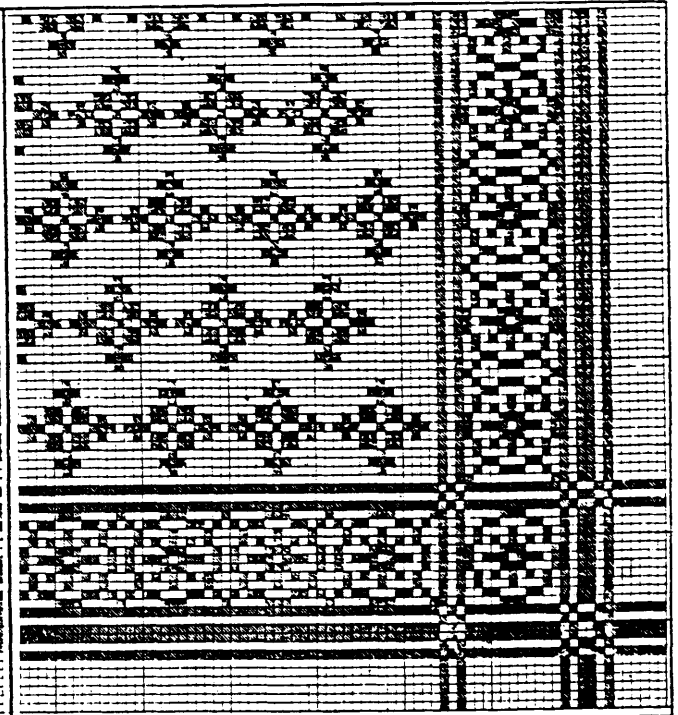
27

28

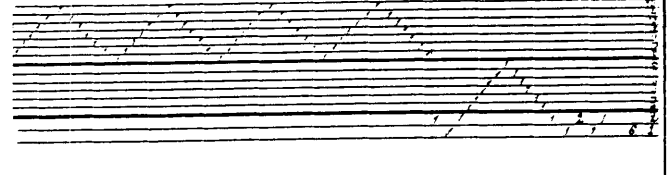
Nº 1. Damast Drälls-Mönster.

Nº 2. Damast Drälls-Mönster.

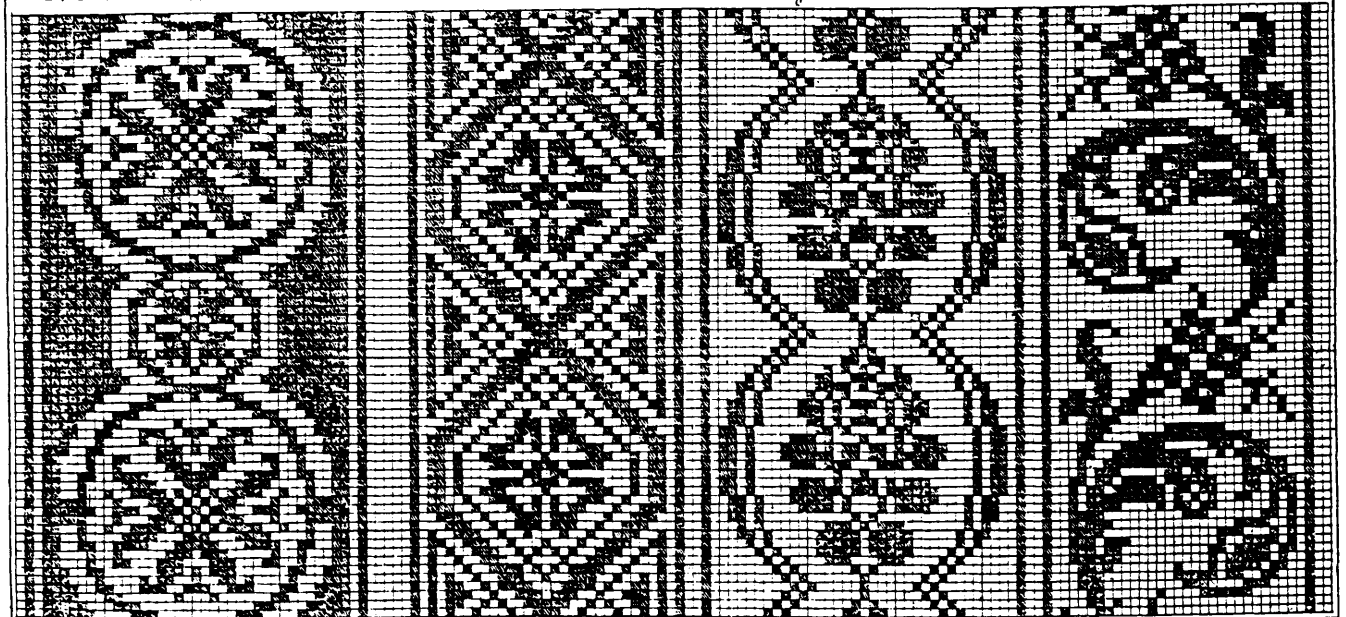
3. Persisk bård.

4. Morisk bård.

5. Syrisk bård.

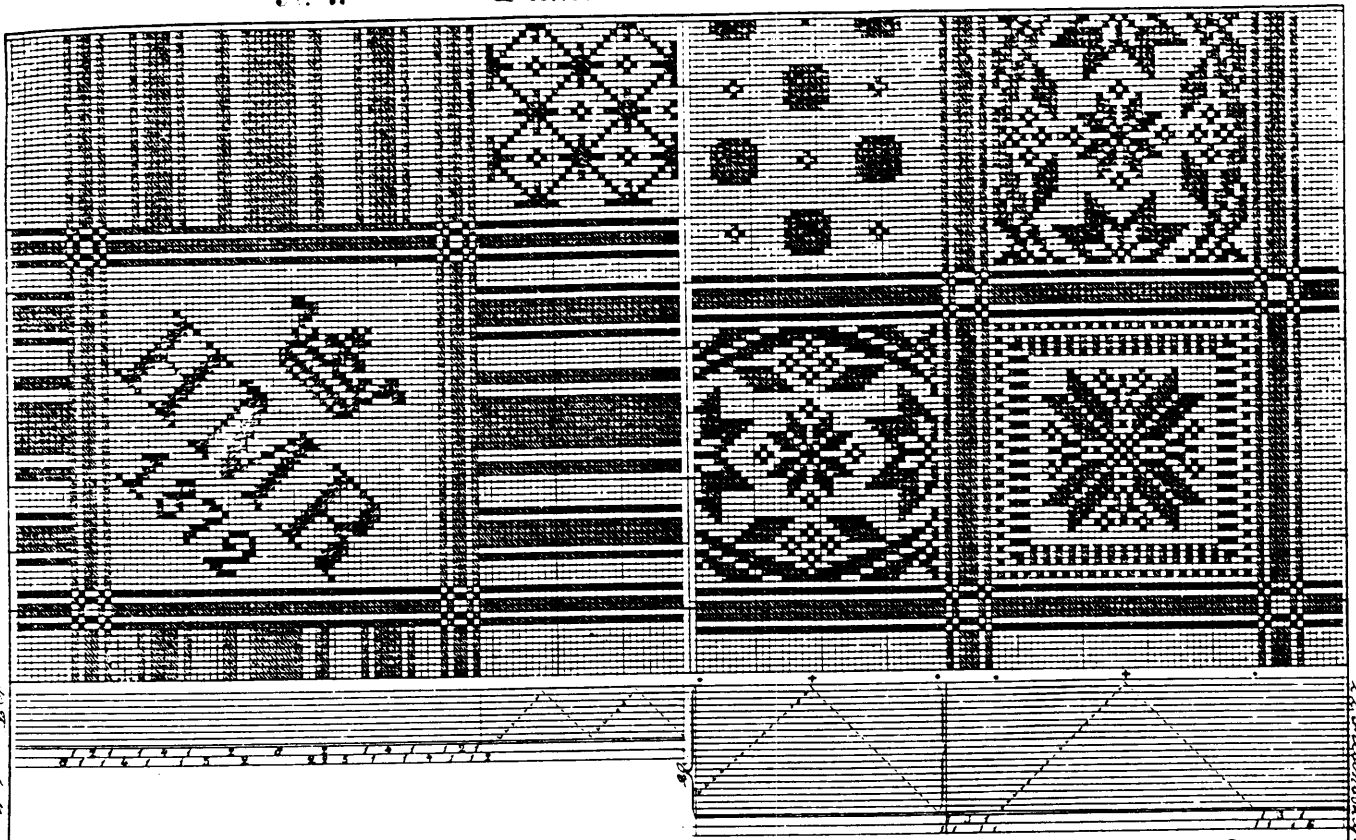
6. Arabisk bård.

N° 1.

Damast - Mönster.

N° 2.

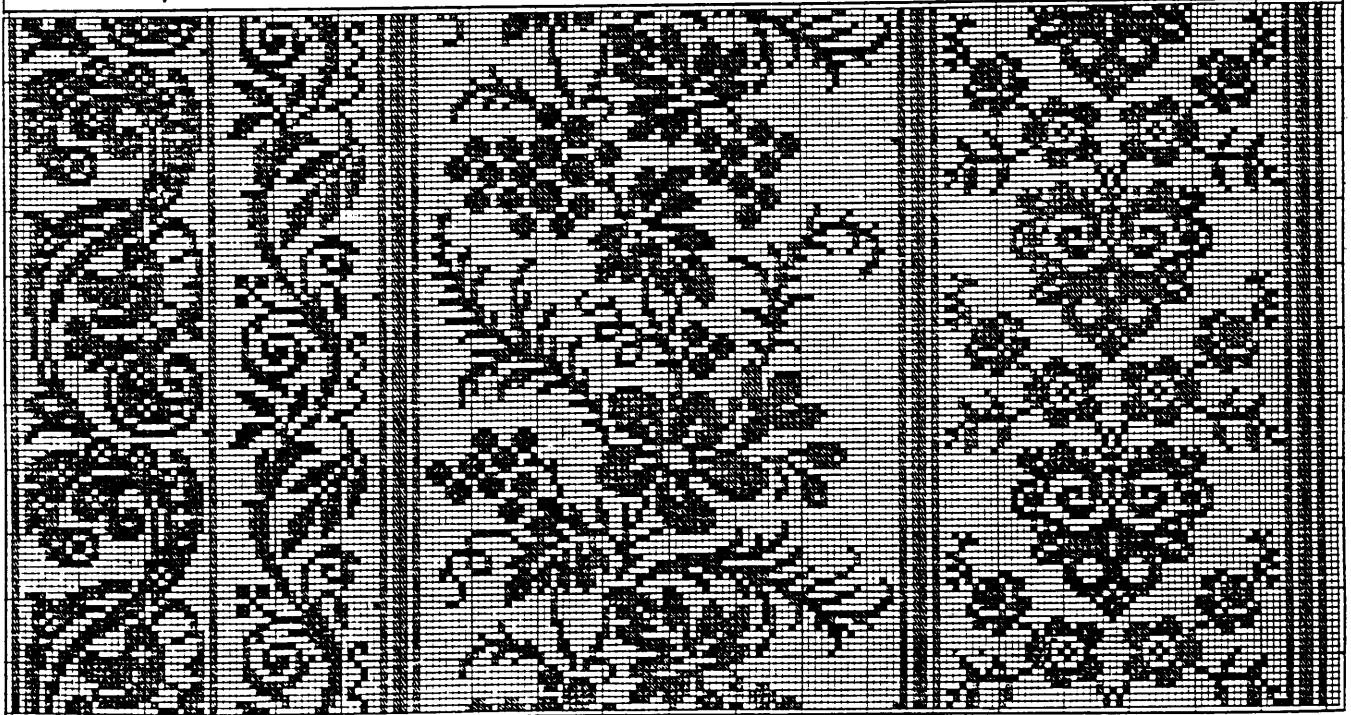
2. Bård-ranka.

3. Hjerter-forms-bård.

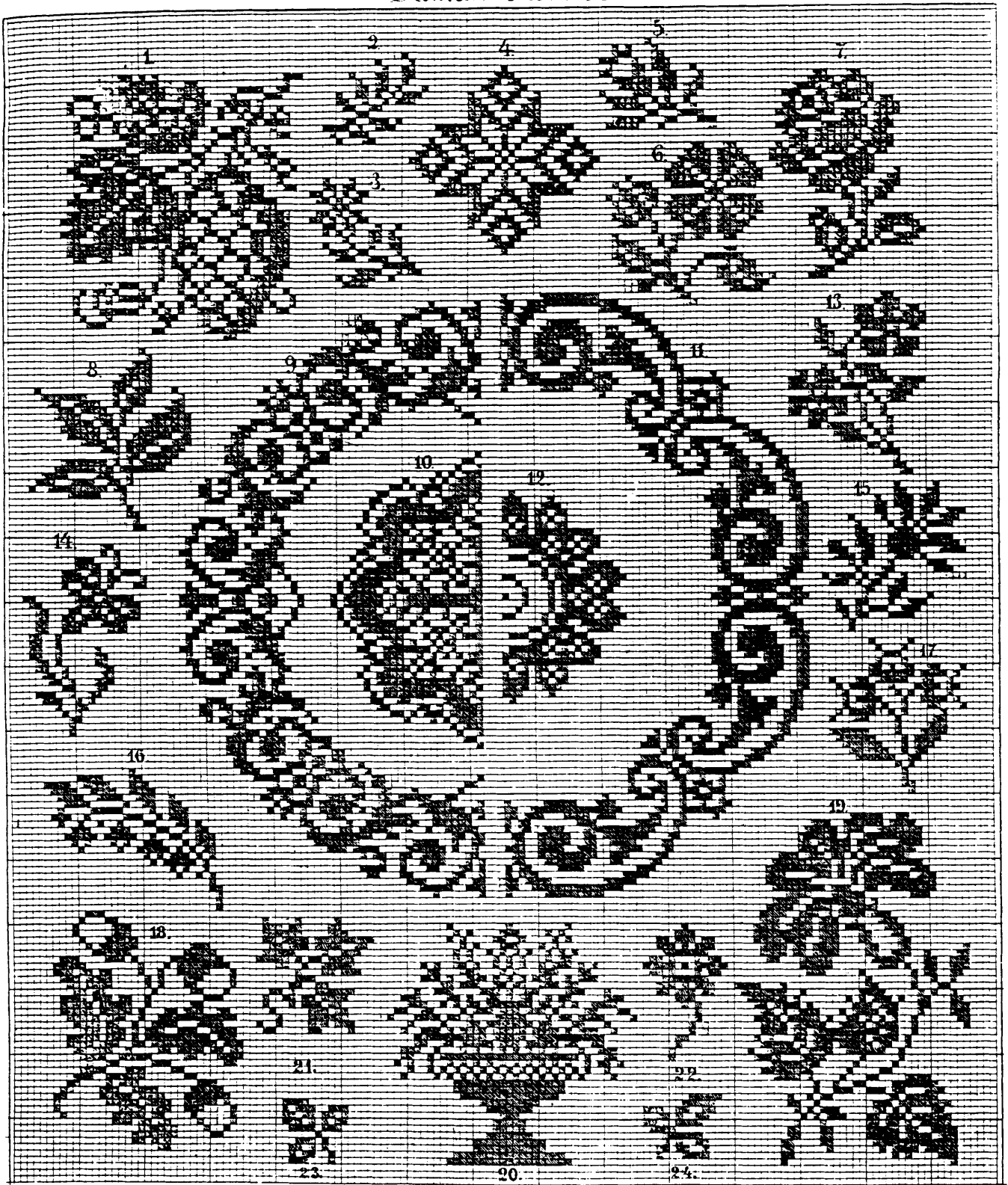
3. Arabesque. 4. Bård-ranka.

5. Fantasi-ranka.

6. Hjerter-forms-bård.

Damast-Möuster.

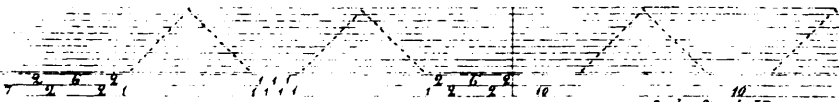
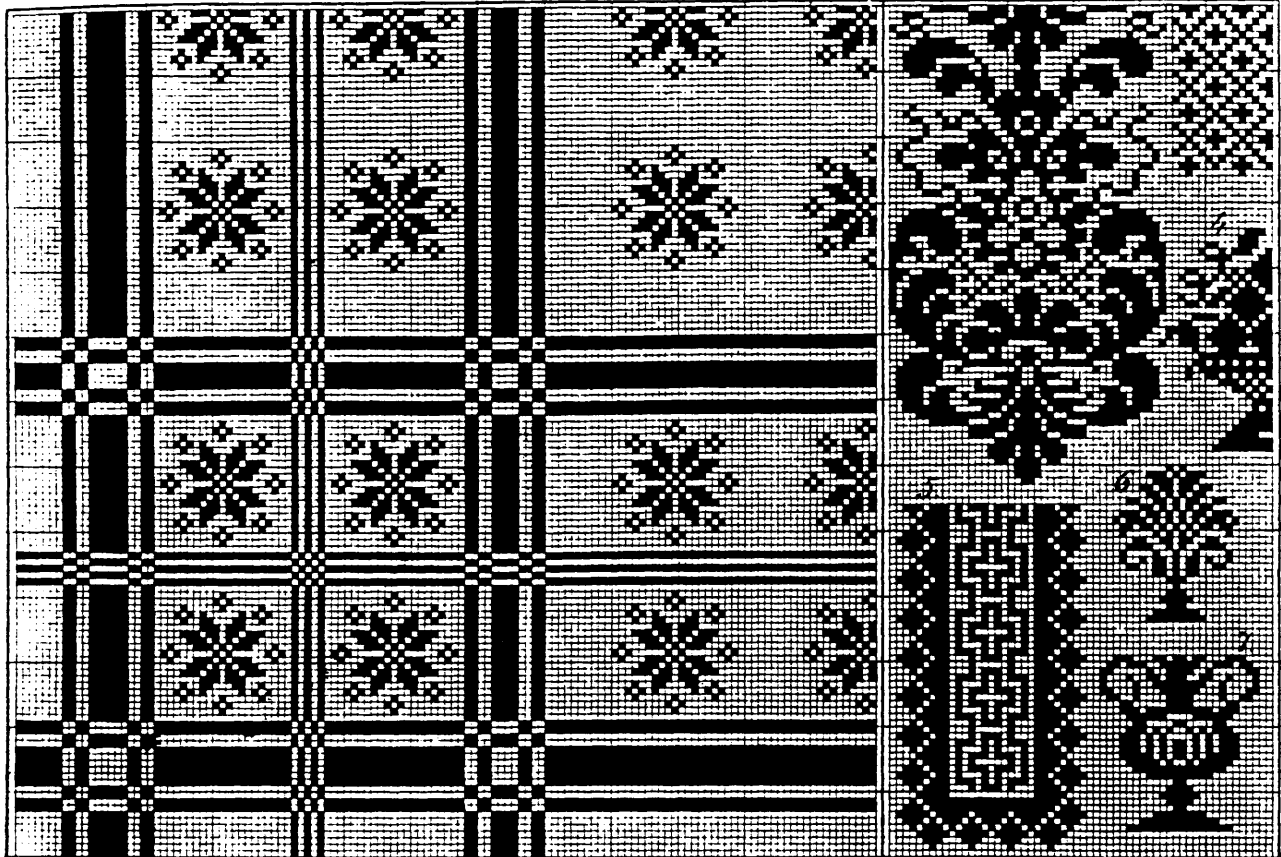

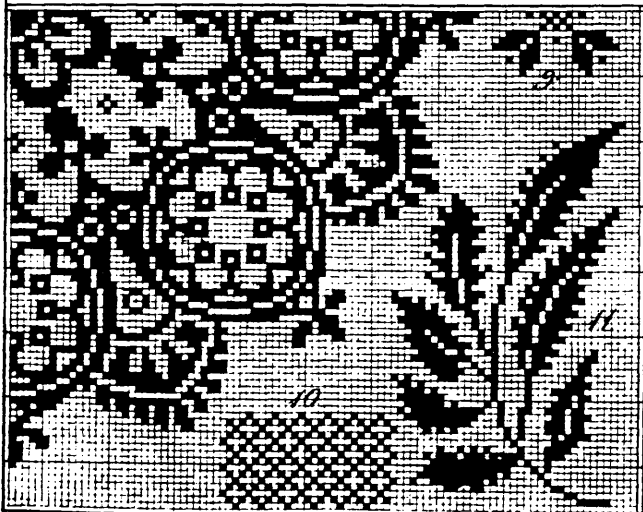
N° 1. Diällsmönster.

2

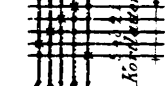
3

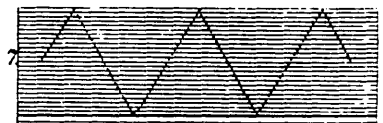
N° 8. Rosett.

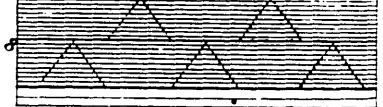
5skalfad Kypert.

Trampor

Sällning till stjerner i Zignag.

N° 1. Lärft.

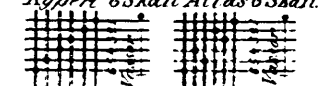
Trampor

N° 2. Twist

Trampor

N° 5. Kypert 6Skalf Atlas 6Skalf.

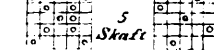
Trampor

N° 6. Atlas 6Skalf

Trampor

N° 3 Kypert N° 4 Atlas

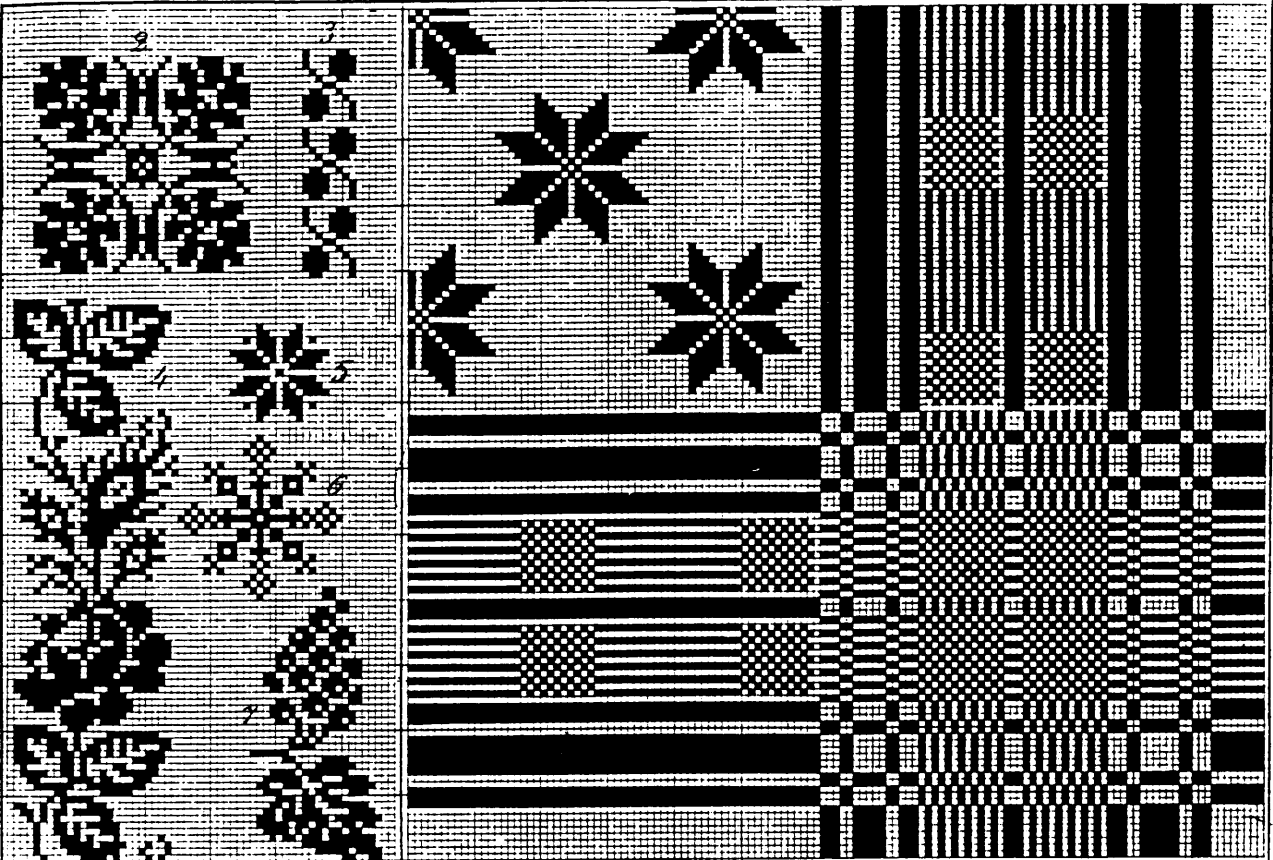

Skalf

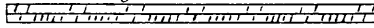
Treskalfad överlindning med 1 par och pinna vid hvardera sidan och 5. skalf tena. Kyperten dubbel.

Härtill begagnas 3 trissor och 6 sällskaff. Trampning från höger till venster.

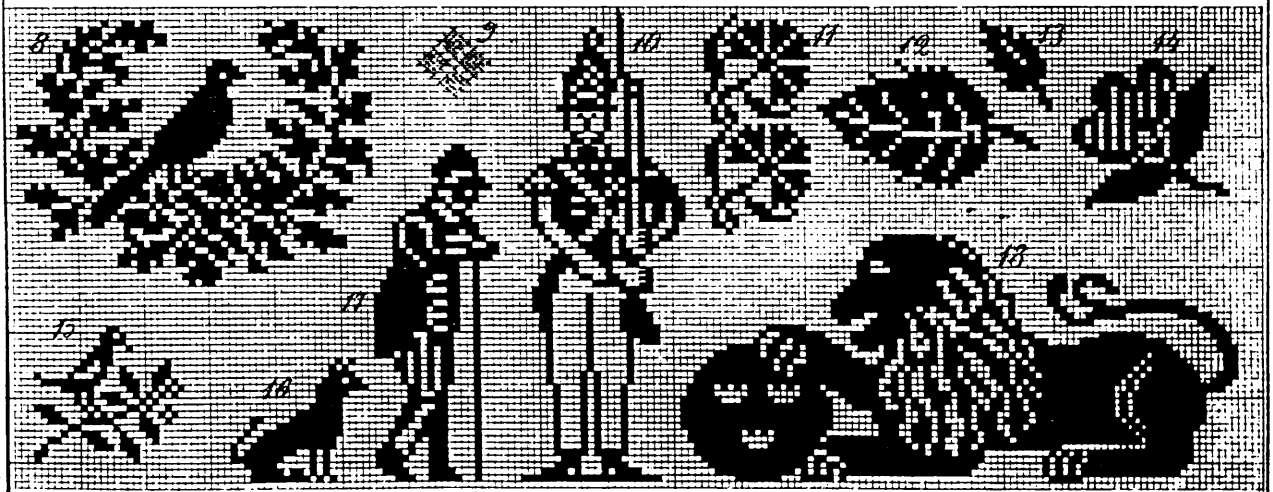
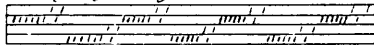
N° 1. Drällsmönster.

1 Rutig Dräll i 2 skalf.

2 Zignagsrutig Dräll i 4 skalf.

Rosell

Damast. Münster.

Rosell

Slagbom med ryckverk och skottspole för mekaniska väfmetoden och äfven för konstväfnaden.

Slagbom med ryckverk, väl inrättad och ställd, är fördelaktig och mycket underlättande för den väfvande, synnerligen vid bredare väfnader och bringar fortgång vid väfförrettningen.

Slagbommens understycke göres tillräckligt långt eller omkring 1 alm längre taget än måttet å väfstolens bredd utvändigt och 3 tum i fyrkant, af fullkomligt torr, qvistfritt och fint furuträ (plank). Sedan stycket blifvit riktigt uppstruket i vinkel omkring 3 tum i fyrkant, tages den qvistfriaste och finaste sidan till öfversida eller den hvarpå skottspolen skall löpa, hvarefter tapphålén för slagbomsarmarna derigenom instämmas 6 tum långa $\frac{1}{2}$ tum breda och så afpassade och ställda, att armarna lemna $1\frac{1}{4}$ tum bred kant eller plats på den öfre framsidan af det undre stycket och $\frac{1}{4}$ tums kant på den bakre sidan. Slagbomsarmarna göras tillräckligt långa, 6 tum breda å deras halfva längd å de nedra ändarna och vid 3 tum å de öfre, samt omkring $\frac{1}{8}$ tum i tjocklek och instämmas i slagbommens understycke så att de med armarnas framsida stå bestämdt $1\frac{1}{4}$ tum från det undre styckets öfre främsta kant, till utrymmet för skottspolens eller väfskytteln erforderliga bana. På understycket göres en not längs hela stycket på den öfre sidan, så afpassad och ställd, att den går $1\frac{3}{4}$ tum ifrån öfra framkanten, samt innehåller $\frac{1}{4}$ tum i bredd och $\frac{1}{2}$ tum i djup. Sedan denna not jemte tapphålén för slagbomsarmarna blifvit gjorda, afsueddas hela styckets öfre sida, hvilken afsuedding eller skredd tager sin början vid framkanten med $\frac{3}{4}$ tums slutning (lutning) ått bakkanten, som dervid minskas till $2\frac{1}{4}$ tum tjocklek. Sedan göres en nått och glatt afrundning på den öfra skarpa framkanten, så att den ej noter emot väfnaden eller tyget och äfven afrundas kanten väl på baksidan, så att den ej hindrar, skafver eller skadar varpgarnet eller förmiuskar skelet då slagbommen föres bort till solven, hvilket hufvudsakligt och noga iakttagas.

Sedan göres en bredare not, hvaruti väfskeden skall sitta, som sträcker sig blott mellan armarna vid $\frac{1}{8}$ tum bred $\frac{1}{8}$ tum djup. Väfskeden insättes och ställes så, att den bäde med dess rör (tänder) och ändstammar kommer att stå i grad och rätt linie med de främsta sidorna af slagbomsarmarna, så, att ryckverkskottspolen får en jemn bana och ledning att följa för att med säkerhet och lätthet kunna löpa genom skelet, och tillses noga, att de små uppstående trädstammarna i ändarna af skeden icke stå öfre eller äro tjockare än sjelfva rören, som ofta är förhållandet, hvilka stammar då genast böra jemnas lika med rören, så att då man håller en tillräckligt lång gradlist längs utmed hela framsidan af väfskeden, slagbomsarmarna och de tillsättande skottspolslådornas insidor och allt ligger i en jemn grad med och intill listen, så är banan riktig. Lådorna för skottspolens jemna gång och vandring in och ut, böra vara omkring 18 å 20 tum långa $1\frac{3}{4}$ tum breda i förhållande efter skottspolens bredd, som är $1\frac{1}{4}$ tum men intager omkr. $\frac{1}{8}$ tums större vidd derigenom att den på banan ligger i en lutande ställning in ått väfskeden. Skottspolen bör kunna löpa lätt in och ut ur lådorna, som dock ej få vara för vida, ty då vänder den sig under vid tillslaget och går mindre säkert, hvarföre lådorna helst böra vara något trångare eller smalare inåt. Banans slutning för skottspolen inåt väfskeden bör vara noga afpassad; ty är slutningen för mycken hindras skottspolen i sin fart och är den för liten, så faller skottspolen på golvet. — *Handtaget* eller slåen kallas det stycket som ligger ofvan väfskeden. Detta göres vid pass 4 tum längre än afståndet är mellan slagbomsarmarna, $2\frac{1}{2}$ tum bredt, 2 tum tjockt, hvaruti göres en not, som motsvarar noten i det undre stycket, hvilken ställes så att väfskeden, som deri skall inrättas ej kommer att luta utan stå rätt upp.

Uti hvardera ändan af handslån göres en så kallad klo 2 tum lång och $\frac{1}{8}$ tum bred, som griper fast och stadigt uti slagbomsarmarna dock så, att den låter flytta sig. Slåen formas till handtag och kanterna afrundas väl.

Slåen eller axeln hvarpå slagbommen hänger göres erforderligt lång, 3 tum bred och 1 tum i tjocklek och formas så, att den ledigt och obehindradt har sin gång och hvalfning i ruggorna. I denna slå uppfästes slagbommen med ett gröfre snöre lagdt dubbelt och bundet om slagbomsarmarna gående öfver slagbomslån och sedan draget genom ett större hål i nämnde armar för att knytas om en såkallad vridpine, och då denna pine vrides omkring, tvinnar snöret sig, hvilket gör att det förkortas, hvarigenom slagbommen kan höjas och sänkas till den aldra minsta grad. Slagbomslådorna kunna göras antingen fasta eller flyttbara. Flyttbara äro bäst för att kunna ställa dem efter väfskedens längd, men dessa äro svårare att åstadkomma. — De fasta lådorna består af 2:ne sidor (stycken) deraf det ena, som sitter intill slagbomsarmens utkant och fästadt uti en liten not, så att det står i grad med armens insida, är 2 tum högt öfver noten i understycket, 12 tum långt och $\frac{3}{4}$ tum i tjocklek. De motsvarande styckena till framsidorna af lådorna äro omkring $\frac{3}{4}$ tum tjocka af den orsak att omkring $\frac{1}{8}$ tum af denna tjocklek måste intagas understyckets bredd, eljest blefve lådan för vid för skottspolen. Den tunna sidan af stycket fästes vid understyckets framsida.

På insidan af samma stycke borttages omkring $\frac{1}{4}$ tum af tjockleken der skottspolen skall löpa in uti lådan; men denna borttagning måste minskas så att den slutar så småningom efter $2\frac{1}{2}$ å 3 tum. Lådan bör vara och blir härigenom litet vidare vid ingången för skottspolen, men inuti lådan får ej vara större utrymme, än som nödigt erfordras för skottspolens gång.

På slagbomslådornas ömse insidor sättes en not i hvardera, 1 tum ofvan bottuen, längs med hela lådan och i dessa noter insättes små träklaffar med ledig gång och löpning hvarmed skottspolen skall föras. Klaffarna göras af starkt löftråd 4 tum långa $1\frac{3}{4}$ tum breda samt $\frac{1}{4}$ tum i tjocklek. Af klaffens bredd är beräknadt vid $\frac{1}{4}$ tum å hvardera sidan till insättning i noten. På klaffarnes undre sidor och yttre ändar fästes en tjock skinnlapp af sulläder, så ställd, att den liksom i en halfrund form emottager skottspolen och äfven gifver den sin fart ått den andra lådan, då det ryckes på snöret som fästes i klaffarnes inre ändar. För att hindra klaffen att löpa ut ur noten, är ett litet snöre fästadt på midten af densamma med den ena ändan och med den andra i understycket med så lång distans, som erfordras, men ej så att klaffen släpper ur noten, eljest kan sättas små så beskaffade mellanställar vid notornas ömse ändar ått lådorna, så att de hindra klaffarne att löpa ut ur noterna. Skulle öppningen emellan väfskeden och slagbomsarmarna sträcka sig öfver $1\frac{1}{2}$ å 2 tum, så bör der sättas en liten brädlapp i grad med väfskeden och armarna, så att skottspolen får en jemn bana att följa. Uti hvardera af de 2:ne slagbommens armar fästas ett enkelt och fint snöre, ått å nedra ändan förses med en ögla, eller om tillgång gifves till en liten glas- eller metall-ring, är så mycket bättre. Genom dessa öglor eller ringar skall det så kallade rycksnöret löpa, hvaruti ryckpinne är fästad på midten. Ändarna af detta snöre äro fästade på hvar sin sida uti de små träklaffarnas inre ändar. Ryckpinne 5 å 6 tum lång, formad till handtag eller som en större dragögla.

Ryckverkskottspolen: se pag. 25, XVIII. kap. 1 § om väfskytteln. Skottspolen göres i likhet med väf- eller handskytteln och kan begagnas antingen med eller utan rullar inunder, dock iakttagas att den blott bör vara omkring 12 å 13 tum lång och försedd med en tillsatt och väl formad och spetsad messings- eller jernbudd i hvardera ändan. Skottspolsträet göres omkring 10 tum långt med grada ändar, deri dubbarna om $1\frac{1}{2}$ tum i längd hvardera tilläutas och fastgöres med $1\frac{1}{4}$ tums långa skruftar. Skottspolsträet och dubbarna fogas tätt och väl tillsammans och formas, och skottspolen göres så slätt och glatt som möjligt. Begagnas rullar inunder skottspolen, så böra dessa ställas i skredd så mycket att skottspolen vid farten igenom skelet följer utmed väfskeden. Rullarne ställas väl och rätt i centrum, så att skottspolen kommer att löpa i en jemnhög riktning och böra ej skjutas öfver skottspolens undersida mer än vid $\frac{1}{16}$ tum; ty skottspolens höjd bör ej öfverstiga $\frac{1}{4}$ tum.

Missing Pages

bakre ändrar och öfre kanter inskäras en erforderligt grof, väl formad och fast sittande bom eller tvers öfver gående list, ställd något ofvan och bortom varpbommen, väl rundad och slät åt de kanter, hvaröfver varpen framlöper. Bommen ställes, så att den kan af den väfvande, då så fordras, lätt insättas och uttagas.

Hvilkendera som helst af dessa 2:ne så ställda bommar, hvaröfver varpen från varpbommen framlöper i jemnhög ställning, medföra äfven den nytta att förekomma det varptrådarne ej inskäras så hårdt eller djupt i den å varpbommen uppsvepta varpen, vid dess sträckning och spänning. Varpbommen kan härunder, om å önskas, flyttas huru långt fram och nedom den förre eller bakre, som helst.

Till så kallad vanlig slätväfnad kan äfven denne till konstväfnaden beskrifna varpbom begagnas, då så önskas, men i annat fall kan den tillsatta förlängningen med dess varpbom undantagas och en gröfre varpbom i stället inläggas i bomklossarne (pl. 4 fig. 1 vid D), hvilka med en dertill befogad form, äro uppfästade å väfstolens bakre stående stycken till den höjd och ställning, ritningen visar. Bomhållningsanstalten göres antingen i likhet med den föregående eller såsom en vanlig. Den bakre bommen, hvaröfver varpen skall löpa, bör minst vara $2\frac{1}{2}$ tum i bredd och 2 tum i tjocklek och insättes med starka tappar i de 2:ne bakre stående styckena, lagd på bredden och ställd minst 3 tum högre än bröstbommen.

Väfnadsbommen (pl. 5 fig. 25) kallas den, hvarpå väfnaden lindas. Denna bom, med tapparna inberäknade, är 2 alnar 8 tum i längd och 3 tum i diameter eller tjocklek, är uppstruken i åttkant, tapparna å ömse ändrar äro runda och hvardera $1\frac{3}{4}$ tum i längd och $1\frac{1}{8}$ tum i tjocklek.

Spänntrissan (Pl. 4 fig. 1 H) är den, hvarmed väfnadsbommen kringvrides för att få väfnaden upplindad och tillräckligt spänd. Trissan, gjord af starkt trä, helst masbunden björk, omkring $5\frac{1}{2}$ tum i diameter och $2\frac{1}{4}$ tum i tjocklek, är beslagen på yttersidan med en jernring omkring $\frac{1}{16}$ tum mindre i diameter eller storlek än trätrissan, 1 tum bred och omkring $\frac{1}{8}$ tum i tjocklek, i hvars yttre kant eller rundsida utskäres erforderligt djupa och tätt satta kuggar (spännhak), och inskäras i trätrissans yttre sida så djupt, att den ej öfverstiger densamma och fästes med skruvar eller spik. I trätrissans yttre kant eller rundsida insättes 6 stycken handtag, $3\frac{3}{4}$ tum långa, deraf $1\frac{1}{4}$ tum är tapp och $2\frac{1}{2}$ tum är handtag, tjocka och formliga.

Hålen för tapparna till handtagen i trissan ställas något lutande inåt, deri de insättas och fästas med pinnar och stark limning. Trissan insättes och fästes på högra sidan (ändan) på en annan inom yttre tappens dertill utskuren fyrkantig tapp. — Väfnadsbommen, insatt i de 2:ne å väfstolen liggande styckenas insidor (vid H) i centrum af 13 tum bortom bröstbommen, $\frac{1}{2}$

tum nedom dessa styckens öfre kanter. Genom denna bom äro afpassade hål satta till förknytesbanden. *Förknyteskåppen* af starkt trä bör vara erforderligt lång, 1 tum bred och $\frac{1}{2}$ tums tjocklek.

Spärrhaken till trissan, af jern, i böjd och passande form, är fästad framom densamma med en stark skruf eller klinkspik.

VI. Redskaper till väfnad med fem skaft.

Till inrättning för väfnad med 5 skaft begagnas, utom 5 trampor, 5 stycken långlatter af starkt furuträ, omkring 2 alnar 9 tum långa, 2 tum breda och $\frac{7}{8}$ tum tjocka åt den ena ändan samt 1 tum breda och $\frac{3}{4}$ tum tjocka åt den andra; och 5 stycken kortlatter (vassor), helst af starkt löfträ, omkring $1\frac{1}{2}$ aln långa, 1 tum breda och $\frac{7}{8}$ tum tjocka åt ena ändan samt $\frac{3}{4}$ tum breda och $\frac{5}{8}$ tum tjocka åt den andra hvardera; samt 5 stycken topplatter af furuträ, 1 aln 8 tum långa, 2 tum breda på midten samt $\frac{3}{4}$ tum åt ömse ändrar och $\frac{5}{8}$ tum tjocka.

Topplattstegen (pl. 5 fig. 15) är den, hvaruti topplattorna äro insatta emellan 2:ne krampbräden eller stallar. Den är sammansatt af 2:ne större stycken d e, 2 alnar $10\frac{1}{2}$ tum långa, $2\frac{1}{4}$ tum breda och $1\frac{1}{4}$ tum tjocka, hvilka äro sammansatta å bredden på 4 tums afstånd dem emellan medelst 2:ne små mellanstycken (band), omkring $6\frac{1}{2}$ tum långa, $2\frac{1}{2}$ tum breda och $1\frac{1}{4}$ tum tjocka, med derå tagna $1\frac{1}{4}$ tum långa, 2 tum breda och 1 tum tjocka tappar, hvilka äro instämde genom tjockleken af de längre styckena i centrum (vid i k) af 10 tum från ändarna och $\frac{1}{4}$ tum närmare öfra kanten än den nedra, räknadt från midten å deras bredd. I centrum af 12 tum från midten af de längre styckena åt venstra sidan instämmas i deras öfre kanter, igenom bredden af styckena taget, 2:ne krampbräden eller stallar, 8 tum breda, $5\frac{1}{2}$ tum höga ofvan de längre styckenas öfre kant, oberäknadt deras tappar, som å hvardera utgöra $2\frac{1}{4}$ tum i längd, 5 tum i bredd och $\frac{3}{8}$ tum i tjocklek, dervid de instämmas, så att deras inre motsatta sidor stå i rätt och jemn grad med de längre styckenas inre sidor.

Hålet i topplattorna för axelpinnen sättes på midten af deras längd och bredd, $\frac{5}{8}$ tum i diameter, och hålet för samma axelpinne genom kramporna sättes 3 tum ofvan öfre kanten af de längre stycken, deri de äro instämde; derjemte ställes hålet för topplattornas axelpinne så att hålen för uppknytningen å topplattornas inre ändrar komma att stå rätt i midten af väfstolen, och dessa hål, som skola stå midt i väfstolen, sättas omkring 1 tum från topplattornas inre ändrar, vid b, 2:ne hål igenom hvarje topplatta, omkring $\frac{1}{2}$ tum dem emellan eller så nära hvarandra som träets styrka tillåter åt den öfre sidan, men divergerande åt den nedre, så att hålen der komma att stå längre i sär

för uppknytningsbanden till grundskäften. 1 tum från yttre ändan i topplattformarna vid c borras ett hål för långlattformarnas uppknytning. För att efter förefallande behof under väfningen kunna minska distansen af topplattformarnas inre ändar och förlänga den åt de yttre, sättes 2 à 3 hål till omflyttning för axelpinnen tätt intill hvarandra inom det förra och i samma rigtning, genom både krampbrädena och topplattformarna, dock med noggrannhet så ställda, att hålen för uppknytningen å topplattformarnas inre ändar (b) kommer, som förut är nämndt, att stå bestämdt i midten af väfstolen.

För inrättning till dragsnörena att löpa öfver på topplattformstegen, instämnes vid högra ändan af densamma å det främsta liggande stycket en stark och lika hög stötta (h), som krampbrädet å den venstra, omkring 5 à 6 tum bred och $1\frac{1}{4}$ tum i tjocklek, ställd lika nära högra ändan, som det å andra ändan stående krampbrädet står nära den venstra, och, på det att denna till öfver insatta stötta ej må vika bakåt, sättes ett stöd från det af topplattformstegen liggande bakre stycket mot dess bakre sida. På dessa 2:ne uppstående stycken lägges en slå eller ribba f, omkring 1 alm 10 tum lång, 2 tum bred och $1\frac{1}{4}$ tum i tjocklek, väl afrundad åt dess öfre sida och kanter, hvaröfver dragsnörena skola löpa.

Topplattformstegen uppläggas tvärtöfver väfstolen, rätt öfver solfstången, med det främre liggande styckets insida i grad och jemn rigtning med solfstångens bakre sida och med det bakre af topplattformstegen liggande stycket bortom densamma.

I topplattformstegen nedskäras små nyckningar eller hak, omkring $\frac{1}{4}$ tum djupa, omslutande de öfre å väfstolen liggande sidostyckena och fästas med skruvvar eller spik. Härvid iakttages, att, då topplattformstegen begagnas, bör solfstången skjutas framåt från sin annars bestämda plats minst 1 à 2 tum.

Långlattformarna ställas tillsammans å bredden och hålet vid q, omkring $\frac{3}{4}$ tum i diameter, för axelpinnen, hvarpå de sammansätts och fästas i den nedra ändan af samma kramphållare hvari kortlattformarna (vassorna) fästas, är satt i den bredaste ändan igenom deras tjocklek och 1

tum ifrån långlattformarnas andra och smalare ända borras 1 hål uppifrån och nedåt i hvardera, till fäste för uppknytningsnodderna till topplattformarna.

Kortlattformarna, (fig. o n eller 11,) sättas äfven tillsammans å bredden och hålet, $\frac{5}{8}$ tum i diameter, för deras axelpinne sättes igenom tjockleken å deras bredaste ändar.

Kramporna (pl. 4 fig. 9), hvari både långlattformarna och kortlattformarna fästas, insätts och fästas å väfstolens högra sida inom och emellan de till nedre stolen liggande sidostyckena, strax bakom tygbommens spänntrissa, hvari både långlattformarna och kortlattformarna insätts genom deras axelpinnar i rätt rigtning, längs under grundsolfvens käppar och tvärs öfver trampornas, vid dess yttre ändar, ställda så att, då de 5 tramporna, som ligga underst, stå minst 7 à 8 tum ofvan golfvet, långlattformarna, som ligga näst ofvan tramporna, ställas, äfven så, att de erhålla samma höjd ofvan tramporna i vågrät rigtning, samt kortlattformarna, så att de likaledes erhålla samma höjd i vågrät ställning ofvan långlattformarna samt parallela med hvarandra. Afståndet emellan kortlattformarna och solfskaftens käppar måste äfven vara minst 7 à 8 tum, ty annars komma dessa redskaper vid dess vaxel under trampningen, att hugga emot hvarandra och hindra nedtrampningen, som är nödvändig för erhållande af fullt och riktigt skol vid väfningsoperationen.

Både långlattformar och kortlattformar borras med erforderliga hål för uppknytningen, ställda rätt öfver tramporna och rätt under grundsolfvens käppar. Kortlattformarna borras tätt med hål för uppknytningsbanden, allt ifrån deras inre och spetsiga ändar till 18 à 20 tum nära de andra gröfre ändarne, med $\frac{1}{2}$ tums afstånd emellan hålen, som blott tagas tillräckligt stora efter behof för uppknytningsbanden. Äfven långlattformarna borras med hål, satta i rätt läge till tramporna, för deras uppknytning deri. Uppknytningsbanden, som gå ifrån kortlattformarna till tramporna, kunna ställas att gå antingen man vill mellan långlattformarna utmed dess ömse sidor eller ock genom erforderliga hål, dertill anbragta genom densamma, så rymliga, att de ej skafva eller slita banden.

Tredje afdelningen.

Om solf, garn och väfskedar m. m.

I. Solfven.

1. *Till solfven* tages helst blekt bomullsgarn af n:o 20, deraf 4 à 5 trådar läggas tillsammans och tvinnas jemnt och väl, samt erforderligt hårdt. Garn af n:o 30 kan äfven begagnas härtill, då 6 à 7 trådar läggas tillsammans. Då garnet är tvinnadt, upphärlas det i små garn eller bund, i bredskap till klistringen, hvar-

vid de aktsamt behandlas, så att trådarna ej sno ihop eller oredas.

2. *Klistring.* Till 1 skålp. garn tages 4 lod eller 12 ort ljus och klart lim (draglim) och blott ett litet grand såpa, som väl upplöses och blandas i 3 kvarter klart regn- eller åvatten, genom sakta och knappt märkbar kokning, dervid intet lim får finnas ouplöst eller kvar å kärlets botten. Då det blifvit så svalt, att hån-

derna tåla det, indoppas garnet deri och, då det blifvit väl genomdränkt af limvattnet eller klistret, uppvrides det blott erforderligt hårdt, så att garnet derigenom ej mister sin nödiga stärkning af klistret. Då garnet har legat omkring 2 timmar derefter, helst väl innellyckt, upphärlas det, så hårdt sträckt som möjligt, genom begagnande af en tunn skinnlapp, dervid det lägges så tunnt på härflen, att det kan jemnt och väl torka under samma sträckning. Då det erhållit en blott lindrig torkning, uppnystas det, äfvenledes med begagnande af skinnlapp, så hårdt sträckt som möjligt, och då det legat nystadt omkring 1 à 2 dagar, kunna solfven knytas. Denna behandling och sträckning af solfgarnet, är nödvändig, så att solfven ej må tagna eller blifva ojemn. Solfven kunna eljest linoljefernissas, då så önskas.

3. *Grundsolfvens* längd 14 tum och ögat, den del af solfven, hvarigenom varpträdarne ledas, bestämdt på midten $3\frac{3}{4}$ tum långt synnerligen till femskäftig väfnad, annars till och med 4 tum.

4. *Solfbrädet* (pl. 4 fig. 12), 1 aln långt, 3 tum bredt i den ena ändan och 2 i den andra samt 1 tum i tjocklek, hvars öfre sidokanter äro väl utkälade med fördjupningar inåt af brädet, i hvars midt lemnas en rygg eller förhöjning af träet, omkring $\frac{1}{3}$ tum i bredd, hvaruti 4 stycken runda och erforderligt styfva stift af jern eller galvaniserad ståltråd inslås vinkelrätt i brädet på bestämda afstånd dem emellan efter solfvens uppgifna längdmått. Stiftens böra vara 3 tum långa, deraf 1 tum i brädet, samt släta och glatta äfven i de öfre ändarne. Stiftens måste inslås, så att de sitta fast och stadigt och ej krökas under solfvens knytning. Å solfbrädets undre sida kan sättas ett stift eller en pinne för att stödja mot bordkant eller något annat föremål under solfvens knytning.

5. *Solfgarnet* tillskåres på ett så kalladt *skärbråde*, helst af löfträ, omkring 20 tum långt, 3 tum bredt åt den ena ändan och blott $2\frac{1}{2}$ åt den andra samt $\frac{1}{4}$ tum i tjocklek med 2:ne i ena kanten gjorda inskarningar, minst 1 tum djupa, eller mot den bredaste ändan svarande stallar, så fornade, att garnet derpå kan viras eller lindas, af hvilka den 1:sta är $10\frac{1}{2}$ tum från den bredaste ändan, hvaremellan de längsta trädarne af garnet till grundsolfven afmätas och den 2:dra blott 7 tum ifrån förutnämnda ända, deremellan de kortaste trädarna till de så kallade hankarna för solfvens nedra ända tillskåras. Skulle de sålunda tillskurna trädarna efter pröfning vid knytningen tåla någon förkortning, så förkortas afståndet emellan skärbrädets stallar, genom att skära dem något kortare, dervid dock ej får afkortas något af brädets nedre och bredare ända.

6. *Vid grundsolfvens knytning* ställes först den bredaste ändan af solfbrädet framåt till den knytande och de längsta af ofvannämnda solfgarnets trädar tagas först och knytas så, nemligen: träden lägges först

dubbel om det 3:dje stiftet på solfbrädet, räknadt från dess bredaste ända, och framför det 2:dra stiftet knytes derefter en hårdt åtdragen, fin och säker knut, som ej skrider, sedan knytes likaledes en säker knut framom det 1:sta stiftet, som sitter närmast brädets bredaste ända. Då denna knut blifvit säkert åtdragen, knytes en liten ögla på solfvens ända, blott så stor, som erfordras för att kunna tråda igenom en så kallad linie eller styresnodd. Denna ögla knytes vigast på det sätt, att, sedan förutnämnda knut blifvit fast åtknyten på framsidan af stiftet, lägges trädarnas ömse ändar tillbaka om samma stift och knytas på den bakre sidan om detsamma. Då man på detta sätt knutit ett eller flera solf, vändes solfbrädet för att vid det 3:dje stiftet kunna intråda och om det 4:de tillknytta de, dertill afsedda hankarna, å hvars yttre ändar äfvenledes tillknytats små öglor på samma sätt, som förut är nämnt.

Under knytningen tillses noga att stiften ej vika, utan stå fast och vinkelrätt på solfbrädet, hvilket ej får vändas eller ställas olika under knytningen, utan alltid lika, så att hankarna af solfven knytas åt solfbrädets smalare ända. Så fort man knutit omkring $\frac{1}{2}$ bund, aftages solfven med noga iakttagande, att de ej vridas eller vändas orätt, utan ställas rätt på solf-käpparna med de korta hankarna nedåtvända. Det ligger stor vikt uppå att förskaffa sig goda solf, synnerligen grundsolfven till väfnaden, hvarför solfven böra vara så noggrannt knutna och ordnade, som möjligt. Härvid märkes att alla solf skola knytas, så att de emellan stiften på solfbrädet få en bestämd och lika hård sträckning och att alla knutar slås räta, samt derjemte hårdt och fast åtdragna och så fina och obemärkta på solfven, som möjligt. Ju finare, slätare och glattare solfven kan tillverkas, desto bättre är den.

7. *Fasonsolfven* längd 18 tum, samt ögat, bestämdt på midten af solfven, 1 tum långt; solfgarnet af samma slag, som till grundsolfven; men kan äfven dertill begagnas annat garn, om det än är något gröfre.

Solfbrädet (pl. 4 fig. 13) i likhet med föregående, dock att dess stift ställas i den ordning, som för solfvens längdmått är bestämd. Till skärbråde för dessa solf, begagnas det föregående, emellan hvars ömse ändor solfträdarnas erforderliga längd afpassas, dervid endast den smalare ändan af skärbrädet må efter behof förkortas.

Knytningen verkställes på så sätt, att solfbrädets bredare ända liksom under föregående vändes till den knytande och solftråden lägges först dubbel om det yttre eller 4:de stiftet och knytes först framom det 3:dje, derefter framom det 2:dra och sist framom det 1:sta, der man slår en knut mer än eljest. Alla knutar åtdragas hårdt och fast, så att de ej skrida.

II. Varp-garnet.

Det garn, som begagnas till varp, bör, innan det stärkes, noga sorteras och undersökas, om det har er-

forderlig styrka och är lika jemnt och fint, samt passande till den väfsked och väfnad, som skall verkställas. Garnet såväl till solf, som varp, prövas vara starkt och godt, då trådarna vid ryckning mellan händerna gifva liksom en ton eller klang ifrån sig. Oblekt bomullsgarn måste före stärkningen kokas i regn- eller åvatten 1 à 2 timmar, för att renas från oljaktiga ämnen, som hindra stärkningen att genomtränga det; härtill kan begagnas någon tillsättning af såpa eller pottaska.

III. Klister.

1. *Varpgarnet* beredes som till annan väfnad genom *stärkning* med passande klister, beredt antingen af lim (draglim) eller af fint rågmjöl, blandadt med ett visst mått vatten. T. ex. till 1 skålp. blekt bomullsgarn tages 2 1/2 lod eller omkring 8 ort ljumt lim och litet såpa, som väl upplöses i 3 kvarter vatten, genom nogast märkbar kokning.

2. Då klistret blifvit så svalt, att händerna tåla det, neddoppas garnet deri och, då det blifvit väl genomdränkt deraf uppvrides det erfoderligt hårdt och utbreddes glest emellan 2 stänger och hänges ut att torka helst i fria luften, hvarunder det ofta bör omskakas, så att trådarna ej sammanbindas.

3. Alla *färggarn*, innan de stärkas, behöfva blott sköljas uti ljumt vatten, för att kunna lättare taga stärkningen till sig, äfvensom för att hindra den ena färgen att blanda sig i den andra. Till 1 skålp. färggarn tages 3 lod eller 9 à 10 ort lim, som användas på samma sätt, som i det föregående är nämndt.

4. Till *lingarnet*, som användes till varp, begagnas fint rågmjöl, t. ex. till 1 skålp. lingarn tages omkring 1 stop vatten med litet såpa, och, då detta står under half kokning, sammanvispar man 6 lod (18 ort) fint rågmjöl med 1/2 stop kallt vatten, som sedan väl vispas tillsammans med det varma vattnet under 10 minuters kokning, hvarefter denna stärkningsmassa hålles i ett kärl att svalna så mycket, att garnet deri kan handteras med händerna, dervid noga tillses, att stärkningen väl intränger genom allt garnet, hvarefter det upptages och urvrides, men ej för mycket, särdeles om garnet är löst snodt.

Sedan hänges garnet glest (väl utbreddt) emellan 2 stänger, helst uti fria luften till att torka; men måste derunder ofta omskakas för att hindra trådarna att sammanbinda sig.

Obykt lingarn bör före stärkningen kokas i lut, dock ej mycket, utan blott så att det renas från alla i och för stärkningen hinderliga ämnen.

5. Till skört lingarn under väfningen, tages 1 lod talg, 2 lod vax och 2 lod såpa, i 3 kvarter vatten, som medelst uppvärmning eller ljumning upplöses, hvarmed varpen framom och emellan grund- och fasonsolfven bestrykes, men ej bortom de sednare.

6. Till *ullgarn*, då så erfordras, begagnas starkt limklister såsom till bomullsgarn.

Allt klister bör vara väl upplöst och jemnt blandadt, samt rent eller till mera säkerhet siladt.

IV. Väfskedar.

1. En *god* och ändamålsenlig *wäfsked*, passande för den väfnad, som skall verkställas, och lämpad efter varpgarnets nummer, är *hufvudsakligt nödvändig* för vinnande af en lätt och väl gående väfnad, med vackert tyg och botten.

2. Den *wäfsked* som är bred emellan stammarna och har långa, släta, fina och mjuka rör, hvilkas kanter mera likna en knifsegg än en knifsbak och derjemte äro jemnt och väl slipade, släta och glatta ända intill deras insatta ändar vid ömse stammar och ej hafva, som ofta är händelsen, omkring 1/2 tums långa igensatta skarpkanter vid skedens stammar och ej är så kallad klämtändt, d. v. s. att rören äro tätare åt den ena ändan än den andra, utan har rören på bestämmt och lika afstånd från hvarandra, jemnt och lika tätt satta, antages den vara *duglig* och af *god beskaffenhet*.

3. En väfsked, som är klämtändt, går snedt och före åt den ändan, der hon är tätare satt, samt efter med den andra.

Då rörens kanter äro skarpa, oriktigt och illa slipade samt skärande, fara de illa med varpgarnet och förorsaka varpträdars afslitande m. fl. obehagligheter, som å dessa med flera dylika omständigheter följa.

Är *wäfskeden* för tät (fin) och trängande för varpträdarnas gång emellan rören, kommer hon att slita och skafva, samt afhugga trådarna vid de minsta ojämnheter eller knutar.

4. Äro rören för klena, lägga de sig. Står *wäfskeden* för högt i det undra slagbomsstyckets not, så att varpen kommer att ligga på och gå för nära vid skedens undre stamkant, der väfskedarne merendels äro trängst och hafva de mest skärande och skarpa kanter, kommer varpgarnet deraf att skadas hvilket allt bör af den väfvande med största nit och *noggrannhet* söka förekommas, genom aktsamhet och tillsyn om en god och passande väfsked, rätt och väl insatt i dess noter å slagbommen.

5. Dessa ofvannämnda olägenheter, som tyvärr ofta inträffa genom en oduglig väfsked, som blott är att förkasta, hvars fel ej alltid inses af den väfvande, hvilken med den bästa vilja och det villigaste bemödande nödgas beklaga att väfnaden är ohållbar, rycker af, går snedt och är full af hoppträdar m. m.; då deremot en annan person, som har samma slags väfnad, garn och mönster, berömmar sin väfnad och gläder sig öfver, att den går både lätt och väl och blifver vacker, utan att kunna förklara orsaken dertill, emedan händelsen har

gjort, att han träffat en bättre väfsked och fått *finare solf* än den förre.

6. Vid begagnande af en oduglig väfsked, hjälper hvarken *konst* eller öfning för vinnande af någon vac-ker och väl gående väfnad.

7. Det är långt bättre, att en väfsked är något glesare än för tät (fin); ty väfnaden går dervid lättare och varptrådarna reda och skilja sig bättre och lättare emellan rören samt lägga sig redigare och bättre i tyget, som dervid blifver både vackrare och tillräckligt tätt och tjockt.

V. Passande väfskedar till olika garn-nummer, och antalet af varptrådar emellan hvarje rör.

1:o. Till varpgarn af N:o 14 passar en väfsked om 10 bund på 1 aln med 2 trådar i tand.

2:o. Till varpgarn af N:o 16 passar en sked om 11 bund på aln med 2 trådar i tand.

3:o. Till garn af N:o 18 passar en sked om 12 bund på aln med 2 i tand.

4:o. Till garn af N:o 20 passar en sked om 13 bund på aln med 2 i tand.

5:o. Till garn af N:o 26 passar en sked om 14 bund på aln med 2 i tand.

6:o. Till garn af N:o 30 passar en sked om 15 bund på aln med 2 i tand.

7:o. Till garn af N:o 36 passar en sked om 16 bund på aln med 2 i tand.

8:o. Till garn af N:o 40 passar en sked om 17 bund på aln med 2 i tand.

9:o. Till garn af N:o 46 passar en sked om 18 bund på aln med 2 i tand.

10:o. Till garn af N:o 50 passar en sked om 19 bund på aln med 2 i tand.

11:o. Garn af N:o 14, 16 och 18 passa bäst till *varpgarn* för *dräll*. Af dessa passar N:o 14 för en *wäfsked* om 9 bund på aln med 3 trådar i tand och N:o 16 för en *wäfsked* om 10 1/2 bund på aln med 3 i tand, N:o 18 för en *sked* med 12 bund på aln och 3 i tand o. s. v.

12:o. En och samma *wäfsked* med 9 bund på en aln kan och lämpas under olika fördelningar och begagnande. T. ex. med två i tand till *ylleväf*, 3 i tand till *bomullsväft* och 4 i tand till *lingarnsväft* af passande N:o.

13:o. Till *mattor* af erforderligt groft lin-, ull- eller bomullsgarn, 2 à 3 trådigt lagom hårdt tvinnadt, passar en *sked* om 4 à 4 1/2 bund på aln med 2 i tand.

14:o. Till *doffel* af erforderligt groft ullgarn eller bomullsgarn, 2-trådigt, lagom hårdt tvinnadt, passar en *sked* om 5 à 6 bund på aln med 2 i tand.

15:o. Till *filrar* af enkelt eller tvinnadt ullgarn afpassas väfskeden väl efter garnets groflek, och efter antalet af varptrådars sättande i tand.

16:o. 1 bund är 50 tänder i *wäfskeden*, samt 100 *varptrådar* räknadt 2 i tand; 1 tal är 30 tänder och 60 *varptrådar* efter 2 i tand.

Fjerde afdelningen.

Om väfnadens uppställning, varpning, svepning, solfning, uppknytning, dragordningen till fasonerna och väfning m. m.

I. Varpning, svepning och solfning.

1:o. *Varpas* och *svepas* som vanligt;

2:o. All varpen *solfvas* först genom *fasonsolfven*, hvilka alla dertill äro sorterade *) och satta på en *käpp*, med knutarna nedåtvända. *Solfningen* börjas till *höger* med en *varptråd* genom hvarje *solföga* och sedan den ena efter den andra i sin *ordning* åt venster.

3:o. *Solfvas* som vanligt, genom de fyra *främsta solfven* (grundsolfven) med de *korta hankarna* nedåtvända och börjas dervid till höger på det bortersta

*) Före solfningen sorteras och ordnas alla solfven, så att inga solf komma vridna eller ändvända på käpparna och genom grundsolfvens små öglor vid dess ömse ändar, trädas så kallade linie- eller styressnoder under begagnande af en gröfre nål, hvilka lämpligt sträckta fastas genom små hål i käpparna, vid solfvens ömse sidor.

skaftet samt derifrån framåt öfver alla fyra skaften (solfven), hvarefter åter *börjas* på det bortersta och sedan framåt öfver alla fyra i sin ordning hvarf efter hvarf*).

4:o. *Skedas* och *varpen knytes fram* som vanligt, dock allt med ett ytterst noggrannt iakttagande att alla varptrådarna blifva *jmnsträckta* med hvarandra som en och samma tråd, samt att varpen blir så *hårdt* och *fast uppsvept på varpbommen* som möjligt, och väl beredd till väfnaden.

Efter solfning och skedning, som gemensamt kan förrättas bortvid varpbommen, uppknytes varpen med

*) Fason- och grundsolfning till femskäftig väfnad, förrättas i lika förhållande. som till väfnad med 4 skaft, dervid endast förekommer den åtskilnad, att vid grundsolfningen fortsättas hvarf-omgångarna äfven genom solfvet å det femte skaftet, och vid fasonsolfningen erhålles 5 varptrådar derå med dess solf till hvarje eukel fasonlock.

små lockar, framom väfskeden, hvarefter den tillika med de gemensamma solfskaften framdrages i väfstolen, dervid den käppen (skaftet) hvarpå fasonsolfven sitta, inlägges främst i hängslorna på dess nedre band och grundsolfsken uppknytes i necktrissorna och väfskeden insättes i sina noter å slagbommen, hvarefter framknytningen förrättas med små lockar hvari varptrådarna väl framborstas, så att de blifva så jemnsträckta som möjligt.

Vid väfnadens uppsättning iaktages: 1:o att det garn, som skall användas till varp, bör noga sorteras och vara af ett och samma nummer samt jemnt och starkt och genom klistring väl beredt, såsom förut är nämndt.

2:o att varpgarnet, då det bobinas i beredskap till varpningen bör hållas så strängt om tråden med begagnande af en tunn skinnlapp, så att alla svaga ställen heldre brista under bobiningen än under väfningen, samt att säkra så kallade varpknutar göras, äfvensom att alla ojemnheter borttagas;

3:o under varpningen, som kan förrättas med flera trådar tillsammans i omgångarne, bör äfvenledes alltid hållas om dessa lika jemnt och strängt och trådarna läggas väl på varporna, så att alla komma att blifva så jemnsträckta som möjligt i varpen och skelgångarna rigtiga; varpningen bör derföre blott förrättas af en person och varporna skola dervid ställas i en jemn och lodrät rigtning.

4:o Då varpningen är fullgjord ombindas skelen och, på det att varpen ej må skadas eller oredas vid eller efter dess nedtagande från varporna eller ock eljest innan den blir svept, är bäst i stället för att länka ner den, att från varporna väl upplinda och lägga den i en jemn och fast rulle om handen eller om något annat underlägg i beredskap till svepningen.

5:o Huru många bund, som skola varpas, afses och beräknas etter bredden af det tyg, man önskar väfva, samt efter väfskedens och varpens täthet med antalet af varptrådar emellan hvarje rör, hvilket lätt utmätas och beräknas efter antalet af väfskedens rör, inom det omfång af väfskeden, bredden af tyget skall hafva. T. ex. om väfven skall vara $5\frac{1}{2}$ kvarter bred, så uträknas på väfskeden, hur många rör den innehåller på samma bredd, så att om denna bredd intager 700 rör och det beräknas 2 trådar emellan hvarje, så erfordras 1400 trådar, som benämnas 14 bund, emedan med hvarje bund förstås 50 par eller 100 varptrådar.

Till dräll eller ock annars, då det erfordras 3 trådar emellan hvarje rör, blifver antalet 2100 trådar eller 21 bund på samma bredd.

6:o Före svepningen ställes väfstolen vinkelrätt och fästes säkert helst med klossar framom fötterna eller med spikhufvud under dem.

Till svepningen trädes bomkåppen igenom varpgarnet, hvilket väl utbreddes på densamma, hvarefter den insättes och fästes i sin not å varpbommen med den ställ och ordning, att varpen kommer att stå midt i

väfstolen och lagd omkring 2 tum bredare på varpbommen än i väfskeden och, för att få den väl lagd och jemn samt hårdt och fast uppsvept om bommen, kan den, som biträder med att hålla varpen, lägga den om både bröstbommen och väfnads eller tygbommen för att vinna desto mera i styrka och sträckning.

Den, som uppställer och sveper sin väfnad fast och väl, väfver gerna sammaleds och får ett skönt och vackert tyg, annars tvärtom.

7:o Under svepningen egnas en noga tillsyn, att varpen lägges jemnt och väl vid eggorna utmed de så kallade eggtrissorna och, ifall sådana saknas, bör synnerligen då varpen är lång, läggas tunna spröter hvarfals emellan varpgarnet under spänningen för att hindra varptrådarna under väfvens spänn- och sträckning att inskära i varpgarnet på bommen.

Under svepningen bör varpen ofta skakas, så att trådarna komma tillräta och den, som håller, bör sitta stadigt midt framför väfstolen, så att den hålles lika sträckt vid ömse eggor.

8:o Vid varpen framknytes om den så kallade förknyteskåppen eller vid en om densamma virad snodd, fördelas den i små lockar, hvari varptrådarna jemnt och väl framborstas, hvarefter de med en jemn och lika hård sträckning framknytas. Vid solfningen iaktages, att inga solf få vara vridna eller orätt ställda och att solf och varptrådar följa efter hvarandra i rätt ordning.

II. Fasonsolfningen.

(Varplockars utdelning på solfkåpparne till fasoner.)

1. I beredskap till fasonsolfningen sorteras och ordnas fasonkåpparna, hvilka trådas hvar klass för sig på en erforderligt styf ståltråd. Kåpparna inläggas vid högra sidan å väfstolen, deraf den öfre klassen inträdes med ändarna, hvilka läggas på den högra hängslans nedre band, bakom käppen, hvarpå alla fasonsolf sitta, hvilka på dessa sednare skola utdelas, samt med de andra ändarna på något stödjande föremål, och den nedre klassen inträdes och lägges på sin plats. Varpen spännes erforderligt löst, hvarefter fasonsolfningen (delningen) vigast verkställes, så att man till höger på det främsta grundsolfskaftets käpp börjar afräkna 1, 2 eller flera grundsolf, allt efter som man vill hafva större eller mindre fasoner eller ock ränder i tyget.

2. Dessa solflockar tillika med dess varptrådar emottagas af biträdande personer och trådas på fasonkåpparna, allt i den ordning, som önskas till fasonsolfningen, hvilken kan verkställas på många olika sätt allt efter de olika ornament, mönster och fasoner, man önskar utföra i väfnaden. (Se pl. 6 N:o 1 och 3 om hvarsolfning, och N:o 2 och 4 dubbelsolfning eller solfning till och från till ligsidiga fasoner samt bänder (bigerningar) m. m.) Solfningordningen till ornament af blommor, stjernor och fasoner i zig zag skall längre fram å behörig plats beskrivas.

3. Såsom synes af pl. 6 n:o 1 börjas hvarfsolfningen med den första *soflocken* till *höger*, träd på den bakersta fasonkåppen och sedan i ordning den ena efter den andra framåt öfver alla kåpparna, antingen ett större eller mindre antal af desamma behöfves, och, då första hvarfvet är träd (fullsatt), börjas åter på den bakersta och fortsättes sammaledes hvarf efter hvarf öfver alla kåpparne så länge varpen räcker, med noga efterseende, att ingen kåpp eller lock blifver öfverhoppad eller förbigången.

4. Hvarje *mellanrum* inom ömse linier å den på pl. 6 utsatta solfbeskrifningen betecknar en fasonkåpp och de deri utsatta små *tecken* eller *siffror*, beteckna *soflockarnas* storlek, t. ex. *ettorna* beteckna, att ett grundsof afräknas på det *främsta grundskafvet*, som, jemte de tre bortom liggande skaften, göra 4 grundsof, hvilka noga afskiljas, så att intet sof eller någon varptråd vidare tillkommer fasonlocken, som alltså utgör 4 varptrådar, hvilka med dess 4 fasonsof, som de genomgå, afdelas från den fasonkåppen, de gemensamt sitta på, och öfverflyttas på sina bestämda platser å de fasonkåppar, på hvilka de skola trädas (sofvas).

5. Samma förhållande eger ock rum vid *dubbelsolfningen* eller liksidig solfning å samma plansch n:o 2 och 4, dock blott med den åtskilnad, att med hvarfgångarne ej hoppas öfver vid hvarje omgång, utan sättas till och ifrån, på och emellan de yttre kåpparne.

6. Der siffror såsom 2, 3, 4 m. fl. äro utsatta å sof-kåpparne såsom t. ex. å bårdkåpparna, som ligga främst och afskilda från de bakre genom tvenne små tätt intill hvarandra liggande dubbel linier, såsom synes å pl. 6 under n:o 3 och 4 m. m. vid hvarf- och dubbelsolfningen med utsatte bårdkåppar och bårder; der afräknas lika många grundsof till hvarje fasonlock, som siffrorna visa, t. ex. för 2 afräknas 2:ne grundsof å det främsta skafvet, hvarigenom erhålles 8 grundsof, 8 varptrådar och ett lika antal fasonsof, för 3 tages 3:ne grundsof å främsta kåppen, som tillsammans med de 3 bakre göra 12 grundsof och lika många varptrådar och fasonsof till locken o. s. v.

En *enkel fasonlock* är således betecknad med 1, en *dubbel* med 2 och *tredubbel* med 3, o. s. v.

7. *Fasonkåpparnas* antal beräknas framifrån och bortåt i väfstolen, nämligen så att den främsta bårdkåppen är nummer 1 och den dernäst nummer 2 och derbortom 3, 4 och 5 o. s. v.

8. Såsom synes, såväl af solfbeskrifningen pl. 6, som under väfmönstren å planscherna, sättas bården på de 2:ne främsta så kallade bårdkåpparna, hvarvid märkes, att man alltid bör ställa den, så att både den första och sista locken till bården sättas på den främsta bårdkåppen, antingen den utsättes med ett större eller mindre antal ränder af önskad bredd eller storlek.

9. Randig bård delas i *bottenränder* och *upphöjda fasonränder*. *Bottenränderna* sättas på den 1:sta (främste) kåppen, som derfor kallas bårdens *bottenkåpp* och de

öfrige på den 2:dre, som deremot kallas bårdens *fasonkåpp*, hvilken under väfningen uppdrages och dervid gifver de upphöjda fasonränderna i bården, då motsvarande upphöjda bårdränder väfvas tvärsöfver tyget, släppes den ned och den 1:sta (främsta) bårdkåppen drages upp tillika med alla öfriga till botten af tyget hörande kåppar och till bottenränderna i bården tvärsöfver tyget bytas de deremot alla samtliga om i dragningen o. s. v.

10. Vid *sofningen* till berörde *bård*, som kan sättas antingen man vill hafva den blott vid den ena sidan (eggen) af tyget eller vid båda, *märkes*, att första solflocken till sjelfva eggen, som skall utgöra botten, bör sättas på den 1:sta bårdkåppen (bottenkåppen) och denna lock bör utgöra minst 6 eller 7 å 8 enkla solflockar tillsammans eller minst omkring 24, 28 å 32 *varptrådar* och derifrån sättas lockarne i bården skiftesvis på de båda till bården hörande kåppar allt intill den sista, som dervid sättas på den främsta, som skall utgöra botten emellan bårdränderna och fasonerna i tygets botten. Denna *bottenrand* kan till bredden tagas efter godtycke antingen med 1, 2, 3 eller 4 enkla lockar tillsammans.

III. Fasonkåpparna och solfvns ordnande.

Då fasonsofningen är gjord, inskjutas de öfre fasonkåpparne äfven i den venstra hängslan, dervid de ställas, så att de ligga bestämdt i midten af väfstolen, med ömse ändar lika långt inom hvardera sidan och äfvenså de nedersta, och solfven skjutes tillrätta, sorteras och ställes rätt öfver hvar sin varptråd, dervid de äfven skjutas tillrätta öfver kåpparnas snodder och hankar, så mycket, som erfordras efter varpens bredd, så att solf- och varptrådarna ej binda eller hindra hvarandra, utan hvardera äro i sin rätta ordning och på sin plats, dervid äfven fasonsofvns hvarfgångar skjutas tillrätta och ställas, så att de stå linierätt i hvardera hvarfvet ehuru i snedd tvärs öfver kåpparna och i den ordning, de böra efter den solfordning, som begagnas.

IV. Väfloden.

1. Sedan fasonkåpparna och solfven med dess varptrådar blifvit ordnade, hängas väfloden på de nedre kåpparnas ömse ändar omkring 1 tum nära intill solfven med ett väflod å hvardera ändan, helst ställda i zig zag, så att de ej komma att hänga för tätt eller inpå hvarandra.

2. Man kan äfven, i stället för att hänga loden på ändarna, hänga antingen 1 eller 2 af dem på midten af hvardera kåppen och solfven eller ock såsom till större bårder, som erfordra en större tyngd, hänga 1 lod å hvardera ändan och 1 eller 2 på midten, allt efter som det till väfnaden erfordras för att neddraga fasonkåpparna på hängslornas nedre band, dervid ock tyngden lika fördelas åt kåpparnas ömse ändar.

3. Banden till loden böra vara 1 aln långa och läggas dubbla, samt knyts ihop med ändarne och inträddas med ena ändan i väflodens mornor eller öglor med en omsläende snara och med den andra hängas de på käppen med en omsläende rännsnara. Loden böra med banden hänga omkring 9 tum nedom fasonkåpparne.

4. Sedan väfloden blifvit påhängda, sänker man hängslorna genom deras öfversta band, så att väfloden trycka varpen 1 tum lägre framom fasonsolfven, än vid bröstbommen.

V. Fasonskäftens uppknytning.

Sedan dragbrädet och snoddstången blifvit ställda i sin ordning och fästade å väfstolen, verkställes fasonskäftens uppknytning, så att den venstra kåglans snodd sättes i snoddstångens främsta hål till venster och sedan den ena efter den andra i sin ordning, hvarvid den högra kåglans snodd kommer i det bakre hålet. Kåglorna fästas med en knut af dragsnöret under dess nedre ändar. Dragsnören, som äro af olika längd, tillskåras erforderligt långa, så att deras bortre ändar, som gå ned rätt öfver midten af fasonskäften, sträcka sig omkring 8 tum nära de sednare, försedda med små nått tillsyddas öglor, hvarigenom fina snodder från fasonskäften sättas vid dess uppknytning. Dragsnörenas längd kan närmare sorteras och bestämmas, genom att omflytta knuten under kåglorna. Fasonkåpparne uppknytas i dragsnören medelst 5 $\frac{1}{2}$ quarters långa snodder till höger och 1 $\frac{1}{2}$ tums långa hankar till venster, deri knytningen sker med en fast tillslagen enkel ögelknut, som både kan lätt uppdragas och åter tillslås vid förekommande behof. Käpparna knyts så högt, att de nästan hänga hvilande i dragsnören och blott stödja sig på hängslornas nedre band.

VI. Triss-snodderna.

Den större trissans snodd fästes i de 2:ne yttre grundskäftens käppar och den mindre i de 2:ne mellansta, afståndet mellan trissorna med dess block och grundskäftens käppar, bör vara omkring 8 tum. Snodderna, som fästas i käpparna med starkt omsyddas öglor eller rännsnaror, afmätas noga, så att grundskäftens käppar komma att stå bestämdt lika höga med hvarandra (jemuhöga).

VII. Grundskäftens uppknytning.

Grundskäften uppknytas med snodder emellan trissblocken och solfstången, gående antingen öfver eller genom hål, satta parvis uppfån och nedåt igenom densamma, dermed de knyts så högt, att solfvets öga synes stå omkring $\frac{1}{4}$ tum nedom varpen.

VIII. Vassornas uppknytning.

Vassorna uppknytas i grundskäften, medelst dubbla snodder, fästade med rännsnaror i nåtta skårar på midten af käpparnas öfre kant med ett dervid lika antal solf, delade åt ömse sidor. Dessa uppknyttingsband, trädde genom 2:ne hål å hvarje vassa rätt under ofvannämnde skårar, knyts under vassorna eller ock i å de sednare insatte hankar. Dessa uppknyttingsband skola gå vinkelrätt tvers öfver alla vassorna och lodrätt nedåt, dock lutande något framåt upptill i väfstolen. Vassorna ställas så långt nedåt, att de ej hugga emot solfkåpparne vid trampningen, samt vid uppknytningen jemnhöga med hvarandra och något höjda uppåt med de ändar, hvari uppknytningen sker.

IX. Trampornas uppknytning.

Tramporna uppknytas i vassorna, med dubbla och starka snodder, hvilka först trädas genom tvänne hål å vassorna och sedan likaledes genom dubbla hål i tramporna och knyts med en säker knut antingen under eller med ett omslag öfver desamma eller ock i å dessa sednare insatta hankar. Tramporna uppknytas omkring 7 å 8 tum högt ofvan golfvet och alla jemnhöga hvardera i sin klass såväl trampor, som ofvannämnde vassor och grundsolfskaft, dervid alla uppknyttingsbanden ställda så, att de stå lodräta ehuru något lutande framåt upptill i väfstolen. Denna lutning närmare bestämd bör vara så stor, att, då slagbommen föres bort till grundsolfvén, dessa sednare hafva omkring $\frac{1}{3}$ tum nära samma lutning, som slagbommen har, hvilken lutning af grundskäften lätt åstadkommes genom att efter erforderligt behof flytta trampbanden något längre bort åt ändarna af tramporna eller ock i motsatt fall framåt.

X. Uppknytning af trampor och lat-tor (vassor) i grundsolfskaften till atlas och kypert m. m.

Se pl. 7 under n:o 1 till *Kypert*, n:o 2 *Levantin*, n:o 3 *Parkum* och 4 *Atlas*, allt med 4 trampor samt lika många kortlatter eller vassor och grundsolfskaft. Trampor och kortlatter äro betecknade, numererade och föreställda i den ordning, de i väfstolen förekomma vid uppknytningen (då tramporna gå framifrån och bortåt, samt markerade eller utmärkta med punkter å de kortlatter och trampor, hvaremellan uppknytningen skall ske, såsom under n:o 1 till kypert, der 1:sta punkten är satt i trampen till höger, som är n:o 1 och å den bakersta kortlattan, som äfvenledes är n:o 1. Trampen n:o 1 uppknyttes i den dertill genom punkten betecknade kortlattan n:o 1 och trampen n:o 2 i kortlattan n:o 2 o. s. v. i snedd efter punkteringen öfver alla tramporna och kortlatterna.

Såsom vid uppknytningen n:o 2 till *Levantin*, der

hvarje trampa är punkterad till uppknytning i 2:ne kortlatter nemligen den 1:sta trampan i kortlattan n:o 1 och 4, den 2:dra i n:o 1 och 2 o. s. v. knyts samman. I Parkum och Atlas eller fyrskåft, knyts blott en kortlatta i hvarje trampa emellan de utsatte nummer, punkteringen visar.

Vid uppknytningen vändes planschen bakvänd emedan den, som uppknyter måste sitta bakom grundsof-skaften, trampor och lattor.

XI. Redskap, förberedning och uppknytning till väfnad med 5 skåft.

1. Till 5-skåftig väfnad begagnas utom 5 trampor äfvenledes 5 långlatter (pl. 5 fig. 15 q r) och lika många kortlatter (n o), grundskåft (l m) och topplatter (a b c) och i stället för kontralatter begagnas erforderligt styfva fjädrar, nämligen sådana som till väfnad i 4 skåft med necktrissor, hvilka äro långt bättre och vigare än nämnde kontralatter till grundsof-skaftens hållning samt jemna och snabba i återställning i sitt normala eller ursprungliga läge vid trampningen. Fjädrarne äro 10 stycken, 5 vid hvardera sidan, 1 fjäder till hvardera ändan af grundskåften. Uppknytningen härtill är lätt och fordrar blott liten öfning, hvartill meddelas följande hufvudsakliga reglor.

2. Sedan trampor, långlatter och kortlatter blifvit insatta och ordnade i väfstolen, som förut är beskrifvet, och topplattstegen (pl. 5 fig. 15, d, e, f, g, h, etc.) upplagd i sin plats tversöfver väfstolen och ställd med sin främsta sida (långstycket) rätt öfver solfstängan eller så nära fram, att den främsta af topplattorna, sedan dessa blifvit insatta, obehindradt har sin erforderliga plats och gång utmed solfstängens bakre sida, och äfvenså erforderligt styfva fjädrar insatta i fjädersläen, gående rätt fram med ändarna under den främsta kanten af solfstängan, verkställles uppknytningen sålunda: de 5 grundsof-skaften uppknytas i topplattorna med erforderligt grofva snodder, deraf 2:ne till hvarje grundskåft, starkt insydda och fästade genom hål omkring 8 tum från dess ömse ändar eller vid 5 à 6 kvarter dem emellan allt efter väfnadens bredd.

3. Dessa 2:ne i hvardera grundskåft insydda snodder, trådas genom hvar sitt hål å hvardera topplattans inre ända vid b, satta så nära hvarandra som möjligt uppi-från och nedåt divergerande, och så att de stå bestämmt i midten af väfstolen. Snodderna fästas hvar för sig med en fast slagen stark knut ofvan hålen på topplattorna. Vid uppknytningen ställas topplattorna genom underlägg vid ömse sidor af deras kranbräden eller med hål och pinne i genom dessa, så att de stå lika högt med båda ändarna och äfven jemnhöga med hvarandra eller ock något lutande nedåt med dess inre ändar vid b.

4. Grundskåften uppknytas, så högt, att solfvets öga eller nedre knut synes vid ömse sidor stå omkring $\frac{1}{4}$ tum eller något närmare under varpen, då den är

väl uppspänd och sträckt; härvid ställas äfven grundskåften med största noggrannhet, så att de stå icke allenast bestämmt jemnhöga med hvarandra utan ock vågrätt eller lika högt med båda ändar.

5. Skulle efter uppknytningen någon af dessa snodder tågna eller blifva för lång, så att grundskåften derå komma att stå snedt, så förekommes detta genom att slå om eller omflytta knuten å snodden ofvan topplattan eller ock genom att från och med nämnda knut sno åt något hårdare hvarigenom den efter behof kan förkortas eller ock tvärtom genom uppsnoring åter förlängas och alltså lätteligen ordnas i den jemna eller vågråta ställning, som grundskåften böra hafva.

6. Härjemte uppknytas äfven grundskåften vid samma ställning af höjd och jemnhet i fjädrarna genom något finare snodder, hvilka med en å den öfre ändan nått tillsydd ögla eller ränsnara fästes i krokarna å fjädrarnas ändar och med den andra eller nedre ändan uppknytas genom i grundskåften rätt under fjädrarna insatta hankar. Snodderna knyts så, att de alla stå jemnsträckta och lika efter grundskåftens höjd, hvilket bör nogga iakttagas.

7. Kortlatterna, som ligga närmast under grundskåften uppknytas omkring 7 à 8 tum nedom densamma i vågrätt och parallell ställning, med dubbla snodder vid p, lagda med ränsnara i små fina skårer på midten af de undre käpparnas öfre kant, dervid ock solfven delas till ett lika antal åt ömse sidor. Snodderna trådas genom 2:ne hål i kortlatterna, lodrätt under ofvannämnda midtskårer, hvari de äro fästade, och knyts under lattorna eller ock i hankar å de sednare. Vid knytingen ställas de jemnhöga med hvarandra och vågrätt eller något höjda å de ändar, hvari uppknytningen sker. (Se pl. 5 fig. 15.)

8. Långlatterna, som skola ligga minst 7 à 8 tum nedom kortlatterna, samt parallellt och i samma riktning som dessa, samt jemnhöga med hvarandra och något höjda å de ändar, der de uppknytas, i topplattorna med enkla och grofva snodder, trådda genom hål uppi-från och nedåt å bådas yttre ändar (vid c, r) och fästas med starka knutar, slagna ofvan hålen i topplattorna och under dem i långlatterna eller med hankar å de sednare.

Vid knytingen iakttages, att topplattorna skola med säkra underlägg vid dess ömse ändar fästas med samma ställning och lutning inåt väfstolen, som de böra hafva vid grundskåftens uppknytning å deras inre ändar.

9. Uppknytningssnodderna emellan dessa topplatter och långlatter (pl. 5 fig. 15 c r), som gå lodrätt ned utmed yttre sidan af väfstolen till venster, kunna äfven för att få trampningen lättare, då så erfordras, flyttas längre in på långlatterna genom nya hål för deras uppknytning, så långt inom de förra, att snodderna kunna, i stället för att gå utom väfstolen, gå ned till dessa inom samma sida, dock så långt inåt, att de ej gå in på eller hindras af väfstolens liggande sidostycken.

Uppknytningen verkställas eljest på sätt förut är nämndt, så att både lång- och topplattorna få den riktning och ställning, som sig bör, och vid trampningen gå obehindrade och lätt.

XII. Uppknytning till kypert i 5 skaft.

1. Se pl. 7 N:o 5 och pl. 18 om uppknytning till 5-skaftad kypert, derå tramporna och kortlattorna äro framställda, betecknade och nummererade i den ordning, de i väfstolen förekomma vid uppknytningen, samt utmärkta med punkter på de trampor och kortlattor, hvori uppknytningen skall ske och med små stjernor, som beteckna de trampor och långlattor, som skola knytas i hvarandra. De platser, hvarå stjernorna stå, föreställa alltså långlattorna, som tänkas ligga rätt under kortlattorna ofvan tramporna. Alltså, som markeringen eller beteckningen härå utvisar för uppknytningen till kypert, knytas den högra trampan, som är N:o 1, i den bakersta kortlattan, som äfvenså är N:o 1 och densamma trampan N:o 1 knytas tillika upp i den främsta långlattan under N:o 5, hvori stjernen är utsatt, samt den 2:dra trampan i den 2:dra kortlattan och den 1:sta långlattan, som ligger bakerst, den 3:dje trampan i den 3:dje kortlattan och den 2:dra långlattan, den 4:de trampan i den 4:de kortlattan och den 3:dje långlattan och den 5:te trampan i den 5:te kortlattan och den 4:de långlattan.

2. Tramporna uppknytas härvid minst 7 à 8 tum högt från golfvet, så att de ej hindras vid nedtrampningen, som är nödvändig för att få fullt skel i väfven. Snörena till uppknytningen skola vara starka och läggas dubbla såväl till kortlattorna som långlattorna, dervid de, som sättas i kortlattorna vid p, trädas med ändarna genom dubbla hål i desamma och dragas rätt nedåt, emellan långlattorna vid s, *) till tramporna, der de äfvenledes trädas genom dubbla hål och viras ett slag om trampan, samt knytas antingen ofvan eller under densamma med en stark knut.

3. Äfvenledes trädas snodderna till långlattorna genom dubbla hål i desamma vid s, och knytas på samma sätt som föregående i tramporna, men härvid iakttages, att de sednare snodderna, som knytas i långlattorna, skola hafva omkring $\frac{1}{2}$ tums längre distans än kortlattsstörena, så att, då trampan tryckes ned, den då hinner draga kortlattan med dess grundskafv omkring $\frac{1}{2}$ tum nedåt, innan långlattan drages. Detta är nödvändigt, derföre att varpen står närmare solfögats nedre knut än den öfre, hvarföre kortlattan behöfver draga sitt grundskafv vida längre nedåt än långlattan sitt uppåt till väfskelets rätta framkomst och ställning, hvilket vid en riktig uppknytning med all noggrannhet måste med pröfning genom trampning efterses och ordnas, så att de solf, som gå upp, draga upp sina varp-

*) Kunna ock gå rätt ned, genom dubbla hål i långlattorna.

trådar lika mycket som de, hvilka gå ned, draga den sina jemnt med stamvarpen eller något lägre, så att väfskelet bliver riktigt.

4. Grundskaftens höjning och sänkning inverkar mycket på skelet, hvarföre det ock hvilar mycken vikt på att uppknyta dem till en passande och erforderlig höjd, för att erhålla ett väl orduadt och riktigt skel för väfnaden. Detta vinnes dock lätt genom öfning och förfarenhet. Snörena till uppknytningen skola gå lodrätt nedåt till tramporna och vara så ställda, att de ej tränga eller hindra lattornas gång. Noga efterses och ordnas, så att hvarken trampor, lattor eller grundskafv hugga emot hvarandra eller hindras under trampningen.

Då uppknytningen är verkställd, borttages underläggsstyckena till topplattorna och icke allenast tramporna utan äfven lång- och kortlattorna samt grundskafven och topplattorna böra stå ledigt ordnade och jemnhöga med hvarandra. Skulle under väfförrättningen förmärkas, att några uppknytningsband eller trampsnören tagnat eller derå slagna knutar skridit, så att oordning i väfnaden förefaller, måste dessa förekommas genom omknytning.

XIII. Uppknytning till atlas i 5 skaft.

1. Se pl. 7 N:o 6 derå de utsatte *punkterna* beteckna trampornas uppknytning i kortlattorna och *stjernorna* uppknytningen i långlattorna: alltså knytas den högra trampan, som är N:o 1 i den 2:dra kortlattan, derå punkten är utsatt, och samma trampa N:o 1 knytas äfven i den bakersta långlattan, som är N:o 1, likasom den dervid betecknade kortlattan, derå stjernen står utsatt; den 2:dra trampan knytas i den 5:te kortlattan och i 4:de långlattan, den 3:dje trampan i 3:dje kortlattan och den 2:dra långlattan, den 4:de trampan i 1:sta kortlattan och 5:te långlattan, den 5:te trampan knytas i den 4:de kortlattan och i den 3:dje långlattan. I öfrigt verkställas uppknytningen efter samma grund och ordning, som i det föregående är beskrifvet.

2. Hvarje *trampa* är härmed således betecknad med en *punkt* och en *stjerna*, derå punkten, som betecknar trampans uppknytning i kortlattan, vid dess trampning drager ned sitt grundskafv, då deremot stjernen, som knytas i långlattan drager upp ett annat motsvarande, hvarigenom väfskelet uppkommer och bildas.

3. Detta sker *vexelvis* allt efter den *ordning* hvori uppknytningen och trampningen förrättas, dervid alltid under hvarje trampning, såvida uppknytningen är rätt verkställd, ett af de 5 grundskafven går upp och ett ned och de 3:ne öfriga så stilla *vexelvis* i den ordning uppknytningen och trampningen sker.

4. Vid *uppknytningen* vändes planschen bakvänd, emedan den uppknyttande personen vanligen får sitta bakom grundskafven.

5. I stället för att uppknyta i kortlattorna vid de

betecknade punkterna och i långlattroarna vid stjernorna, kan knytningen ske tvärtom, så att vid punkterna kny-
tas i långlattroarna och vid stjernorna i kortlattroarna, dock
i en regelbunden ordning.

XVI. Grundskaftens uppknytning till sin rätta och bestämda höjd för att få väfskelet riktigt.

Härtill följer 3:ne *hufvudreglor*, som med noggrannhet böra iakttagas: 1:o att *grundskafteu* uppknytas så högt, att, då varpen är tillräckligt hårdt uppsträckt, solfvets öga eller undre knut synes stå omkring $\frac{1}{4}$ tum under *varpen*; 2:o bör man trampa och se efter om det solfskaft med dess solf, som går upp, drager upp sina varptrådar lika mycket som det solfskaft med dess solf, som går ned, drager ned sina varptrådar jemnt med den undre stamvarpen eller något lägre; 3:o drager man upp hvar annan eller hvar tredje kägla samt trampar och ser efter om skelet, som dervid uppkommer bakom grundsolfvén, står i grad och stämmer med det främsta, samt står midt emellan den öfre och undre stamvarpen.

XV. Varpens ställning, utsträckning och erforderliga distanser.

Varpen bör hafva en utsträckning af minst $3\frac{1}{2}$ aln, beräknadt emellan bröstbommen och varpbommen, och vid varpbommen stå $3\frac{1}{2}$ tum högre än vid bröstbommen, samt genom väflodens tryckning stå omkring 1 tum lägre framom fasonsolfvén än vid bröstbommen. Afståndet emellan grundsolfvén och fasonsolfvén bör vara minst 15 à 16 tum. Omkring 15 till varp af bomullsgarn och omkring 16 till varp af lin eller haspelgarn.

XVI. Slagbommens ställning.

För att få *slagbommen* riktigt ställd och ordnad, som den bör till en rätt och lättgående väfnad, iakttagas noga följande 3:ne regler: 1:o att den bör i lodrätt ställning hänga omkring 8 à 9 tum bortom bröstbommen, samt parallellt ställd med densamma, så att, då slagbommen föres fram till nämnde bröstbom, den då går jemnt intill den, vid dess ömse ändar, när väfstolen står vinkelrätt.

2:o att den hänges så högt, att den med den undre stammens öfre bakre kant, då den föres bort till solfvén, går jemnt upp till *varpen* eller ock lyfter den något, dock blott så att de undre varptrådarna deraf jemnas och bilda en jemn och fast botten i skelet för väfskyttelns bana och genomfart.

Nämnda stamkant af slagbommen bör vara väl afrundad samt slät och glatt, så att den löper lätt under varptrådarna, hvilka derå ej få slitas eller skafvas. Här-

vid iakttagas att, som varptrådarna eller varpen går nära slagbommens nedre stam, måste väfskedens undre stam (vara eller ock) insättas tillräckligt djupt i noten å slagbommens nedre stam, så att varpen ej ligger på emot väfskedsstammen och skadas eller afslites.

3:o *Slagbommen* bör hafva omkring 10 à 12 tum i vandring emellan *grundsolfvén* och *tyget*, deraf 5 à 6 tum intill solfvén från sin lodräta ställning samt 5 à 6 tum intill tyget*). Ju *längre* afståndet är emellan grundsolfvén och tyget desto *större skel* erhålles, deraf bör man ej väfva, så att tyget kommer för nära väfskedens, ty derigenom förminskas skelet, utan tätt och ofta släppa fram på varpen, blott litet eller omkring ett par tum i sender, hvarigenom äfven tyget i afseende på väfskedens mera bestämda läge till detsamma vid inslaget af väften eller väftrådarna blifver både jemnare ihopslaget, samt tätare och vackrare.

XVII. Väfförrättningen.

1. Så snart väfnaden blifvit behörigen uppställd och ordnad, samt varpen erforderligt hårdt uppspänd, börjas väfningen, hvarvid man först för att jemna varptrådarna framvid förknyteskäppen, begagnar en fin snodd, som inträdes och några gröfre varptrådar, som inslås, hvarefter väfningen börjar med afsedt och passande väftgarn. Härvid nedtryckes först den 1:sta trampan till höger, hvarefter slagbommen föres bort till solfvén, derefter väfskytteln med en modererad fart föres igenom väfskelet in utmed väfskedens, hvarefter väftråden föres fram till tyget, som tillika med slagbommen hålles jemnt och fast derintill, under det den 2:dra eller nästa trampan i sin ordning nedtryckes, hvarefter väftråden, sedan den sålunda blifvit insluten i sitt skel, inlås med 1 eller 2:ne jemna och fasta slag, dervid den kommer väl in i sitt skel. Slagbommen hålles fast intill tyget, under det nästa eller 3:dje trampan tryckes ned, hvarefter den åter föres till solfvén och ny väftråd inslås på sätt förut är nämnt o. s. v.

2. *Trampningen* förrättas ifrån höger till venster öfver tramporna efter hvarannan i sin ordning med fortsatta omgångar, dervid alltid under hvarje fortgående trampning, slagbommen bör hållas jemn och fast med båda händerna intill tyget.

3. Ingen *trampa* får under trampningen öfverhoppas. Alla *häftiga* trampningar äro skadliga, ty genom en enda hård och häftig trampning kunna flera varptrådar afryckas, så ock om skytteln föres med för stark fart och häftighet genom varpen i skelet och äfvenså vid hårda, ojemna och häftiga slag med bommen, hvaraf varptrådar *brista af*, hvarför under väfförrättningen bör noga iakttagas, att ingen hårdhet eller häftighet brukas, utan tvärtom böra alla rürelser dervid ske med *försigtighet*.

*) Solfstången, hvarå uppknytningen af grundskafteu sker, bör deraföre ligga minst 5 à 6 tum bortom slagbommens axel, allt efter väfstolens ställning och beskaffenhet.

righet och färdighet hvarigenom många olägenheter och mycken tidspillan undvikas, samt mycket vinnes till väfnadens fortgång.

För att vid väfningen hålla *eggarna* af tyget jemna och vackra skall *väfspännaren* alltid med full utsträckning af tyget följa nära intill *väfskeden*. Denna utsträckning af tyget med väfspännaren bör afpassas så noga, att varpträdarna i eggarna komma att stå i grad midt emellan rören, då väfskeden föres fram till tyget, och ej, såsom ofta är händelsen då tyget ej får sin behöriga utsträckning, att varpträdarna i eggarna tränga in på väfskedsrören och dervid äfven lägga sig framom eller emot dess främre kant, dervid de hårdt slitats och skafvas samt afhuggas, hvarföre eggarna af tyget alltid böra med noggrannhet väl vårdas.

Skelsprötorna skola alltid sitta så tätt intill *varpbommen* som möjligt för att icke förhindra fasonlockarna eller skelet vid fasonskäftens uppdragning, hvilket lätt förekommes genom tvänne små snodder eller band lagda om varpbommen och den bakre skelsprötan hvarmed de knyts tätt intill varpbommen, dervid den främre skelsprötan med snodder genom hål å ömse skelsprötors ändrar knyts tätt intill den bakre.

Skulle under väfningen märkas, att den öfre *varpen* är hårdare sträckt, än den undre, hvilket lätt kan prövas med handen, så bör man höja varpbommen något efter behof eller ock i motsatt fall sänka den. Den öfre *varpen* bör gerna vara något slakare eller mindre hårdt sträckt dock föga märkbart. *Varpbommens höjning* och *sänkning* verkställas genom de små viggarna eller kilarna under förlängningsstyckena.

XVIII. Väfskytteln.

1. *Väfskytteln* bör vara gjord af något hårdt och fast träslag, såsom af lönn eller oxelträ med flera af lika fasthet och vara af erforderlig längd, eller omkring minst 14 å 15 tum, 1 $\frac{1}{4}$ tum bred, samt omkring $\frac{3}{4}$ tum i tjocklek och väl afspetsad och med om ändarna rundformade beslag, samt hufvudsakligen å den undre sidan jemte öfriga sidor och hörn slät och glatt; så att den ej afhugger varpträdarna, hvarpå den bör löpa lätt vid sin genomfart i väfven, och för att få den tung och driftig vid genomfarten i väfskelet bör den förses med någon inläggning af tungt materiel, såsom bly, i tjockleken af träet i dess ömse ändrar. Hålet för väfspolet bör vara omkring 4 tum långt, $\frac{7}{8}$ tum bredt samt tillräckligt djupt och rundadt å ändarna och stäldt midt i skytteln.

Skyttelns fason bör vara väl formad och ändarna tillräckligt höjda öfver undersidan eller botten, så att de vid skyttelns genomfart i väfskelet ej hugga ned i varpträdarna å dess botten. För väfträdens gång och löpning från väfspolet göres ett glatt hål i midten på skyttelns framsida.

2. *Spolningen*, som är allmänt känd och anses

för en bisak, fordrar likväl en större uppmärksamhet än den oerfarne kan föreställa sig och förtjenar alltså följande hufvudsakliga iakttagelse: spolningen verkställs med noggrannhet så, att garnet ej spolas för långt åt ändarna eller för mycket på ett och samma ställe, utan liksom i omgående hvarf, dervid börjas på midten af spolen med små utvikningar så småningom af tråden å dess ömse ändrar och åter inåt, hvarigenom väfspolet får bättre sammanhang och styrka och väftråden kommer att löpa lättare af densamma under inväfningen vid dess fart genom väfskelet. För stora spolar äro hindersamma och fastna gerna i varpträdarna vid farten genom väfskelet.

3. *Spolrören* eller de så kallade spoltutorna, göras helst af erforderligt tjockt och fast papper, väl formade och jemna för ändarna, så att de med väfspolet löpa erforderligt lätt omkring på spolstickan, som helst bör vara af lämpligt grof ståltråd.

Vid spolningen, som verkställs på en passande och formlig *spolten*, hålles erforderligt hårdt på tråden, så att den får behörig utsträckning samt blifver jemnt och fast uppspolad i små nätta och formliga spolar.

XIX. Fasonernas uppkomst och formering i tyget.

1. Hufvudgrunden för fasonernas uppkomst och frambringande i väfnaden af dräll, damast och andra fasonerade tyger är den, att den ena sidan utgör den så kallade *atlasen* eller rätsidan och den andra *lärftsbotten* eller avfigsidan.

2. Hela konsten består deri, att så kunna ordna och skiftesvis variera med dessa sidor eller botten, att *atlasen* ömsom visar sig på rätsidan och ömsom på avfigsidan och derigenom formerar den fason, som mönstret utvisar. Det är således det motsatta förhållandet, som åstadkommer fasonerna i tyget.

XX. Om fasoner, ornament och mönster.

1. *Fasonerna* utgöras af små rutor och hvarje sådan ruta, som utgör en del af fasonen, kallar man fasonruta. Flere sådana rutor, sammanordnade till någon viss fason eller prydnad, kallar man ornament. För att nu i väfnaden kunna åstadkomma och i tyget insätta önskade fasoner eller mönster, så är nödigt att dertill ordna och indela varpen i små så kallade fasonlockar, som verkställas genom dertill grundlagd fasonlofning i en viss och regelbunden ordning, och genom hvarje sådan till öfre varpen uppdragen fasonlock, uppkommer i tyget genom en dertill rätt ställd väfsträttning, en af varpgarnet i atlasbotten upphöjd fasonruta, samt genom flera beräknade och ställda i ornament, erhålles fasoner, som således efter önskade mönster kunna frambringas i tyget.

Fasoner väfvas förnämligast i *atlas*, men kunna äfven väfvas i kypert både i 4 och 5 skaft samt i parkum, då så önskas.

2. *Fasonerna* äro antingen *liksidiga* eller *oliksida*. *Liksida* kallas den figur eller fason som har 2:ne motsvarande sidor bestämdt lika, samt en gemensam midtrad i fasonen, eller med ett lika antal af ornamenterade och motsvarande fasonrutor i utläggningen åt dess ömse sidor, som kan ses t. ex. å pl. 1 (svenska kronorna), å pl. 10 fig. 1 (svenska vapnet), å pl. 16 fig. 6 (hjärtformsbården) samt å pl. 17 fig. 20 (blombuketten), m. m., äfvensom sådana figurer, som hafva 4 sidor lika samt en gemensam centralpunkt eller midtruta, och 2 vinkelrätt öfver hvarandra gående midtrader, t. ex. å pl. 10 fig. 2, 3 och 4 samt å pl. 17 fig. 4, 9, 10, 11 och 12 m. fl. Oliksida kallas deremot alla de mönster och fasoner, som icke hafva någon af dessa nämnda motsatta sidor lika, t. ex. såsom å pl. 11 fig. 1, 2, 8, 18, 19, 20 och 23 m. fl.

3. För att nu rätt kunna förstå och bestämma huru många *fasonkäppar* eller skaft och äfvenså hurudan fasonsolfnig, som erfordras till hvilket ornament eller fason som helst, man önskar väfva, så efterser man först om fasonen är *liksida* eller *oliksida*. Är den *liksida*, så vet man, att den kan väfvas i *liksida* eller så kallad *dubbelsolfnig* (se pl. 6 under N:o 2, 4, 8 och 12, innefattande samma solfningsordning) och för att finna huru många *fasonkäppar* eller skaft, som erfordras till samma fason, räknas noga efter huru många rutor fasonen innehåller å halfva bredden i och med dess midtruta eller mellersta rad, t. ex. om fasonen har 20 rutor å halfva bredden, sålunda räknadt, så tages ett lika antal *käppar* och på dem solfvas, som förut är nämndt och derjemte om fasonen är sådan, att man kan och önskar väfva den i zig zag å tygets botten, så lägges dubbelt så många *käppar* och på dem solfvas i samma ordning, undantaget, att vid båda sidorna sättes ej mer än halfva hvarf (se pl. 18 N:o 7), ty eljest får man der blott halfva fasoner, genom det hela hvarvet af den *liksida* fasonsolfnigen. I annat fall kan *zig zags solfnig* förrättas såsom synes å pl. 18 N:o 8.

4. För alla *oliksida* fasoner erfordras lika många fasonskäft, som fasonen har beräknade rutor å hela bredden; ty för hvarje ruta erfordras ett fasonskäft, och solfnigen verkställles efter hvarannan eller i så kallad *hvarfsolfnig*, såsom å pl. 6 N:o 1 och 3.

De mönster, som äro sammansatta å bårdar eller bigerningar och bottenfasoner m. m., göra undantag från ofvanskrifna reglor. För dessa sednare äro å planscher-*na* serskilda solfbeskrifningar införda och ordnade under mönstren.

5. Således äro för ofvanskrifne mönster och fasoner endast 2 bestämda *solfningsordningar*, nemligen, för alla *oliksida* fasoner är solfningsordningen endast efter hvarannan, hvarf efter hvarf, men för alla *liksida* fasoner är den fram och åter.

6. För att kunna bestämma *fasonskäftens antal* vid hvarfsolfnigen för *oliksida* fasoner beräknas alltid huru många rutor fasonen intager på hela bredden; ty för hvarje ruta erfordras ett fasonskäft; och endast på halfva bredden, då den är *liksida*; ty fasonen blifver dock full genom dertill begagnad *dubbelsolfnig*, som å ömse sidor af den *liksida* fasonens midt eller mellersta rad gifver 2:ne motsvarande halfva fasoner, som sålunda sammanordnade utgöra en *liksida* och hel.

XXI. Dragordning för olik-sida fasoner i hvarfsolfnig.

1. *Dragordningen* verkställles efter beräkning af de i mönstret dertill märkta eller markerade fasonrutorna, antingen de stå fyllda och svarta eller blott schatterade, dervid ett skäft drages för hvarje sålunda betecknad fasonruta och de öfriga, som stå otecknade och ljusa, öfverhoppas. För hvarje *rutrad*, hvilka beräknas radvis, der å en i sender tvärs öfver hela fasonen eller det mönster, som väfves, verkställles serskild uträkning och dragning, deraf man efter mönstret beräknar och å dragbrädets käglor verkställer dragningen sålunda, t. ex. 2 dragna 1 öfverhoppad, 5 dragna 3 öfverhoppade, 4 dragna och 2 öfverhoppade, o. s. v.

2. Då man börjar dragningen till en blomma eller fason, inräknas och ställes den, så att dragkäg-lornas *antal* till densamma räcka till vid dragbrädets ömse sidor, dock, ifall de ej skulle räcka till vid den ena sidan, kan man öfvergå och fortsätta dragning å den andra, såsom till blommor i zig zag under samma solfnig.

3. Till *randig* bård drages näst den yttersta käglan till venster och, då man väfver motsvarande bårdränder tvärs öfver tyget, dragas *alla käglor* på en gång, dervid af *bårdkäglor* endast den dragna släppes upp och den yttre drages ned.

4. Vill man hafva ränder å *längden* i tygets botten, dragas de i käglor till höger och till ränder tvärs öfver i botten dragas alla käglor, som tillhöra den.

5. Till *visshet* om dragningens *riktighet*, tillses om de fasonlockar, som uppdragas, framkomma rätt till fasonen i tyget, efter som väfmönstret visar.

6. För att få *fasonens form* och fullhet riktigt utförd i *tyget*, bör hvarje fasonruta till densamma fullväfvas, så att den blifver *liksida*, (lika i längd och bredd). Vanligen göres en öfvertrampning dertill och dervid inslås 4 väftrådar till fyllnad för hvarje *rutrad*, med enkla fasonlockar (4 trådar i lock), eller 5 då väfnaden förrättas med fem skäft; men då finare väf-garn begagnas till inslag, än till varp, erfordras flera väf-trådar till inslag för hvarje *rutrad*, till fasonens fallhet, hvilket under väfförrättningen lätt pröfvas, inses och beräknas.

7. Vill man vid *hvarfsolfnig* väfva *oliksida*

fasoner eller blommor i *zig zag*, så bör man hafva dubbelt så många fasonskäft, som den oliksidiga fasonen eller blomman har fasonrutor, öfver hela bredden räknadt, (dock kan något mindre antal begagnas). Blomman eller den fason man önskar i *zig zag*, drages först vid den ena sidan å dragbrädet, i det halfva antalet af nämnde fasonkäppar, och sedan vid den andra i de öfrige; och om det inträffar, att fasonskäften ej räcka till vid den ena sidan, till fasonens fullhet, så lånas eller drages, hvad som rester vid den andra. Liksidiga fasoner kunna äfven väfvas i denna solfning, men äro lättare att draga och utföra genom dubbelsolfning.

8. För att under dragningen till fasonerna, ej komma i ovisshet om *rätt trampning*, bör man, då fasonrutan eller dess rad tvers öfver fasonen är fullväfd, hålla foten kvar på *rätta trampan* i sin ordning, under hvarje förnyad eller fortsatt dragning.

XXII. Dragordning för liksidiga fasoner i dubbelsolfning.

1. Vid dragning till *liksidiga fasoner*, då solfningen är fram och åter, eller så kallad dubbelsolfning, beräknas och drages blott efter halfva bredden tvers öfver, å den liksidiga fasonens rutrad, som väfves, der vid inberäknadt i och med dess medlersta eller midraden, hvarpå och från beräkningen alltid börjar, under benämning af N:o 1, sedan 2, 3 och 4 o. s. v. utåt, allt till fasonens yttre, antingen högra eller venstra sida. Och för N:o 1 drages den yttersta kägla eller skäftet, hvarpå fasonsolfningen är utförd, antingen man vill till höger eller venster, (bakre eller främre skäftet) och derifrån räknas i sin ordning inåt på dragbrädets käglor efter mönstret, hvarpå man i motsatt förhållande räknar inifrån dess midt och utåt sidan o. s. v.

Då detta sålunda blifvit rätt uppfattadt, är det lätt att finna huru dragningen till liksidiga fasoner, vid dertill verkställd dubbelsolfning förrättas, antingen de befinnas större eller mindre, såsom stjernor, rosetter eller ock kransar m. fl.

2. Man kan äfven väfva oliksidiga och oregelbundna fasoner i dubbelsolfning; men då dragas dessa in på käglebrädets sida, liksom vid dragning i hvarfsolfning och genom de dubbla och motsatta hvarfomgångarna uppkomma dubbla eller två och två motsatta fasoner i en viss och regelbunden ordning, ställda emot hvarandra i tyget.

3. Då man vid dubbelsolfning vill väfva liksidiga fasoner eller stjernor i *zig zag*, så, för att ej få halfva fasoner vid ömse sidor, sättes dertill under solfningen blott halfva hvarf, såsom å pl. 18, N:o 7. Dragning härtill förrättas först vid högra sidan af käglebrädet och sedan vid den venstra, och derpå åter vid den högra o. s. v. eller ock i motsatt förhållande.

4. Liksidiga fasoner eller stjernor, kunna eljest dragas i *zig zag* genom dertill i tvänne klassar å fason-

käpparna fördelad dubbelsolfning, såsom å pl. 18 N:o 8, hvarigenom fasonerna erhållas fulla vid sidorna i tyget.

Dragningen härå till den stjerna eller fason som väfves, förrättas först å dragkägla till höger med det bakre fasonskäftet och derifrån räknadt åt venster, och då fasonen der är fullväfd, drages den i midten och äfven derifrån åt venster eller ock i motsatt fall först i midten och sedan till höger o. s. v. — Härvid obs. att då det väfves liksidiga fasoner eller ornament i *zig zag*, erfordras dertill dubbelt så många fasonskäft som eljest.

5. De fasoner, som blott hafva tvenne motsatta sidor lika, såsom å pl. 18, N:o 2, 6 och 7, beräknas vid dragningen efter halfva bredden och hela längden eller höjden och behöfva derfor till väfningen ej afritas mer än till nämnde halfdel, såsom synes å samma pl. 18, N:o 4, der blott en half fason (blomsterbukett) är afritad. Fasonerna erhållas likafullt hela i tyget, genom dertill begagnad dubbelsolfning.

6. De liksidiga fasoner, som hafva 4:ra motsatta sidor lika, deraf äfven hvarje fjerdedel är bestämdt lika med den andra; kunna derigenom alltså väfvas till hel fason, efter beräkning af fjerdedelen, som räknas och drages 2:ne omgångar, fram och åter tillbaka, såsom rosetterna å pl. 18, N:o 8 och pl. 20, N:o 1 och 3. Dragningen, som alltså förrättas 2:ne omgångar: börjas vid den yttre eller nedre sidan och fortsättes tvärs öfver hela fjerdedelen till dess midtelrad af fasonen beräknad i sin helhet, då den dermed är halfväfd och derifrån fortsättes dragningen äfvenledes tillbaka, till och med den rad af de samma rutor, hvarmed man började, och dermed är fasonen fullväfd i tyget.

Härvid märkes, att midtelrutau af fasonen (der man vänder tillbaka) ej drages eller väfves mer än en gång.

XXIII. Planschen 7. Drällmönster.

1. För *nybegynnare*, är bäst att börja med de enkla och lättare mönstren, såsom drällmönstren N:o 1, 2 och 3 å ofvannämnde plansch. Till hvardera mönstret erfordras blott 2:ne fasonskäft och solfningsordningen är derå för hvarje serskildt mönster utsatt. De derå utsatta siffrorna beteckna fasonlockarnas storlek, eller huru många grundsol, som skola afräknas på det främsta grundskäftet, vid utdelningen till hvarje serskild fasonlock. Hvad vidare förekommer, rörande väfnadens uppställning, solfning, uppknytning och dragordning m. m., är i föregående afhandlingar så utförligt och noggrannt beskrifvet, att något vidare derom torde anses öfverflödigt.

2. *Mönstren* N:o 4, 5 och 6 å samma plansch, äro äfvenledes lätta *öfnings exempel* för nybegynnare. Ehuru bårdarne eller ränderna för desamma ej äro å planschen upptagne, utau endast bottenfasonerna, står likafullt solfningsordningen dertill utförd för båda och ehuru den för bården endast är utsatt vid den ena sidan, utföres den lika fullt i motsvarande ordning vid den andra i väfnaden.

3. Vid *väfningen* iakttages, att de bårdränder, som skola väfvas tversöfver tyget, utföras, så att de motsvara de vid sidorna till bården utsatta ränder, hvilket af hvar och en lätt inses vid väfförrettningen.

4. Förr än något skaft uppdrages till fasoner i tyget, bör väfvas några tum, så att alla lösa eller slaka varptrådar blifva jemnt och väl uppsträckta, skelet riktigt

och väfnaden erfordrerligt hårdt spänd, samt väl orduad och beredd, hvarefter fasoner med lätthet och nöje kunna frambringas i tyget.

5. För *nybegynnare* finnes i öfrigt flera både lätta och vackra mönster, att börja med, för att vinna praktik och öfning, såsom drällsmönstret å pl. 18, N:o 1 och å pl. 19, N:o 1, m. fl.

Femte afdelningen.

Innehållande fortsättning af det föregående om väfmönstren å planscherna jemte särskilda beskrifningar och regler för åtskilliga väfnader och tyger m. m.

I. Om väfmönstren å planschen 8.

1. Damast-mönstret, N:o 1, som står utfördt med dess solfningsordning eller fasonsolfning fördelad såväl till bården längs med tyget, som ock tversöfver detsamma, fordrar alltså ock en serskild dragordning för hvardera; dervid blott halfva fasonen beräknas, såväl å bården längs med tyget, som ock å bredden.

Mönstrets hörnfason kan vid väfningen mera fyllas om så önskas vid dess yttre delar eller omliggande ram. Zigzagsstjernorna å mönstrets botten, väfvas å samma solfningsordning, som begagnas för bården. Andra bottenfasoner i mönstret kunna äfven väfvas, då så önskas, såsom botten å det närliggande mönstret N:o 2 å samma plausch och bottenfasonen å Damast-mönstret N:o 1 å pl. 14. m. fl.

2. *Mönstret* N:o 2. Väfves med den dervid utsatta solfningsordningen, undantaget hörnfasonen, som fordrar dubbelt så många käppar, derå solfningen verkställles med enkla fasonlockar i stället för de dubbla, som i öfrigt stå utsatte för bården. I annat fall kan bårdeus ofvanstående fason inväfvas till fyllnad i nämnde hörn.

3. *Matt-mönstret* N:o 3, dertill ingen solfning är utsatt, väfves med 18 fasonskaft och derpå solfvas fram och åter (dubbelsolfning). Mönstret innefattar flera variationer af motsatta och omvexlande fasoner utförde i rutorna af detsamma, hvilka af den väfvande kunna tillämpas och utföras omvexlande i tyget. Mönstret kan användas icke allenast till mattväfnad, utan äfven för andre fasonerade tyger, der det önskas. Ehuru fasonerna stå sammanordnade till ett helt i mönstret, förrättas dragningen blott efter beräkning af en half fason derå.

4. *Mattmönstret* N:o 4 väfves med 27 fasonskaft. Solfningen är fram och åter eller så kallad dubbelsolfning. De större fasonerna eller kvadratrutorna, som i mönstret stå utförda med olika fasoner inuti eller i botten, kunna användas af den väfvande efter önskan, antingen med att välja en bestämd eller ock att

utföra dem skiftesvis, och omvexlande i väfnaden. Härvid observeras att ehuru desse nämnde fasoner i mönstret stå två och två, i olika fason å bredden, framkomma det dock i likhet å bredden af väfnaden, efter den fasonen, som drages och väfves. Mönstret är i öfrigt regelbundet, och kan med fördel användas, i hvad väfnad det önskas.

Dragordningen verkställles blott efter half fason derå, hvilken beräknas antingen från endera af dess ömse sidor intill midtelrutan af den ofvannämnde större kvadratformiga fasonen, eller ock från midtelrutan af dessa senare intill midtelrutan å bredden dem emellan, vid hvilkendera sida som helst.

II. Mönstren å planschen 9 och 10.

1. *Botten-mönstret* till Dräll N:o 1, pl. 9, väfves med 16 fasonskaft, derå fasonsolfningen är fram och åter (dubbelsolfning). De större kvadratformige fasonerna, som i mönstret stå utförde med åtskillige fasoner inuti, kunna af den väfvande efter önskan användas, antingen skiftesvis och varierande efter hvarandra eller ock efter en bestämd.

Dragningen verkställles efter half fason å mönstret, hvilken beräknas i och med midtelrutan af de större fasonerna och den rutrad, som ligger i midten å bredden emellan desamma.

Bård till bottenmönstret kan väfvas antingen med blomlig fason eller ock med ränder omkring, såsom till dräll-mönstret N:o 2, å samme plansch.

2. *Dräll-mönstret* N:o 2 pl. 9, hvarunder solfningsordningen är utsatt, väfves med 16 fasonskaft, deraf 2:ne till bården, och 14 till bottenfasonen. Dragningen till botten verkställles i likhet med föregående, och bården drages serskildt, å de tvänne bårdkäppar, hvarå den står utsatt, dervid dessa tvänne bårdkäppar eller skaff dragas skiftesvis, i den ordning bårdfasonen visar. Mönstret är regelbundet och kan genom praktik och öfning lätt utföras i väfnaden.

3. *Citron-mönstret* N:o 3, väfves med 6 fa-

sonskaf, deraf 2:ne till bården och 4 till botten eller Citronerna. Solfordningen derå står särskildt för hvardera utsatt.

4. *Foglarne*: Trasten, Dufvan, Papegojan, Tuppen och Paradisfogeln till (höger) kunna väfvas antingen man önskar i hvarfsolfning eller i solfning fram och åter (dubbelsolfning) deraf de uppkomma parvis två och två ställda emot hvarandra i tyget.

Slottet, som är liksidigt, väfves lättast i dubbelsolfning.

5. *Svenska Vapnet* å pl. 10 N:o 1, väfves i dubbelsolfning med 48 fasonskaf. Dragningen dertill verkställs och beräknas blott efter halfva fasonen.

III. Planschen 11. Damastmönster.

1. Som planschen utvisar, innefattar den åtskilliga och spridda fasoner af flera sorters blommor, törnrosknoppar, snäckformer, samt 2:ne halfva kransar. Allt betecknad med nummer. Halfdelen af kransen under N:o 12, beströdd med törnros-blommor, äfvensom halfdelen af Eklöfskransen N:o 13, väfvas hvardera för sig, i dubbelsolfning. Fasonskafens antal till hvardera kransen beräknas efter rutornas antal tversöfver å halfva bredden. Vill man sätta en krans blott midt i tyget, solfvas i samma ordning, såsom å pl. 6, N:o 8 dervid varpen delas midt i två hvar efter solfningen förrättas först på högra ändan af fasonkåpparna och sedan på den venstra. Dragningen beräknas blott efter halfva delen af kransen, så som den står utsatt.

IV. Planscherna 12 och 13.

1. Planschen 12 innefattar 4 serskilda mönster, neml. N:o 1, 3, 4 och 5, derå alla med utsatta solfordningar. Dragordningarne verkställas efter mönstren. I Damast Dräll-mönstret N:o 4, utföres bårdfasonerna, som ligga emellan ränderna, i den ordning solfningen bestämmer *).

2. *Bården* till *drällmönstret* N:o 5; kan väfvas bredare, genom att vid solfningen tillägga den med ett å två hvarf. — Dragningen å de 4 fasonskaf till detta mönster, hvarå både bården och bottenfasonerna gemensamt äro solfvade, verkställs i den ordning mönstret utvisar.

3. *Bården* N:o 2: kan väfvas antingen man önskar i hvarf eller dubbelsolfning, och är användbar både som bård och till bottenfason.

4. *Damast-Dräll-Mönstret* N:o 1 å pl. 13: väfves med 11 fasonskaf, deraf två till bården och 9 till bottenfasonen, dock att bottenfasonen, som äfven utföres emellan bårdränderna solfvas på samma kåppar, som till botten, hvilket ock synes å den dertill utsatta

*) Af de små tecknen som stå utsatta under mönstret N:o 4, beteckna punkterna de rader der fasonen är full och korsen midten af fasonen, till rättssuöre vid dragningen.

solfningsordningen. Dragningen, som förrättas å de samme skaf, såväl för bottenfasonen, som för samma fason emellan bårdränderna, kan derfor beräknas blott efter halfva fasonen emellan de sednare.

5. *Damast-mönster* N:o 2 pl. 13, med dubbel å la grèque bård, väfves med 33 fasonskaf, deraf 2 till bårdränderna längs med tyget, 15 till å la grèquen, som ligger deremellan, och 16 till å la grèque-bården tvärs öfver tyget, samt bottenfasonerna. Fason-solfningen å nämnde skaf, som alltså äro fördelade i 3:ne klassar, står utsatt å hvar klass för sig. Dragningen, som fordrar praktik och öfning, verkställs äfven å hvar klass för sig, med beräkning af fasonerna å mönstret.

6. Flera girlander, bårder och rankor, äro å planschen utsatte, numererade och egnade till väfmönster.

V. Planscherna 14 och 15.

1. *Damast-mönstret* N:o 1, å pl. 14, väfves med 34 fasonskaf, deraf 2 till bårdränderna längs med tyget och 2 till de fasonränder, som ligga inom dessa, och till den medlersta fasonen i bården 18, derå hvarfsolfning är utsatt; och till bården tvers öfver tyget samt dess botten 12, hvarå dubbelsolfning är utsatt, dessa fördelas alltså i 4 klassar, derå dragningen till de åtskilliga fasonerna i mönstret verkställs å hvar klass serskildt. Då bården, som går tversöfver tyget är fullväfd, aftagas de 3 fasonlockarne, som sitta emellan bården och bottenfasonen å det 3:dje och 4:de bårdfasket och öfverflyttas på det främsta; annars uppkommer en fason emellan bården och botten, som ej tillhör.

2. *Damastmönstret* N:o 2 å pl. 14, väfves med 34 fasonskaf, deraf 17 till bården längs med tyget och 17 till bården tvers öfver å dess bredd, samt för bottenfasonerna. Dragningen, som fordrar öfning, verkställs å hvardera klassens kåppar serskildt efter mönstret.

För att kunna *skilja* emellan hvarje *full fason*, är under en del af mönstren utsatt små tecken, med punkter vid ömse sidor, der fasonerna äro fulla och små kors eller stjernor under fasonernas midtelrader.

Dragordningen för liksidiga fasoner, som blott verkställs efter half fason, beräknas alltså blott emellan stjerna och punkt.

4. *Törnrosbården* eller *Rankan* N:o 3, *Klöfver-ranken* 4, *Bården* 5, *Vindrufs-rankorna* 6 och 7 äro synnerligen vackra och prydliga uti väfnader, samt användbara både till bårder och till bottenfasoner i tyger. Mönstren kunna väfvas antingen man vill i hvarf eller dubbelsolfning, med det antal fasonskaf, som erfordras.

5. *Damast-dräll-mönstret* N:o 1 å pl. 15, väfves med 18 fasonskaf, deraf 3 till bårdränderna och 5 till bårdfasonen längs med tyget emellan nämnde ränder och 10 till bården tversöfver, samt till bottenfaso-

nerna. Bården kan utföras på åtskilliga sätt efter den väfvandes önskan. Dragningen verkställles serskildt för hvardera klassen af fasonskäften.

6. *Damast-drällmönster* N:o 2 å pl. 15, väfves med 15 fasonskäft, deraf 2 till bårdränderna längs med tyget och 6 till fasonen dem emellan, samt 7 till bården tversöfver. Dragningen verkställles serskildt för bården, äfvensom för botten.

7. Åtskilliga *bårder* äro å pl. 15 utarbetade och upptagne, neml. N:o 3 *Persisk*, 4 *Morisk*, 5 *Syrisk*, 6 *Arabisk*; alla användbara och kunna efter önskan utföras i väfnader.

VI. Planscherna 16 och 17.

1. Mönstret N:o 1 å pl. 16, väfves med 10 fasonskäft, deraf 2 till bården och 8 till bottenfasonen. Solfningsordningen är utsatt för båda. Dragningen verkställles efter mönstret.

Härvid märkes, att då man vill, såsom å mönstret visas, i hörnet inväfa initialbokstäfver (namn) och årtal i duktyger, så begagnas dertill en serskild inrättning, solfning och dragningsanstalt. Härtill aftages så många solfloccar af bårdkäpparna, som erfordras till namnet, (å mönstret äro härtill 50), hvilka indelas i små enkla lockar, som hvar för sig å dess ömse ändar omknytas med fina snören, hvarigenom dragningen verkställles, enligt följande: dessa snören eller snodder från solfloccarnas öfre ändar ledas genom en snoddså, fästad erforderligt högt upp och rätt öfver, längs med bårdkäpparna. Vidare göres härtill ett dragbråde, så beskaffadt, att snodderna äfven ledde och gående genom detsamma, kunna vid dess dragning intryckas i små skåror och deri fasthållas under väfningen, genom en å snöret dertill slagen knut.

I snörena från solfloccarnas nedre ändar, hängas små väfod eller tyngder. Solfloccarna kunna äfvenledes här ställas emellan de båda bårdskaften. Genom solfloccarnas eller solfvens öglor, kan till styrsel trädas en käpp i hvardera öglan hvilka uppfästas så högt, att de ej hindra solfloccarnas erforderliga uppdragning under väfningen. *Solfloccarna* få härvid ej uppdragas högre än nödigt erfordras för väfskelet. Då *namnet* är fullväft sättas solfloccarna åter på sina käppar. Vidare härom, kan inhämtas af beskrifningen om *serskild dragställning*. Se pag. 32 Kap. XIV i samma afdelning.

2. *Damastmönstret* N:o 2 pl. 16, hvarunder dess solfordning står utsatt å 22 fasonkäppar, erfordrar dock 42, deraf de 20 tilläggas bakom de, som stå utsatte under mönstret, hvarå solfningen för bården tversöfver tyget och dess bottenfasoner verkställles fram och åter (dubbelsolfning) i den ordning den förevisas å käpparna emellan de utsatte klarerna. Dragningen fordrar öfning och verkställles serskildt för bården eller

fasonsbigerningen längs med tyget och äfvenså för bigerningen tvärsöfver och botten.

3. Å pl. 16 äro följande mönster utförda, neml. under N:o 3 *Arabesque-ranka*, 4 *Bård-ranka*, 5 *Fantasi-ranka*, och 6 *Hjertforms-bård*. Alla användbara och egnade till fasonering i väfnader, dertill de efter önskan endels kunna användas som bårdar och endels som bottenfasoner.

Hjertformsbården, som är liksidig, kan väfvas i dubbel solfning på 26 käppar och är serdeles vacker som bottenfason.

4. Planschen 17, *Damastmönster* af åtskilliga fasoner å blommor, blad, knoppar och grenar m. m. samt halfdelar af tvenne serskilda *kransar* med insatte *mittelrosetter*. Allt å planschen nummereradt efter hvarannat. N:o 1. *Vindruvklase*, 6 *Nejlika*, 7 *Provins*, 18 *Ekblad*, 21 *Vinbårsblad*, 22 *Klöfverblad* m. fl., som äro gagnelige, som bottenfasoner i tyger. N:o 9 *Arabesquekrans*, 11 *Sneckformskrans*, 10 och 12 *Rosetter*, 20 *Blomsterbukett* m. fl.

Önskas kransarna i midten af dukar eller tyg, så solfvas dertill såsom å pl. 6 N:o 8. —

5. För att kunna bestämma huru många käppar eller fasonskäft, som erfordras för att väfva en krans större eller mindre, så räknas blott huru många rutor kransen innefattar å halfva bredden, i och med mittelraden af densamma och lika många rutor, som halfva kransen sålunda innehåller, lika många käppar eller fasonskäft erfordras för att kunna väfva den, t. ex. till *Arabesquekransen* N:o 9, å pl. 17 erfordras 46 käppar och till *Snäckformskransen* N:o 11, 47.

Dragningen till kransar verkställles och beräknas blott efter halfdelen af densamma i och med mittelraden, såsom halfdelarna af nämnde kransar visa.

Dessa *kransar*, som äro liksidiga eller hafva fyra motsatta sidor lika, och således äfven hvarje fjerdedel lika med de öfriga, kunna ock väfvas efter en fjerdedel af kransen, hvilken då beräknas och drages tvenne gånger, framöfver och tillbaka igen, som i föregående om liksidiga fasoner närmare är beskrifvet.

VII. Planscherna 18, 19 och 20.

1. *Dräll-mönstret* N:o 1 å pl. 18, väfves med 12 fasonskäft, deraf 2:ne till bårdränderna längs med tyget och 10 till stjernorna, som stå utsatta såväl emellan ränderna i bården, som å tygets botten. Solfordningen är å nämnde skäft utsatt. Mönstret är nytt och prydt med stjernor, såväl i bården, som botten, hvilka solfvas och vid väfningen dragas till båda delar å samma fasonskäft. Stjernorna dragas blott efter beräkning af en half. För nybegynnare är detta mönster lämpligt och lättfattligt.

2. *Mönstret* eller *ornamentsrankan* N:o 2, å pl. 18 är liksidig och kan väfvas med 21 fasonskäft, då 2 enkla fasonlockar tagas gemensamt till mittelraden.

Solfningen är fram och åter. Mönstret är användbart och prydligt, som bottenfasen.

3. *Mönstret* N:o 3 är en *bottenfasen* och väfves med 5 fasonskaft derå, solfningen är fram och åter. Mönstret N:o 5 är liksidigt och egnadt till bårdfasen.

4. *Rosetten* N:o 8 å pl. 18, utsatt blott med en fjerdedel af fasonen i sin helhet, emedan den är liksidig och kan alltså likafullt, genom 2:ne öfver dragningar derå, fram och åter öfver nämnde fjerdedel erhållas full eller hel i väfnaden. Vidare härom se pag. 27 i Fjerde Afdelningen XXII kap. 6 §.

5. Fig. 9, half fason väfves i dubbelsolfning, som den står, hvarigenom den erhålles hel i tyget eller väfnaden. *Bottenfasonen* N:o 10 väfves i dubbelsolfning å 3 fasonskaft. *Grenen* eller *qvisten* N:o 11 bottenfasen.

6. *Drällmönstret* N:o 1 å pl. 19 med stjernor i zig zag, väfves med 28 fasonskaft, ehuru solfningen under mönstret står utsatt och förevisas blott på 16. Till stjernor i zig zag fordras dubbelt så många käppar, som eljest, hvarför härvid tillägges 12, jemte de 12 hvarå solfningen för stjernorna står utsatt, som tillsammans utgör 24, och på dessa 24 käppar solfvas i den ordning, såsom solfningen å de utsatte käpparna, emellan der utsatte klaver förevisa dock att ej mer än halfva hvarf böra utsättas vid dess ömse sidor, såsom å planschen 18 N:o 7 eller ock efter N:o 8, der tvenne solfningsordningar för stjernor i zig zag förevisas.

Vid solfningen å de tvenne främste bårdskäften iakttages, att den 6:an, som står utsatt på det främsta bårdskäftet vid den inre sidan af bården emellan tvenne andra ziffror å samma bårdskäft, öfverflyttas på det andra bårdskäftet eller käppen, i samma ordning, som vid den yttre sidan af bården.

De små kvadratformiga fasonerna, som stå utsatte, på midten af bården, kunna efter önskan vid väfningen och dess dragning utföras med flera förändringar och omvexlingar af fasoner, dock efter hvad solfningen dertill föranlåter. Om dragningen till stjernorna i zig zag, se fjerde afdelningen XXII kap. 3 och 4 §§.

7. Å samma pl. 19 äro flera serskilda figurer och mönster af åtskilliga fasoner upptagne och numererade, deribland N:o 2, är en liksidig, regelbunden och vacker *bottenfasen*, N:o 3, oliksidig, N:o 4, *Ranka* sammansatt af blad, blomma och knopp, N:o 5, *Norrstjerna*, N:o 6, liksidig, N:o 7 *Vindrufsblad*, N:o 18 *Lejon* m. fl. samt 2:ne serskilda solfningsordningar nemligen: N:o 1 för rutig dräll å 2:ne skaft: N:o 2 zig zags rutig dräll i 4 skaft.

8. *Damast-mönstren* å pl. 20 af åtskilliga fasoner, betecknade å planschen med nummer, deraf *Rosetterna* N:o 1 och 3 blott stå utförde med en fjerdedel af sin helhet, hvarefter de såsom liksidiga fasoner kunna väfvas, genom dragning af 2:ne omgångar framöfver

och åter tillbaka, hvarigenom de i begagnad dubbelsolfning å ett tillräckligt antal af fasonskaft (käppar) erhållas hela eller fulla i tyget, enligt hvad redan i föregående är beskrifvet, se fjerde afdelningen kap. XXII 6 §, samt i beskrifningen öfver pl. 18, 4 §. Dessa rosetter, äfvensom den å pl. 18 förut beskrifna, kunna efter önskan begagnas i åtskilliga väfnader och äro synnerligen prydliga i duktyger och invädda såsom midtfasoner i Theservietter m. fl.

9. N:o 2 *Ymnighetshorn*, kan väfvas både i hvarf och dubbelsolfning med 62 fasonskaft, N:o 7 och 9 *Liljor* N:o 8 *Aurikel-blomman* N:o 6 och 10 *klöfverblad*, N:o 11 *Blomsterqvist*: alla egnade som bottenfasoner, N:o 17 *Fransyska rosen*: kan väfvas med solfning å 4 fasonskaft neml. så, att på det främsta sättet 2:ne enkla fasonlockar, på det andra 4, första 2, tredje 2, fjerde 4, tredje 2, första 2, fjerde 4, tredje 2, första 2, andra 4 och det första 2. Mellanbotten utsättes på det främsta af bårdskäften. Vill man väfva den i zig zag tages dubbelt så många käppar och solfvas i samma ordning, skiftesvis å hvardera af de 4 käpparne i sin klass.

Vindruf-blads-kransen N:o 18, utförd med half fason, hvarefter den vid dess väfning beräknas och drages. N:o 20 och 21 äro äfven halfva fasoner, N:o 15 *Stjernrosett*, N:o 16 *Tron*, *Hoppet* och *Kärleken* m. fl.

10. Å planschen 1 *Merkurii staf*, med *ymnighetshorn*, väfves med 40 fasonskaft i dubbelsolfning.

11. *De mönster* eller fasoner, som skola väfvas, kan man först afrita på rutadt papper, med något större rutor, än å planscherne stå utsatte, för att dess lättare för ögat kunna uppfatta och beräkna dem (fasonrutorna) vid dragningen till deras utförande i väfnaden. Afritningen såväl af de fyllda, som blott schatterade fasonrutorna, verkställles lättast med små tecken af kors eller stjernor i rutorna, såsom t. ex. å pl. 19, N:o 9.

VIII. Schalar.

Schalar väfvas af passande garn med åtskilliga och önskade färger såväl till bård som botten. Solfningen verkställles på 2:ne fasonkäppar, derå botten tages på den 1:sta och bården på den andra, se pl. 6 n:o 10. Under väfningen drages den 2:dra bårdkåppen upp och den 1:sta eller bottenkåppen står ned; men när bården väfves tversöfver, vexla de om, så att bårdkåppen släppes ned och bottenkåppen drages upp. På de ändrar af fasonkäpparna, som ej äro solf, sättes så kallade tom- eller lös-solf i stället, så att käpparne, såväl vid dragningen, som eljest, stå jemt vid dess ömse ändrar.

IX. Slo-schalar.

Slo-schalar kunna väfvas med 4 grundskäft och 5 fasonskaft. Solfningen å fasonskäften inhämtas å pl. 6 n:o 9, oaktadt den deröfver utsatta benämningen. Upp-

knytningen, se pl. 7 n:o 2, (Levantin) hvartill begagnas vanliga neckor. Väfningen verkställes så, att man drager upp 1 af de fem fasonskäften och slår in en flerdubbel ulltråd, dervid ingen trampning af något grundskäft får ske, och emellan hvarje sådan tråd slås in olika många bottentrådar, allt efter som man vill hafva tyget. Till Slo-schalar göras hankarna långa, och till Schagg eller Rördor korta. Då tyget är väft, afklippas dessa och uppborstas.

X. Filtar.

Till filtar begagnas 6 grundskäft med dess solf och 6 trampor, men ej fasonsolf och yllen varp. Uppknytningen se pl. 18 N:o 5. Kypert i 6 skäft.

XI. Slät Doffel.

1. Till Doffel bör vara tvinnad varp af ull eller bomullsgarn, samt yllen väft. All varpen solfvas först, genom fasonsolfvén å en käpp och sedan genom grundsolfvén som vanligt och sättes en tråd i tand.

2. Vill man väfva den med *revärer*, eller *ränder*, såsom till byxtyg, tages 2:ne fasonkåppar och på den 2:dra eller bakre utsättes en rand å hvardera sidan, se pl. 6 n:o 11. Densamme kåppen, hvarpå ränderna eller revärerna utsätts, skall under väfningen alltid stå uppdragen.

3. Vill man hafva *upphöjda ränder* tversöfver å botten, så drages under väfningen den 1:sta eller bottenkåppen upp, hvarefter trampas öfver t. ex. 2 å 3 gånger och slås in 8 å 12 trådar och släppes ned, hvarefter trampas öfver 3 å 4 gånger och slås in omkring 12 å 16 trådar eller allt efter som man vill hafva de upphöjda ränderna stora tversöfver på doffeln. Samma förhållande eger ock rum då man vill hafva upphöjda ränder utan revärer.

4. *Långrandig* doffel solfvas å 2:ne fasonkåppar, se pl. 6 n:o 13. Solflockarne kunna dertill utsättas antingen större eller mindre, allt efter som man vill hafva de upphöjda ränderna breda på doffeln. Under väfningen drages den 2:dra kåppen upp och den 1:sta främsta står ned.

XII. Klädnings- och Möbeltyg, samt Täcknen.

1. *Klädnings- och Möbeltyg* m. fl. väfvas af dertill afsedt och passande garn, såväl till varp, som väft och sättes 2 tr. i tand o. s. v. Väfstolsdistanserna dertill äro desamma, som för fasonerade tygväfnader. Uppknytning dertill och fasonering utföres efter önskan.

2. *Täcknen* väfvas i samma method med dertill passande garn och fasonering.

XIII. Mattor.

1. Till mattor begagnas 2 å 3 trådigt samman-tvinnadt ullgarn till varpen; men något lösare tvinnadt till inslag. Lin- och bomullsgarn kan äfven användas, då flera trådar dertill sammantvinnas. Vargparnet bör efter dess sammantvinning stärkas eller limdräckas. Till hvarje skålpund garn, tages omkring 1 kanna vatten, hvaruti 4 lod eller 14 ort lim väl upplöses. Då ser-skilda färggarner begagnas, stärkas de hvar för sig häruti.

2. Till denna väfnad begagnas åtskilligt färggarn, som utföres i fasonerna af väfnaden på många varierande sätt. Då det blifvit bestämdt huru många varptrådar, som till hvarje fason erfordras, så är det lätt att i mattan använda flera färger, oaktadt bibehållandet af en och samma bottenfärg; t. ex. om bottenfärgen antages vara grön, så för att få fasonen eller rosen, som skall väfvas röd på grön botten, varpas parvis dertill med en grön och en röd tråd och om man t. ex. vill hafva rosen gul, så varpas dertill efter behof med en grön och en gul tråd o. s. v. omvexlas allt efter de fasoner och den bredd mattan innehåller. Vid väfningen iakttages, att det röda inslaget begagnas för den fason eller ros, som skall vara röd, och det gula inslaget för den, som skall vara gul. Hvilket inslag som är bäst passande, visar sig bäst under väfningen.

3. Vid solfningen kan sättas antingen man vill 1, 2 eller 4 trådar i hvarje fasonsolf; men blott en i hvardera grundsolfvét; t. ex. med 2:ne färger, deraf den 1:sta tråden är röd och den 2:dra grön: så sättes den 1:sta tråden, som är röd, genom det första fasonsolfvét och det första grundsolfvét, och den 2:dra tråden som är grön genom samma fasonsolf; men igenom det andra grundsolfvét och den 3:dje tråden som är röd, genom andra fasonsolfvét, samt det 3:dje grundsolfvét och den 4:de tråden, som är grön, genom det andra fasonsolfvét och det fjerdje grundsolfvét o. s. v. Grundsolfväten eller solfvén äro fyra, alltså 1 varptråd i hvardera. Äfven kunna, om man så önskar alla 4 förutnämnde varptrådar af nämnde färger sättas genom ett och samma fasonsolf och genom hvar sitt af de fyra grundsolfvén i hvarfgångarne efter hvarandra.

4. Skedningen förrättas med 2:ne varptrådar, deraf en röd och en grön emellan hvarje rör. Väfskeden afpassas noga och lämpas efter det garn, som användes, så att den ej är för trång emellan rören. Väfstolsdistanserna äro desamma, som för drällväfnad, men väfskelet erfordras större. Vill man hafva fasonerna stora, utdelas dertill större fasonlockar. Uppknytningen, se pl. 7, N:o 3 och 4. Inslaget till mattväfnad bör vara något gröfre än varpen, och som forut är nämndt, något lösare tvinnadt.

Genom ofvan beskrifna sätt, kunna många variationer af önskad färggarn, uti olika mönster och fasoner utföras, såväl i mattväfnader, som eljest i tyger.

XIV. Mekanisk Väfmethode.*)

För större mönster och ornament, som i komplikation och sammansättning sträcka sig öfver hela dukar, såsom: midtelfasoner, hörnrosetter och omslutande bårder, samt inskriptioner och namn-stilar m. m. hvar till ej begagnas fasonskrift, utan blott en dertill lämplig och ringa mekanik.

1. Iakttages härvid, att varpen delas, som vanligt i fasonlockar och i stället för att tråda dem på solfkäpparne, knyts fina snören, eller i brist deraf, gröfre tvinnad tråd i ömse ändar af hvarje serskild fasonlock. Snörena från solflockarnes öfre ändar ledas genom en dertill inrättad *snoddstång* eller *slå*, lagd tvärs öfver väfstolen, rätt midt öfver fasonsolvfen och derifrån in, genom ett dertill ändamålsenligt inrättadt *dragbråde*. Loden uppknyts i snörena å solflockarnas nedre ändar och begagnas fjädrar i stället för lod till fasonlockarnas neddragning, så knyts nämnde snören i desamma.

2. Alla *fasonsolvfen* sättas på en eller ock helst för väfledens utrymme på 2:ne fasonkåppar**) som uppfästas åtskilda omkring 1 å 2 tum. Käpparna göras af starkt trä, lika i längd med väfstolens bredd utvändigt, omkring 1 1/4 tum breda och 3/4 tum i tjocklek och uppfästas vid ömse sidor af väfstolen, genom en dertill lämpligt gjord inrättning, så att de efter behof under väfningen kunna höjas och sänkas och ställas så långt bortom grundsolvfen, så att afståndet emellan dessa och fasonsolvfen utgör omkring 15 tum och till den höjd, att varpen, genom dertill egnade fjädrar eller lod neddrages, så, att den kommer att stå omkring 1 tum sidare eller lägre framom fasonsolvfen, än vid bröstbommen. De undre kåpparna, som trådas igenom de nedre öglorna af fasonsolvfen, göras något smalare och tunnare än de öfre och uppfästas 6 å 7 tum, så att de ej hindra solvfen eller fasonlockarnes uppdragning. Dessa sednare kåppar kunna eljest uteslutas.

3. *Snoddsån* göres 2:ne tum längre än måttet å väfstolens bredd utvändigt, 3 å 4 tum bred och 1 1/8 tum i tjocklek. Hålen igenom densamma för dragsnörena sättas i zig zag 4 i bredd, med ett hål rätt midt öfver hvarje serskild solflock, så att dragsnörena komma att stå lodrätt emellan solflockarne och hålen i snoddsån. Afståndet emellan hålen utgör omkring 1/16 tum för enkla fasonlockar och 1/8 af dubbla, beroende på väfskedens och varpens täthet och finhet samt fyrdelig och femdelig väfnad. Snoddsån lägges tvärs öfver väfstolen och fästes 16 tum bortom solfslången eller så, att det rätta afståndet af 15 tum emellan grund- och fasonsolvfen dervid erhålles.

4. *Dragbrådet* 7 å 8 kvarter långt, 10 tum bredt och 1 tum i tjocklek, med 2:ne *ribbor* af starkt löfträ

*) Så kallad efter dess redskaper.

**) Fasonsolvfen å dessa 2:ne kåppar, delas till lika antal å hvardera, så att fasonlockarna vid deras utdelning sättas skiftesvis en å hvardera kåppen i sin ordning.

på dess framsida till ledning och fäste för dragsnörena. Den *undre ribban*, som fästes på dragbrådet undre kant något lutande nedåt framtill, göres lika i längd med dragbrådet, samt 2 1/4 tum bred, deraf 1 tum upptages till ribbans fäste under dragbrådet och 1 1/4 tum skjutande framöfver dragbrådet framsida; ribbans tjocklek 3/4 tum.

I denna ribba utskäres med en fin såg, små så kallade fästesskåror för dragsnörena, som deri vid fasonlockarnas uppdragning intryckas och fasthållas, genom dragkägla under skåran, så länge det under väfningen behöfs. Käglan fästes med en knut af snöret. Skårorerna sättas så tätt som möjligt, att trädet håller eller såsom i en gröfre kam med omkring 6 å 8 stycken på tummet, 5/8 tum djupa 1/16 tum breda eller blott så, att ett fint dragsnöre deri kan intryckas. Härvid märkes att som skårorerna i ribban skola sitta så tätt, skall denna ribba göras af annat trä, nemligen så, att fästesskårorerna för dragsnörena utskäras längs med trädet, hvarigenom den med dess mellanstallar får bättre styrka och håller.

Den *öfre ribban* lika i längdmått med dragbrådet, 2 1/4 tum bred och 3/4 tum i tjocklek. Hålen i densamma för dragsnörena sättas igenom ribbans tjocklek, dervid de ställas 4 å 5 i bredd eller radvis vinkelrätt tvärsöfver å ribbans bredd inifrån och utåt, med 1/2 tum emellan hvarje rad. Hålen göras släta och glatta, så att dragsnörena ej nötas eller slitas. Afståndet emellan ribbornas undre kanter 6 3/4 tum.

5. *Käglorna* eller handtagen göras af starkt löfträ så nåtta och fina som möjligt väl 3/8 tum tjocka med ett litet hål längs igenom käglan, blott så stort att dragsnöret kan trådas derigenom. Den första radens käglor, som skola sitta närmast intill dragbrådet, göras 2 1/2 tum långa, den andra raden 2 1/4, den tredje 2, den fjärde 1 3/4 och den femte raden blott 1 1/2 tum. Detta af den orsak, att käglorna derigenom lättare kunna urskiljas och beräknas vid dragningen.

Dragbrådet uppfästes antingen på framsidan af solfstången eller framom densamma och ställes så att det lutar något bakåt upptill och framåt nedtill.

6. *Loden* omkring 6 1/2 tum i längd och 1/2 tum i tjocklek och något afspetsade åt dess ömse ändar, derå den ena ändan försedd med ögla till uppknytningen; ett lod knyts i snöret till hvarje serskild fasonlock. Lodens tyngd omkring 1/2 skålpund till dubbla fasonlockar; men till enkla kunna loden vara lättare.

De väfled, som eljest begagnas, då man nyttjar solfkåppar, kunna äfven härtill begagnas, ehuru de äro något tjocka och tunga till fasonlockar.

7. Begagnas *fjädrar* i stället för lod, så böra dessa vara af galvaniserad och erforderligt styf ståltråd, ej fullt 1/8 tum i tjocklek. Fjädrarnes längd 12 å 13 tum, lagda med 2:ne ringlager af omkring 2 1/4 tums storlek. Fjädrarnes kortaste ända, som skjuter ned under ringlagret och dermed fjädern fästes i ett så kalladt fjäderbråde, bör

vara vid $1\frac{1}{2}$ tum lång och den andra eller fjädrande ändan omkring 11 tum, ställd så, att den studsar nedåt emot brädet, deri fjädern är fästad. I den studsande ändan af fjädern göres en krok nedåt vänd, afpassad för att deri kunna fastgöra och hålla snöret från solflocken.

8. *Fjäderbrädet* göres 7 kvarter långt, eller allt efter väfnadens bredd, 12 tum bredt och 1 tum i tjocklek. Fjädrarne insatte med den kortaste ändan genom små hål i den ena sidan af fjäderbrädet, så tät som möjligt och ställde så, att de skjuta utöfver bredden af brädet, och vid den andra sidan med omkring 1 tum af den fjädrande ändan, deri uppknytningen af snörena verkställes.

På det att fjädrarna ej skola hugga emot eller hinöra hvarandra, åtskiljas de medelst små mellanstifter af något finare ståltråd, än den hvaraf fjädrarna äro gjorda. Stifterne göras omkring 8 tum långa, deraf 1 till fäste i rädan och 7 i dagen eller emellan fjädrarne, emedan dessa uppdragas tillika med fasonlockarna 6 à 7 tum.

Stifterne insätts vid $\frac{1}{2}$ tum nära yttre kanten af brädet vid fjädrarnes studsande ändar och ställas så att de hafva en lutning in åt brädet, efter hvad fjädrarne vid dragningen erfordra för att de ej släppa öfver eller gå förbi.

9. 2 à 3 så beskaffade fjäderbräden anställas och insätts i en dertill inrättad *låda* der de ställas rätt öfver hvarandra med 7 tums afstånd dem emellan eller så, att fjädrarne ej hindras vid fasonlockarnes uppdragning. Fjädrarna vändas med de studsande eller fjädrande ändarna åt en och samma sida i lådan och fjäderbrädena tillika med fjädrarna, deri, ställas derjemte så, att de hafva en lutning eller stå omkring 2 tum lägre vid den sida af brädet der ändarne af fjädrarna studsas emot detsamma, än vid den andra sidan, der de äro fästade. Det undre fjäderbrädet ställes väl 1 tum framom det öfre, så att fjädrarnas studsande ändar å samma bräde stå så mycket framom de öfre o. s. v. Hålen för fjädrarnas insättning i brädena sättas för utrymmets skull i zig zag å tvenne rader, dock så nära hvarandra, som möjligt.

Fjädrarne justeras vid insättningen i brädet och ställas så, att de studsas alla med en lika stark fjäderkraft nedåt mot brädet, deri de äro satta. Lådan hvari fjäderbrädena sålunda insätts, göres omkring 6, 7 à 8 kvarter lång och omkring 16 tum bred, 18 à 23 $\frac{1}{2}$ tum hög invändigt, allt efter fjäderbrädenas antal.

Från hvarje fjäder ledes ett snöre, genom dertill anbragte hål, å locket rätt midt öfver fjädrarnas ändar och i dessa snören knyts snörena från solflockarne, dertill lådan ställes och fästes på golvet så, att nämnde snören från fjädrarne komma att stå rätt midt under fasonsolflen. Lådan göres så att den kan öppnas på sidan, för att kunna ordna och justera fjädrarna, samt knyta dragsnörena i desamma.

10. *Dragordning (till fasonerna)* kan utföras både med så kallad enkel och dubbeldragning, deraf den

enkla begagnas för oliksidiga och den dubbla för liksidiga och regelbundna fasoner. Till enkel dragning sättes blott ett snöre i hvarje dragkägla, men till dubbeldragning som är ganska fördelaktig sättes 2:ne snören igenom hvarje dragkägla, hvarigenom ej mer än hälften så många käglor erfordras, som eljest och dragningen till fasonerna går äfven härigenom dubbelt så fort.

11. Härvid märkes, att all varpen delas likasom i föregående är beskrifvet, antingen man önskar i enkla eller dubbla fasonlockar och af dragsnörena från dessa, som ledas genom snoddstången, fästad omkring $\frac{1}{2}$ aln öfvan fasonsolflen eller de 2:ne käpparne hvarpå dessa sitta, sättas de 2:ne yttersta i den högra kägla af dragbrädet, och sedan de 2:ne närmaste inom de föregående i nästa kägla åt venster räknadt o. s. v.; allt intill midten af varpen, der blott 1 snöre från den medlersta fasonlocken sättes i den yttersta kägla till venster.

12. Dragningen härå förefaller lätt efter det mönster eller de fasoner man önskar väfva enligt de föregående beskrifningarne, som äro gifne för konstväfnaden.

13. Denna blott i korthet beskrifna method, som af föregående lätt inses, kan anställas och inrättas på flera ordnade och lämpliga sätt i vanlig väfstol.

14. De 2:ne *käpparna* hvarpå fasonsolflen sättas, fästas ej annorlunda än så, att de kunna skjutas åt ömse ändar och lossas för att på desamma efter behof kunna tillsätta och ordna dess fasonsolf. Väfstolens längd kan vid denna method begagnas något kortare än eljest; men ju längre distans varpen har, desto bättre håller den.

15. *Uppknytningen* af fasonlockarna i ofvannämnde dragsnören, kan förrättas på flera sätt, allt efter de mönster och fasoner man önskar väfva, och så, att en hel rutrad i sender tvärsöfver den fason eller det mönster, som väfves, drages på en gång med en kägla för hvardera rutrad.

16. Ny varp kan tillskötas vid ändan af den utväfda, genom "Gummi", hvarmed varpträdarnas ömse ändar sammanbindas och sedan dragas fram genom solflen och väfskeden för att undgå att dervid göra ny solfning, äfvensom skedning, då lika många trådar sätts i tand.

XV. Strödda blommor till kransar.

(I konstväfs-metoden).

1. För att strö blommor till kransar, i dukar eller tyger under dess väfning, erfordras omkring tre gånger så många fasonskäft, som en af dessa dertill önskade blommor har fasonrutor, räknadt tversöfver bredden.

Fasonsolfningen härtill förrättas fram och åter öfver alla fasonkäpparne, med så många dubbla omgångar, som man vill hafva kransar å bredden i tyget. Se dubbelsolfningen å pl. 6 n:o 2 & 4. Vill man blott hafva 1 krans i midten af tyget, solfvas såsom förevisas å pl. 6, n:o 8.

2. Dragningen: först drages blomman i den venstra sidan af dragbrådet en gång, och derefter drages den i midten en gång, och sedan i den högra sidan två gånger och tillbaka i midten en gång, samt slutligen till venster en gång, dermed kransen är fullväfd eller fullströdd allt omkring med blommor.

3. *Härvid iakttages*, att man afdelar lika många käglor, så väl till den högra, som till den venstra sidan, som erfordras till blomman och skulle antalet af kägorna härtill blifva för litet i midten å dragbrådet, så lånas det, som rester, lika många från hvardera af dess ömse sidor och lägges till midten.

4. För att få kransarne mer eller mindre åtskilda i tyget, bör dertill afräknas minst 1, 2 å 3 af de yttersta kägorna till höger, som ej ingå i beräkningen vid dragningen af den treklassiga fördelningen.

5. För att få blommorna i kransen mer eller mindre åtskilda i tyget, iakttages att minst 1 å 2 käglor af de yttersta till venstra sidan afräknas.

6. Att sålunda strö blommor till kransar, kan äfven verkställas genom att först på papper afrita de till kransen önskade blommorna och dervid ställa dem i en cirkelrund fason eller i kransform, sådan man helst önskar den. Sedan drages den efter samma beräkning, som eljest är beskrifven om kransar rosetter och liksidiga fasoner.

7. Vill man insätta någon rosett eller fason midt i kransen, så bör den vara liksidig och dess dragning börjar allt efter rosettens eller fasonens storlek, beräknadt så, att den får rum och ställes midt i kransen och drages i samma käglor, som kransen börjas med, hvilka vid rosettens inväfning äro tillgängliga, under det kransens sidor (å bredden) väfvas.

XVI. Sammandrag af åtskilliga regler och grunder för methoderna.

1. *Fasonskäften* böra ej uppdragas högre än hvad blott nödigt för väfskelet erfordras, särdeles vid väfnad af lingarnsvarp, som lättare tågnar. Ju lägre de uppdragas desto bättre håller varpgarnet och desto vackrare blifver väfnaden. De böra därför ej uppdragas högre än omkring 6 tum vid lingarns- och 7 vid bomullsgarnsvarp. Hvad det är lägre är det dess bättre, blott väfskelet blifver riktigt. För stort väfskel är ansträngande för varpträdarne och således mera skadligt än gagneligt, hvarför man icke heller bör trampa för hårdt eller söka frambringa större skel, än nödigt erfordras för väfskyttelus obehindrade fart derigenom. Hufvudsakligt är, att skelet blifver rätt och väl ordnad, så att synnerligen dess bottenränder ligga i jemn struken grad och rätt skilda till skelet, så att inga slaka varptrådar ligga till hinder för väfskytteln, anuars uppkomma hopptrådar i tyget. Inga afslitna varptrådar få ligga och hindra eller binda skelet; ty en enda sådan kan ofta afslita flera trådar, om den ej genast blifver lagad eller

lagd, så att den ej gör någon skada tills den binner blifva uppknuten.

2. Till de dukar eller tyger man vill hafva tät, tjocka och fasta sättes 3 å 4 trådar i tand, med ett dertill passande garn, så väl till varp som väft, samt en dertill lämpad och passlig väfsked. Väften inslås erfordrerligt hårdt och fast. Deremot till tunnare tyger sättes ett mindre antal af trådar i tand.

Varpträdarnas gång och rätta anställning till en rätt och väl ordnad väfnättning, samt väfskelets rigtighet, inses af den nya väfstolen å pl. 4 fig. 1.

3. För att få fasonerna i tyget lediga, böjliga och fina, sättes blott en varptråd genom hvarje fasonolf och tages blott 4 varptrådar till hvarje fasonlock, då väfnaden förrättas med 4 grundskäft och 5 vid femskäftig väfnad. I hvarje fasonolf kan äfven sättas 2 å 4 varptrådar, blott fasonlockarne utdelas i förhållande derefter, så att ej de varptrådar, som ledas eller gå genom ett och samma fasonolf, delas emellan serskilda fasonlockar.

Uti Damast-väfnad nyttjas sällan mer än en varptråd i hvarje fasonolf, hvilket gör att fasonerna kunna formeras och lämpas efter alla partier eller delar af mönstret, antingen de äro gröfre eller finare. Uti drällväfnad kan nyttjas både större och mindre fasonlockar, som tagas allt efter önskan och de fasoner man vill väfva. Då man vill hafva fasonerna stora och utlagda i tyget, tages dertill större fasonlockar och tvertom till mindre.

4. Skulle vid fasonolfningen eller lockutdelningen inträffa, att det antingen blifver för liten eller för mycken varp till fulla eller hela hvarfomgångar och till de bottenfasoner, som åsyftas, så kan man söka att förekomma det, antingen genom att lägga öfverskottet till bården eller fasonbigerningen eller i motsatt fall taga något af bården till fyllnad för bottenfasonerna, eller ock i annat hänseende taga ifrån något af varpen vid eggen.

5. Väfstolen bör ställas allt ifrån och med under varpens svepning, så att den står icke allenast vinkelrätt, utan äfven vågrätt och lodrätt på jemn plan ställd och fästad med block framom eller spikhufvuden under dess fötter, och må under väfningen ej rubbas eller flyttas.

6. Skillnaden emellan fyrdelig och femdelig väfnad är den, att uti den fyrdeliga beräknas endast fyra trådar i delen eller till hvarje enkel fasonlock och i den femdeliga beräknas fem.

7. Då varpen under väfningen släppes fram, bör noga efterseas att intet fasonskäft derunder står uppdraget, emedan de uppdragne fasonlockarne derigenom ansträngas mer än det andra varpgarnet och tågua. Väfnaden blifver ock dervid ojemt spänd.

Den väfvande personen bör icke heller lemna något fasonskäft uppdraget, då han går ifrån väfven; ty derigenom tågnar det uppdragna garnet, och öglar

sig sedan under väfningen. Dessa, jemte flera försigtighetsmått böra vid väfförrättningen med noggrannhet iakttagas.

8. Skillnaden emellan Atlasen och Kypertsbotten är den, att atlasbotten är liksom flätad och ser finare ut än kypertsbotten, som är vriden och ser gröfre ut. I tunn varp gifver kypertsbotten väfnaden ett tätare utseende än den i verkligheten är.

9. För att få en klar insigt om dragordningen till fasoner och mönster, meddelas nybegynnare jemte hvad redan derom i föregående är beskrifvet neml. sedan väfnaden blifvit behörigen uppställd; bör man serskildt, såväl i hvarf-, som i dubbelsofning, draga alla kägglorna i ena efter den andra i viss ordning ifrån höger till venster och äfven från venster till höger, samt från midten af dragbrädet o. s. v. och derunder för hvarje kägla som drages, noga se efter i hvad ordning fasonlockarne uppkomma vid tyget i förhållande till hvarandra, så är lätt att deraf finna hur dragordningen efter beaktning af mönstren bör verkställas.

10. Den som ej får sin väfnad till rättning att gå riktigt, som sig bör, får noga se till om han efter gifna regler rätt ordnad och ställd densamma. Der vårdlöshet och oriktig anställning tillämpas methoden, kan hvarken begäras eller ens tänkas, att något ändamål skall kunna vinnas.

11. Sedan man genom en noga öfversigt inhämtadt grunderna för solfordningarne till de å planscherna utsatte mönstren, såväl för bärdarna längs med tyget, som ock tversöfver detsamma, äfvensom till dess bottenfasoner, så ock fasonlockarnas utdelning för hvarje serskild rutrad i mönstret, samt det antal af fasonskafft, som för hvarje serskildt mönster erfordras: så kan man sedan efter eget, snillrikt tänkesätt, göra hvad mönster som önskas med dertill beräknad solfningsordning.

12. *Solflockarnes* utdelning och träning på dess käppar, kan verkställas efter önskan och omständighet, t. ex. först på den öfre klassens käppar serskildt och sedan på den undre eller ock på båda klassarne gemensamt i solfningen af hvarfomgångarna.

13. Skulle inträffa att väfskelet blifver större och högre vid den ena sidan än den andra, der det i motsatt fall blifver för trängt eller för litet, så tillrättställes det genom att uppknyta grundskافتen jemnhöga vid ömse sidor, samt till den bestämda höjd de annars efter reglen böra hafva.

14. Inträffar att varpen antingen genom ojemn uppknytning eller väfstolens rubbning eller ock genom inträffad hård sträckning i den ena eggen blifvit slakare än i den andra, så att varptrådarne derigenom i den mera sträckta eggen hårdt ansträngas och afslitas, så bör det omsorgsfullt förekommas, antingen genom att försöka med att ändra väfstolens ställning i vinkeln, eller ock om ej annars knyta upp varpen ånyo, så att den blifver jemnsträckt i båda eggorna.

15. *Solfningen* å grundskافتen förändras icke un-

der hvilken omändring af fasonsofningar, som helst förefaller.

16. *Methoden* är lika lätt i utöfningen, som fördelaktig att kunna under begagnande af samma varp förändra solfningen från simplare till konstigare mönster, utan att behöfva klippa ned den, eller göra någon ny omsolfning eller omskedning, utan blott ny utdelning, (omflytning) af fasonsofven, enligt solfningsordningen på dess käppar, de må vara flera eller färre, som lätt kan verkställas med 2:ne personers biträde på några timmar.

17. *Methoden* rätt handhafd och tillämpad efter beskrifne regler, är lika fördelaktig, som intressant och till väfnadsoperationen lättgående, samt användbar och ändamålsenlig och skall, som en allmänt nyttig husslöjd, intressera och gagna hvarje i konsten verksam idkare.

18. *Vid väfnad* med 4 *grundskافت*, såsom till fyrskäftad Atlas eller Kypert m. m., skall alltid vid hvarje trampning, så vida uppknytningen är rätt verkställd; ett af grundskافتen gå upp och ett ned och de två stå stilla, skiftesvis och omvexlande med de två yttre och de två medlersta, så att då det yttre bakre går ned, så går det yttre främsta upp, och då det mellersta bakre går ned, så går det mellersta främsta upp o. s. v.; allt efter den uppknytning, som till olika bottnar i tyget begagnas.

Under väfförrättningen iakttages, att väfnaden icke blott bör hafva, utan äfven bibehållas vid sin rätta ställning, efter gifna regler, för att kunna gå både lätt och väl, samt gifva ett väl ordnad och riktigt skel, hvartill erinras och bifogas några af de hufvudsakligaste och redan förut beskrifne regler, nemligen:

1. Varpen bör vara fast och väl uppsvept och på varpbommen lagd omkring 2 tum bredare, än den är i väfskeden, samt jemnt och väl uppknuten med små lockar, så att alla varptrådarne såväl i ömse eggor, som i midten af varpen, äro jemnsträckta.

2. *Grundskافتen* uppknytas till sin bestämda höjd, så att solfvets öga synes stå omkring $\frac{1}{4}$ tum under varpen vid dess ömse eggor (sidor) och der jemte ställda vågrätt och jemnhöga med hvarandra, för att få väfskelet riktigt.

3. *Slagbommen* rätt ordnad och ställd, så att den är parallel med bröstbommen, samt till den höjd, att den med den undre stammens bakre öfre kant, går jemt upp till varpen vid ömse sidor, eller ock lyfter den något, dock ej, så att väfskelet deraf till skada sammantränges eller förminskas, utan blott så att dess bottenstränder deraf jemnas till väfskyttelnens jemna bana och obehindrade genomfart. Väfskeden skall vara rätt inställd i slagbommen.

4. *Väfspännaren* bör alltid med full utsträckning af tyget följa nära efter väfskeden och eggorna af tyget aktsamt och väl vårdas för hårda ansträckningar och stötar, så ock vid väfskyttelnens förande genom skelet och äfven så, att väfskedens rör (tänder) ej

omgången då varptrådarna 6 och 8 uteslutas. Inslaget eller väften bör vara gröfre än varpgarnet.

XX. Slät Dubbelväfnad.

Då man önskar sig Schalar m. m. omkring 14 kvarters bredd, kan en 7 kvarters bred väfstol begagnas till dess väfning.

Till dubbelväfnad varpas lika mycket garn som till en vanlig väfnad och garnet bommas på en och samma bom. Väfskeden bör vara gröfre än om den vore äm till samma garn i enkel slätväfnad och fyra trådar sättas emellan hvarje rör. Väfnaden förrättas med fyra grundsolfskafte och fyra trampor. Solfningen verkställs från höger till venster; första tråden sättes genom solfvet å grundskafte näst det bakersta, andra genom solfvet å skafte dernäst framom och den tredje genom främsta, samt fjerde genom solfvet å det bakersta skafte och sedan i ordning, utan någon vidare öfverhoppning. Att utesluta en tråd genom det bakre skafte i den första omgången är nödvändigt, eljest skulle två trådar följas åt och åstadkomma så kallad tvist.

Då tramporna nu nedtryckas efter hvarandra i sin ordning, så formeras två väfvar, som genom både den öfra och undra eggen sammanväfvas vid högra sidan af väfstolen till en enda.

Vill man såsom till bolstervar och säckar m. m. hafva väfnadens eggor vid båda sidor sammanväfda, så solfvas på samma sätt som förut är beskrifvet, undantaget att det bakre skafte ej får öfverhoppas, då första tråden sättes genom solfven. Samma uppknytning begagnas, men trampningen förrättas på annat sätt. Inslaget eller väftet bör vara gröfre än varpgarnet.

Till ledning och rättelse för vinnande af önskade resultat i båda delar, kunna här följande solfnings-, uppknytnings- och trampnings anvisningar upphämtas.

4 3 1 2

o	o	o	4		
o	o	o	5	1	
		o	6	2	
o			7	3	
4	3	2	1		

Det underst tecknade trampningssättet begagnas i det förra fallet, då man vill hafva eggorna sammanväfda blott vid den ena sidan och det öfra i det sednare.

XXI. Bolstervar.

Solfning.

Uppknytning.

/	/	/	/	/	/	/	/	o	o	o
/	/	/	/	/	/	/	/	o	o	
/	/	/	/	/	/	/	/		o	o
/	/	/	/	/	/	/	/		o	o

XXII. Tripp.

Solfning.

Uppknytning.

/	/	/	/	/	/	/	/			o
/	/	/	/	/	/	/	/			o
/	/	/	/	/	/	/	/	o		

XXIII. Hopptyg.

Solfning.

Uppknytning.

/	/	/	/	/	/	/	/	o	o	o
/	/	/	/	/	/	/	/	o	o	
/	/	/	/	/	/	/	/		o	o
/	/	/	/	/	/	/	/		o	o

Som boken ej förrän framdeles kommer att utlemnas i bokhandeln, kan den vid anmälan till dess utgivare erhållas under adress Gisslaved & Arnäsholm.

Innehåll:

Förord	Sid. 3.	Första afdelningen. Om väfstolen med dertill hörande redskaper	Sid. 7.
Patentbrevet	—	I. Väfstolen och dess förlängning	—
Nädig förordning angående patenter	5.	II. Hängslorna	—
Bokens försäljning	—		

	Sid.		Sid.
III. Fasonkåpparna	7.	XIV. Grundskaftens uppknytning till sin rätta och bestämda höjd för att få väfskelet riktigt	24.
IV. Snoddbrådan	8.	XV. Varpens ställning, utsträckning och erforderliga distanser	—
V. Dragbrädet	—	XVI. Slagbommens ställning	—
VI. Dragkåglorna	—	XVII. Väfförättningen	—
VII. Necktrissorna	—	XVIII. Väfskytteln	25.
VIII. Väfloden	—	XIX. Fasonernas uppkomst och formering i tyget	—
IX. Tramporna	9.	XX. Om fasoner, ornament och mönster	—
X. Vassorna	—	XXI. Dragordning för oliksidiga fasoner i hvarfsolfning	26.
Andra afdelningen. Beskrifning öfver ny väfstol med dertill hörande redskaper inrättad lämplig och ändamålsenlig för husväfnadsslöjden		XXII. Dragordning för liksidiga fasoner i dubbel-solfning	27.
I. Väfstolens längd, bredd och höjd, m. m.	—	XXIII. Planschen 7. Drällmönster	—
II. Väfstolsstyckenas längd, bredd och tjocklek	—	Femte afdelningen. Innehållande fortsättning af det föregående om väfmönstren å planscherne jemte särskilda beskrifningar och regler för åtskilliga väfnader och tyger m. m.	
III. Väfstolsstyckenas sammansättning	10.	I. Om väfmönstren å planschen 8	—
IV. Fjädrarna	12.	II. Mönstren å planschen 9 och 10	—
V. Väfstolens förlängning	13.	III. Planschen 11. Damastmönster	29.
VI. Redskaper till väfnad med fem skaft	14.	IV. Planscherne 12 och 13	—
Tredje afdelningen. Om solf, garn och väfskedar m. m.		V. Planscherne 14 och 15	—
I. Solfven	15.	VI. Planscherne 16 och 17	30.
II. Varpgarnet	16.	VII. Planscherne 18, 19 och 20	—
III. Klister	17.	VIII. Schalar	31.
IV. Väfskedar	—	IX. Slo-schalar	—
V. Passande väfskedar till olika garnnummer, och antalet af varptrådar emellan hvarje rör	18.	X. Filtar	32.
Fjerde afdelningen. Om väfnadens uppställning, varpning, solfning, uppknytning, m. m.		XI. Slät Doffel	—
I. Varpning, svepning och solfning	—	XII. Klädnings- och Möbeltyg, samt Täckan	—
II. Fasonsolfningen	19.	XIII. Mattor	—
III. Fasonkåpparna och solfvns ordnande	20.	XIV. Mekanisk väfmethod för större mönster och ornament etc.	33.
IV. Väfloden	—	XV. Strödda blommor till kransar	34.
V. Fasonskaftens uppknytning	21.	XVI. Sammandrag af åtskilliga regler och grunder för methoderna	35.
VI. Triss-snodderne	—	XVII. Engelskt Sticktyg eller så kallad Quilting	37.
VII. Grundskaftens uppknytning	—	XVIII. Gåsögon	—
VIII. Vassornas uppknytning	—	XIX. Dubbel kypert	—
IX. Trampornas uppknytning	—	XX. Slät Dubbelväfnad	38.
X. Uppknytning af trampor och lator (vassor) i grundsolfskaften till atlas och kypert m. m.	—	XXI. Bolstervar	—
XI. Redskap, förberedning och uppknytning till väfnad med 5 skaft	22.	XXII. Tripp	—
XII. Uppknytning till kypert i 5 skaft	23.	XXXIII. Hopptyg	—
XIII. Uppknytning till atlas i 5 skaft	—		